

แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี

ตามแนวคำวินิจฉัยศาลปกครองเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัย

 กรณีข้าราชการตำรวจ



คำนำ

คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ เป็นคดีปกครองประเภทหนึ่งที่มีการนำมาฟ้องต่อศาลปกครองเป็นจำนวนมากอยู่ในลำดับต้นของปริมาณคดีทั้งหมดของศาลปกครอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัย นั้น อาจเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการดำเนินการทางวินัย โดยศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยคดีโดยวางหลักกฎหมายและวางแนวทางปฏิบัติราชการ ซึ่งครอบคลุมหลักเกณฑ์และขั้นตอนสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัยไว้เป็นจำนวนมาก

สำนักงานศาลปกครองจึงได้จัดทำหนังสือ “แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีจากคำพิพากษาศาลปกครองเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัย กรณีข้าราชการตำรวจ” ฉบับนี้ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและกฎหมายที่เกี่ยวเนื่องกับกระบวนการดำเนินการทางวินัย ขั้นตอนกระบวนการดำเนินการทางวินัย อีกทั้งสรุปหลักการปฏิบัติราชการที่ดีจากแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดในกรณีข้าราชการตำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการกระบวนการดำเนินการทางวินัยอย่างถูกต้องตามหลักการที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด เพื่อที่คำสั่งลงโทษทางวินัยจะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการเสริมสร้างหลักปฏิบัติราชการที่ดี และส่งผลต่อการลดปริมาณคดีที่นำมาฟ้องต่อศาลปกครอง อีกทั้งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ข้าราชการตำรวจ สำหรับตุลาการศาลปกครอง ข้าราชการฝ่ายศาลปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลทั่วไป

ในการนี้ สำนักงานศาลปกครองหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการสนับสนุนการปฏิบัติราชการที่ดีของข้าราชการตำรวจ และมีส่วนช่วยให้กระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าและการเผยแพร่ให้ความรู้แก่ผู้สนใจต่อไป

(นางสมฤดี ธีบุญศิริ)
เลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง

สารบัญ

หน้า

แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัย กรณีข้าราชการตำรวจ

ส่วนที่ ๑	บทนำ.....	๑
	๑.๑ ความสำคัญของข้าราชการตำรวจ.....	๑
	๑.๒ ความสำคัญของการดำเนินการทางวินัยในข้าราชการตำรวจ.....	๑
ส่วนที่ ๒	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง.....	๒
	๒.๑ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗.....	๒
	๒.๒ กฎลําดับรองและแนวปฏิบัติ.....	๓
	๒.๒.๑ กฎ.....	๓
	๒.๒.๒ ระเบียบ.....	๕
	๒.๒.๓ แนวปฏิบัติ.....	๕
	๒.๓ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙.....	๕
ส่วนที่ ๓	กระบวนการ การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ.....	๖
	๓.๑ องค์การที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัย.....	๖
	๓.๑.๑ คณะกรรมการสืบสวน.....	๖
	๓.๑.๒ คณะกรรมการสอบสวน.....	๖
	๓.๑.๓ คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ.....	๗
	๓.๑.๔ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.).....	๗
	๓.๑.๕ คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ตช.).....	๗
	๓.๒ ลักษณะพิเศษของการลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจ และมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง.....	๗
	๓.๒.๑ การดำเนินการทางวินัยและการอ้างวินัย.....	๗
	๓.๒.๒ โทษทางวินัย ๗ สถาน.....	๘
	๓.๒.๓ ระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดทางวินัย.....	๙
	๓.๒.๓.๑ การกระทำความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง.....	๙
	๓.๒.๓.๒ การกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง.....	๑๐
	๓.๒.๔ มาตรการอื่นนอกจากโทษทางวินัย : การสั่งพักราชการและการสั่งให้ ออกจากราชการไว้ก่อน และการสั่งให้ออกจากราชการเพราะเหตุมี มลทินมัวหมอง.....	๑๐
	๓.๓ การดำเนินการทางวินัยและการโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการทางวินัย.....	๑๑
	๓.๓.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น.....	๑๑
	๓.๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การสอบสวนการทางวินัย.....	๑๕
	๓.๓.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชา และ ก.ตร. ในขั้นสุดท้าย.....	๑๙

	หน้า
๓.๓.๔ การอุทธรณ์.....	๒๐
ส่วนที่ ๔ หลักการปฏิบัติราชการจากแนวคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด.....	๒๓
๔.๑ การสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น.....	๒๓
๔.๑.๑ การตั้งคณะกรรมการสืบสวน.....	๒๓
๔.๑.๒ การรวบรวมพยานหลักฐานและการประชุมพิจารณา.....	๒๙
๔.๑.๓ การแจ้งผู้ถูกกล่าวหา.....	๓๐
๔.๑.๔ การเปิดโอกาสให้แก้ข้อกล่าวหา.....	๓๖
๔.๑.๕ การรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา	๔๐
๔.๑.๖ การประชุมลงมติและจัดทำรายงานการสืบสวน.....	๔๑
๔.๒ การสอบสวนทางวินัย.....	๔๒
๔.๒.๑ การตั้งคณะกรรมการสอบสวน.....	๔๒
๔.๒.๒ การแจ้งผู้ถูกกล่าวหา.....	๕๗
๔.๒.๓ การเปิดโอกาสให้แก้ข้อกล่าวหา.....	๖๖
๔.๒.๔ การรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา	๗๓
๔.๒.๕ การประชุมลงมติและจัดทำรายงานการสอบสวน.....	๗๕
๔.๒.๖ การสั่งให้พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอผลการสอบสวน	๗๕
๔.๒.๗ การพิจารณากลับกรอง.....	๗๗
๔.๓ การรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชาการ และ ก.ตร. เพื่อพิจารณา การพิจารณาโทษในชั้นสุดท้าย.....	๘๐
๔.๔ การอุทธรณ์.....	๘๗

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความสำคัญของข้าราชการตำรวจ

มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ “ข้าราชการตำรวจ” หมายถึง บุคคลซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ โดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณหมวดเงินเดือนในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และให้หมายความรวมถึงข้าราชการในสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแต่งตั้งหรือสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจโดยได้รับเงินเดือนจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วย และมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดหน้าที่ของข้าราชการตำรวจไว้ ๔ ประการ ดังต่อไปนี้ **ประการที่หนึ่ง** รักษาความปลอดภัยสำหรับองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี พระรัชทายาท ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ พระบรมวงศานุวงศ์ ผู้แทนพระองค์ และพระราชอาคันตุกะ **ประการที่สอง** ปฏิบัติการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา **ประการที่สาม** ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา และ **ประการที่สี่** รักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชน และความมั่นคงของราชอาณาจักร ด้วยหน้าที่ของข้าราชการตำรวจดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการตำรวจมีความสำคัญในฐานะที่เป็นข้าราชการที่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด และเป็นปราการด่านแรกของรัฐบาลในการรับใช้ประชาชน^๑ ข้าราชการตำรวจจึงต้องดำรงตนให้อยู่ในวินัย เพื่อที่จะได้เป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชนได้เสมอ

๑.๒ ความสำคัญของการดำเนินการทางวินัยในข้าราชการตำรวจ

การที่ข้าราชการตำรวจต้องดำรงตนให้อยู่ในวินัยได้นั้น นอกจากจะต้องมีกลไกตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว ยังต้องมีกระบวนการทางวินัยมาเป็นส่วนเติมเต็มเพื่อเป็นหลักประกันว่าข้าราชการตำรวจจะปฏิบัติตนให้เป็นที่พึ่งให้แก่ประชาชนได้เสมอ ทั้งนี้ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกลไกที่มีวัตถุประสงค์เป็นการนำตัวผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษ จึงมีมาตรฐานในการพิสูจน์ความผิดในลักษณะที่ต้องปราศจากความสงสัยตามสมควร จึงจะลงโทษจำเลยทางอาญาได้ ในขณะที่การดำเนินการให้ข้าราชการผู้นั้นเป็นผู้ที่มีความเหมาะสม ควรแก่ความไว้วางใจของประชาชนผู้ติดต่อราชการ^๒ หากข้าราชการผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติให้อยู่ในระเบียบวินัยข้าราชการ ย่อมจะต้องถูกลงโทษสถานหนักหรือสถานเบาตามพฤติการณ์ โดยจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอให้เชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดวินัยเกิดขึ้นจริง ก็จะสามารถลงโทษข้าราชการผู้นั้นได้^๓

^๑ กองบัญชาการศึกษา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, คู่มือสร้างเสริมการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมและจรรยาบรรณของตำรวจ, หน้า ๓

^๒ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๗/๒๕๕๙

^๓ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๗๘/๒๕๖๒

ส่วนที่ ๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการตำรวจเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างความชัดเจนแน่นอนให้การดำเนินกระบวนการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ จึงจำเป็นต้องมีการตรากฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางวินัยของข้าราชการตำรวจไว้เป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติโดยเฉพาะ ซึ่งปัจจุบันก็คือ “พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗” พร้อมทั้งกฎหมายลำดับรองและแนวปฏิบัติเพื่อกำหนดรายละเอียดอันเป็นการอำนวยความสะดวกในการดำเนินกระบวนการทางวินัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว และถึงแม้พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีบทบัญญัติหลายประการที่ต่างออกไปจาก “พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙” ซึ่งเป็น “กฎหมายกลาง” สำหรับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ก็ตาม แต่ก็เป็นกฎหมายที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายทั้งสองฉบับจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำความเข้าใจเหตุแห่งความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจเช่นกัน (หัวข้อ ๒.๓)

๒.๑ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗^๔ ประกอบด้วยบทบัญญัติ จำนวน ๑๒๘ มาตรา อันเป็นบทบัญญัติที่วางหลักเกณฑ์เกี่ยวข้องกับการบริหารองค์กรและบุคลากรของข้าราชการตำรวจที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ประการที่หนึ่ง โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตำรวจ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และประเภทของข้าราชการตำรวจ ประการที่สอง การบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ ซึ่งประกอบไปด้วยการกำหนดยศตำรวจและชั้นข้าราชการตำรวจ ระเบียบข้าราชการตำรวจ การกำหนดตำแหน่ง การบรรจุ การแต่งตั้งและการเลื่อนขั้นเงินเดือน เครื่องแบบตำรวจ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่งและเงินเพิ่มอื่น การรักษาการแทนและการปฏิบัติราชการแทน รวมไปถึงการออกจากราชการ และประการที่สาม กระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ ซึ่งประกอบไปด้วยบทบัญญัติ ๓ หมวด ได้แก่ หมวด ๕ วินัยและการรักษาวินัย หมวด ๖ การดำเนินการทางวินัย อันเป็นบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคู่มือฉบับนี้โดยตรง และหมวด ๘ การอุทธรณ์

หมวด ๕ วินัยและการรักษาวินัย เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของตำรวจในการรักษาวินัยและจรรยาบรรณ (มาตรา ๗๗) ลักษณะของการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่มีร้ายแรง (มาตรา ๗๘) ลักษณะของการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (มาตรา ๗๙) อำนาจและหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับวินัยของข้าราชการตำรวจ (มาตรา ๘๐ ถึงมาตรา ๘๑) รวมไปถึงหลักเกณฑ์และวิธีการในการออกคำสั่งลงโทษ (มาตรา ๘๓)

หมวด ๖ การดำเนินการทางวินัย เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อพิจารณามูลความผิดเบื้องต้น (มาตรา ๘๔ มาตรา ๘๕ และมาตรา ๘๗) การสอบสวนวินัย (มาตรา ๘๖ ถึงมาตรา ๘๘) การพิจารณาลงโทษทางวินัยและการกั้นการพิจารณาลงโทษทางวินัย (มาตรา ๘๙ ถึงมาตรา ๙๔/๑) รวมไปถึงการสั่งพักราชการและการให้ออกจากราชการไว้ก่อน (มาตรา ๙๕)

^๔ ได้รับการลงพิมพ์ในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๑ ตอนที่ ๑๘ ก วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ หน้า ๑

หมวด ๘ การอุทธรณ์ เป็นการกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับผู้มีหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์ ระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์และการขยายระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ (มาตรา ๑๐๕) รวมไปถึงผู้มีหน้าที่ในการเยียวยาและแก้ไขคำสั่งให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครอง (มาตรา ๑๐๕/๑)

๒.๒ กฎหมายลำดับรองและแนวปฏิบัติ

นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว รายละเอียดในการดำเนินการอื่น ๆ จะปรากฏทั้งในรูปแบบของกฎฉบับต่าง ๆ ที่คณะกรรมการตำรวจ (ก.ตร.) ตราขึ้น โดยอาศัยอำนาจของบทบัญญัติในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฯ หรือที่เรียกว่า “กฎ ก.ตร.” หรืออาจปรากฏในระเบียบที่จัดทำขึ้นโดยอาศัยอำนาจของกฎ ก.ตร. ฉบับต่าง ๆ รวมไปถึงแนวปฏิบัติที่กำหนดแนวทางที่เป็นรูปธรรมมากขึ้นกว่าที่กฎ ก.ตร. และระเบียบที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๒.๒.๑ กฎ

(ก) **กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖** เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวน (ข้อ ๙ ถึงข้อ ๑๓) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวน (ข้อ ๑๔ ถึงข้อ ๑๖) วิธีการสืบสวน (ข้อ ๑๗ ถึง ข้อ ๓๐) การทำรายงานสืบสวน (ข้อ ๓๑ ถึงข้อ ๓๒) สิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา (ข้อ ๓๓ ถึงข้อ ๓๕) การพิจารณาสั่งสำนวนการสืบสวน (ข้อ ๓๖) รวมไปถึงผลทางกฎหมายและการแก้ไขในกรณีที่การสอบสวนมิชอบหรือบกพร่อง (ข้อ ๓๗ ถึงข้อ ๓๙)

(ข) **กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗** เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) มาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๐๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๓ ถึงข้อ ๗) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวน (ข้อ ๘ ถึงข้อ ๑๔) วิธีการสอบสวน (ข้อ ๑๕ ถึงข้อ ๓๐) การทำรายงาน (ข้อ ๓๑ ถึงข้อ ๓๒) การพิจารณาสั่งสำนวน (ข้อ ๓๓ ถึงข้อ ๓๖) สิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา (ข้อ ๓๗ ถึงข้อ ๓๘) รวมไปถึงผลทางกฎหมายและการแก้ไขในกรณีที่การสอบสวนมิชอบหรือบกพร่อง (ข้อ ๓๙ ถึงข้อ ๔๒)

(ค) **กฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗** เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๘๗ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะของ “ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง” ในกรณีของการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๒) และ “ความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง” ในกรณีของการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๓) อันเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้

(ง) **กฎ ก.ตร. ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗** เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรอง องค์ประชุมของคณะกรรมการพิจารณากลับกรอง อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณากลับกรอง (ข้อ ๓ ถึงข้อ ๔) รวมไปถึงกำหนดระยะเวลาในการพิจารณากลับกรอง (ข้อ ๕)

(จ) **กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน พ.ศ. ๒๕๔๗** เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุในการสั่งให้พักราชการไว้ก่อนในขณะทำการสอบสวนพิจารณา (ข้อ ๓) ระยะเวลาที่สามารถสั่งให้พักราชการได้ (ข้อ ๔) วิธีการและขั้นตอนออกคำสั่งพักราชการ (ข้อ ๕ ถึง

ข้อ ๑๑) การดำเนินการหลังสั่งให้ข้าราชการพักราชการหรือออกจากราชการ (ข้อ ๑๒) รวมไปถึงสาระสำคัญของคำสั่งพักราชการ คำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และคำสั่งให้กลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือกลับเข้ารับราชการ (ข้อ ๑๓ ประกอบเอกสารแนบท้ายกฎฯ)

(ฉ) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตรာโทษ และการลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๘๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งกำหนดอัตรာโทษสูงสุดของผู้สั่งลงโทษแต่ละประเภทที่สามารถสั่งลงโทษแก่ข้าราชการในแต่ละสถานได้ (ข้อ ๒ ประกอบตารางแนบท้ายกฎฯ ว่าด้วยอำนาจและอัตรากาลลงโทษ ข้าราชการตำรวจที่ ก.ตร. กำหนด) การคำนวณระยะเวลาการลงโทษกักขังและกักขัง (ข้อ ๓) การคำนวณระยะเวลาการลงโทษทัณฑกรรม (ข้อ ๕) การกำหนดหน้าที่ให้ผู้บังคับบัญชาจัดการให้ผู้ถูกลงโทษได้รับโทษโดยเร็ว และการกำหนดให้การอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ได้รับโทษในความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มิให้นำมาเป็นเหตุทุเลาการรับโทษ (ข้อ ๔) รวมไปถึงวิธีการลงโทษกักขังและกักขัง (ข้อ ๖ ถึงข้อ ๙)

(ช) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยวิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) และมาตรา ๘๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งกำหนดให้การลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจให้ทำเป็นคำสั่ง โดยต้องแสดงให้เห็นในคำสั่งลงโทษว่าผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดในกรณีใด ตามมาตราใด (ข้อ ๒) เงื่อนไขในการออกคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง และตัดเงินเดือน (ข้อ ๓) เงื่อนไขในการออกคำสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออก (ข้อ ๔) รวมไปถึงการแก้ไขหรือเพิกถอนคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ (ข้อ ๕)

(ซ) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นกฎที่ตราโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑ (๒) (๓) และ (๘) และมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์ ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ลักษณะของหนังสืออุทธรณ์ (ข้อ ๗) สิทธิต่าง ๆ ของผู้จะใช้สิทธิอุทธรณ์และผู้ที่ยื่นอุทธรณ์แล้ว เช่น สิทธิในการขอตรวจหรือขอคัดรายงานการสืบสวนหรือรายงานการสอบสวน (ข้อ ๘) สิทธิในการคัดค้านผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ หรือกรรมการข้าราชการตำรวจผู้พิจารณาอุทธรณ์ (ข้อ ๙) การนับระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์ และการนับระยะเวลาในกรณีอื่น ๆ (ข้อ ๑๐ และข้อ ๒๖) การยื่นอุทธรณ์และการยื่นอุทธรณ์เพิ่มเติม (ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๔ ถึงข้อ ๑๕) การออกคำสั่งรับหรือไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ รวมไปถึงการอุทธรณ์คำสั่งไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ (ข้อ ๑๒) การถอนอุทธรณ์ (ข้อ ๑๓) อำนาจของผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ เช่น การพิจารณาอุทธรณ์จากสำนวนการสืบสวนหรือสำนวนการสอบสวน การสอบสวนใหม่หรือสอบสวนเพิ่มเติม การกำหนดประเด็นและส่งประเด็นไปให้หัวหน้าหน่วยงานที่เห็นว่าเกี่ยวข้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนแทน (ข้อ ๑๖) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ (ข้อ ๑๗ ถึงข้อ ๑๘) รวมไปถึงผลของพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์และกระบวนการหลังพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ (ข้อ ๑๙ ถึงข้อ ๒๕)

(ณ) กฎอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการทางวินัย นอกจากกฎ ก.ตร. ตาม (ก) – (ซ) แล้วยังมี กฎ ก.ตร. ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ ได้แก่ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการออกจากราชการกรณีไม่สามารถปฏิบัติราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล พ.ศ. ๒๕๔๗ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษเพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการตำรวจประจำสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือส่วนราชการใด หรือสำรองราชการในส่วนราชการใด พ.ศ. ๒๕๔๘ รวมไปถึง กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๗

๒.๒.๒ ระเบียบ

ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ ได้แก่ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเหตุจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาการพิจารณาสั่งการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยและการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยวันออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการตำรวจมีวินัย และป้องกันมิให้ข้าราชการตำรวจกระทำผิดวินัย พ.ศ. ๒๕๔๙ ระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการถอดยศ พ.ศ. ๒๕๔๗ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเหตุจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ รวมไปถึงข้อกำหนด ก.ตร. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัยสำหรับผู้ได้รับโอนมาบรรจุเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๕๘

๒.๒.๓ แนวปฏิบัติ

แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ ได้แก่ แนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แนวทางการพิจารณาและมาตรฐานการลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรง รวมไปถึงคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๓๖/๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการ และกำหนดแนวทางปฏิบัติ

๒.๓ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นพระราชบัญญัติที่มีความสำคัญในฐานะที่เป็น “กฎหมายกลาง” กล่าวคือ เป็นกฎหมายที่ประกันมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับการ “ปฏิบัติราชการทางปกครอง”^๕ ทั้งปวง ด้วยเหตุนี้ การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจจึงต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความชอบด้วยกฎหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้เช่นกัน ทั้งนี้ หากไม่ได้มีกฎหมายฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจกำหนดกฎเกณฑ์ไว้เป็นอย่างอื่น หรือมีกฎหมายฉบับอื่นกำหนดกฎเกณฑ์ไว้เป็นการเฉพาะ แต่บทบัญญัติเช่นนั้นก็มีหลักประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙^๖

อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดมิให้นำหลักเกณฑ์ที่กล่าวมาข้างต้นมาใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาในการอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่บทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนและระยะเวลาในการอุทธรณ์ในกระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจไว้เป็นการเฉพาะ ก็ต้องนำบทบัญญัติเช่นนั้นมาใช้บังคับ แม้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวจะมีหลักประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานที่ต่ำกว่าพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ตาม^๗

^๕ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดให้ “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายถึง การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัติฉบับนี้

^๖ มาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

^๗ รายละเอียดโปรดดู วรเจตน์ ภาคีรัตน์, กฎหมายปกครองภาคทั่วไป, (กรุงเทพฯ: นิติราษฎร์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐๘ - ๑๑๑.

ส่วนที่ ๓

กระบวนการ การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนที่ ๒ ว่า กระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับ ในส่วนที่ ๓ นี้ จึงจะนำเสนอการดำเนินการทางวินัยกรณีข้าราชการตำรวจ โดยเริ่มจากการนำเสนอหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและดำเนินการทางวินัย จากนั้นจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของการลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้ให้เห็นถึงการดำเนินการทางวินัยในแต่ละขั้นตอนและการโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการทางวินัย (หัวข้อ ๓.๓)

๓.๑ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัย

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลและการดำเนินการทางวินัยมี ๕ องค์กร ได้แก่ คณะกรรมการสืบสวน คณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร) และคณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ตช.)

๓.๑.๑ คณะกรรมการสืบสวน

“คณะกรรมการสืบสวน” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งพฤติการณ์และการกระทำของข้าราชการตำรวจผู้ถูกร้องเรียนกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่ หรือผู้นั้นได้กระทำความผิดวินัยตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร และดูแลให้บังเกิดความยุติธรรมตลอดกระบวนการสืบสวน ในการนี้คณะกรรมการสืบสวนจึงมีอำนาจในการรวบรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา (ข้อ ๑๔ ประกอบข้อ ๔ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๖) โดยคณะกรรมการสอบสวนต้องประกอบไปด้วยคณะกรรมการอย่างน้อย ๓ คน อันประกอบด้วยข้าราชการตำรวจอย่างน้อยหนึ่ง (ข้อ ๑๐ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๖)

๓.๑.๒ คณะกรรมการสอบสวน

“คณะกรรมการสอบสวน” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการแสวงหาความจริงในเรื่องที่มีการกล่าวหาข้าราชการตำรวจว่ากระทำความผิดทางวินัย และดูแลให้บังเกิดความยุติธรรมตลอดกระบวนการสอบสวน (ข้อ ๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๗) ในการนี้ คณะกรรมการสอบสวนจึงมีอำนาจในการรวบรวมประวัติและความประพฤติของผู้ถูกกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ถูกกล่าวหาเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณา (ข้อ ๙ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๗) โดยคณะกรรมการสอบสวนต้องประกอบไปด้วยคณะกรรมการอย่างน้อย ๓ คน อันประกอบด้วยข้าราชการตำรวจอย่างน้อยหนึ่ง และต้องมีผู้เป็นหรือเคยเป็นพนักงานสอบสวน หรือนิติกร หรือผู้ได้รับปริญญาทางกฎหมายหรือผู้ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการดำเนินการทางวินัยหรือผู้มีประสบการณ์ด้านการดำเนินการทางวินัยอย่างน้อยหนึ่งคน ทั้งนี้ ต้องมีประธานกรรมการที่ดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าผู้ถูกกล่าวหา (ข้อ ๔ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๕๗)

๓.๑.๓ คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ

“คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการพิจารณาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกแก่ข้าราชการตำรวจผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

๓.๑.๔ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.)

“คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ” (ก.ตร.) เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานบุคคลของข้าราชการตำรวจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีอำนาจในการออกกฎ ก.ตร. ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคล รวมไปถึงหน้าที่อื่นใดที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมายฉบับนี้หรือกฎหมายอื่น เช่น อำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ตามหมวด ๘ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ หรืออำนาจในการสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ในกรณีที่มีการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง หรือมีการสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการ (รายละเอียดโปรดดู มาตรา ๓๐ ถึง มาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗)

๓.๑.๕ คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ (ก.ตช.)

“คณะกรรมการนโยบายตำรวจแห่งชาติ” (ก.ตช.) เป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการบริหารราชการตำรวจ และกำกับดูแลสำนักงานตำรวจแห่งชาติให้ปฏิบัติตามนโยบาย ระเบียบแบบแผน มติคณะรัฐมนตรี และกฎหมาย (มาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางวินัยนั้น ก.ตช. ยังมีอำนาจในการสั่งการตามสมควรเพื่อเยียวยาและแก้ไขหรือดำเนินการตามที่เห็นสมควรเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองอีกด้วย (มาตรา ๑๐๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗)^๔

๓.๒ ลักษณะพิเศษของการลงโทษทางวินัยของข้าราชการตำรวจและมาตรการอื่นที่เกี่ยวข้อง

การดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการตำรวจมีลักษณะพิเศษ ๔ ประการ ได้แก่ **ประการที่หนึ่ง** การชำระวินัย **ประการที่สอง** โทษทางวินัย ๗ สถาน **ประการที่สาม** ระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดทางวินัย และ**ประการที่สี่** มาตรการอื่นนอกจากการลงโทษทางวินัย นั่นก็คือ การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

๓.๒.๑ การดำเนินการทางวินัยและการชำระวินัย

มาตรา ๘๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ในการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย ป้องกันมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย และดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย^๕ โดยผู้บังคับบัญชาจะต้องดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการผู้ใต้บังคับบัญชานั้นทันที ตามขั้นตอนและวิธีการกำหนด

^๔ รายละเอียดโปรดดูต่อไปในหัวข้อ ๓.๓.๔ การอุทธรณ์

^๕ รายละเอียดโปรดดู ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยวิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ข้าราชการตำรวจมีวินัยและป้องกันให้ข้าราชการตำรวจกระทำความผิดวินัย พ.ศ. ๒๕๔๙

ไว้ในหมวด ๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗^{๑๐} หากผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยตามหน้าที่ในการดำเนินการทางวินัย หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้บังคับบัญชาผู้นั้น กระทำผิดวินัย^{๑๑}

นอกจากนี้ มาตรา ๘๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ยังได้กำหนดให้ในกรณีมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้กำลังอาวุธหรือกำลังบังคับเพื่อประโยชน์ในการรักษาวินัยและปราบปรามข้าราชการตำรวจผู้ก่อกำเริบ หรือเพื่อบังคับข้าราชการตำรวจผู้ละทิ้งหน้าที่ให้กลับมาทำหน้าที่ของตนได้ และถ้าผู้บังคับบัญชาได้ใช้กำลังอาวุธหรือกำลังบังคับโดยสุจริตตามสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ช่วยเหลือไม่ต้องรับผิดชอบทางอาญา

๓.๒.๒ โทษทางวินัย ๗ สถาน

ลักษณะพิเศษของการดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการตำรวจอีกประการก็คือการให้อำนาจแก่ผู้บังคับบัญชาในการกำหนดโทษทางวินัยให้แก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาได้ถึง ๗ สถาน เรียงลำดับจากโทษสถานที่เบาที่สุดไปยังโทษสถานที่หนักที่สุด ได้แก่ การลงโทษภาคทัณฑ์ การลงโทษทัณฑ์ขมขื่น การลงโทษกักขัง การลงโทษกักขัง การตัดเงินเดือน การปลดออก และการไล่ออก^{๑๒} โดยไม่มีการลงโทษ ลดเงินเดือนดังเช่นในกรณีของข้าราชการประเภทอื่น โดยที่ลักษณะของการลงโทษแต่ละประเภท มีดังต่อไปนี้

โทษสถานที่หนึ่ง การลงโทษภาคทัณฑ์ หมายถึง การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอันควรต้องรับโทษสถานที่หนึ่งสถานใด แต่มีเหตุอันควรปราณี จึงเพียงแต่แสดงความผิดผู้นั้นให้ปรากฏไว้^{๑๓}

โทษสถานที่สอง การลงโทษทัณฑ์ขมขื่น หมายถึง การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยามนอกจากหน้าที่ประจำ หรือการให้ทำงานสาธารณประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน^{๑๔}

โทษสถานที่สาม การลงโทษขมขื่น หมายถึง การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งที่สมควรตามที่กำหนด^{๑๕}

โทษสถานที่สี่ การลงโทษกักขัง หมายถึง การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกันตามที่จะได้มีคำสั่ง^{๑๖}

โทษสถานที่ห้า การตัดเงินเดือน หมายถึง การตัดเงินเดือนของข้าราชการเป็นการชั่วคราวเป็นระยะเวลาสูงสุดไม่เกิน ๓ เดือน ซึ่งแตกต่างจากการลดเงินเดือน อันเป็นการลดเงินเดือนข้าราชการเป็นการถาวร

โทษสถานที่หก การปลดออก เป็นการให้ออกจากราชการที่ยังคงนิติสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการและหน่วยงานต้นสังกัดไว้บางประการ นั่นก็คือ สิทธิของข้าราชการในการได้รับบำเหน็จบำนาญ

โทษสถานที่เจ็ด การไล่ออก หมายถึง เป็นการให้ออกจากราชการที่มีผลเป็นการระงับนิติสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการและหน่วยงานต้นสังกัดโดยสิ้นเชิง

ทั้งนี้ ในการลงโทษข้าราชการตำรวจ ผู้บังคับบัญชาต้องทำเป็นคำสั่งทางปกครองโดยระบุในคำสั่งด้วยว่า ผู้ถูกลงโทษกระทำความผิดวินัยในกรณีใดและในมาตราใด^{๑๗} และต้องคำนึงถึงอัตราโทษที่กำหนดไว้ใน

^{๑๐} มาตรา ๘๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๑} มาตรา ๘๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๒} มาตรา ๘๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๓} มาตรา ๘๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๔} มาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๕} มาตรา ๘๒ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๑๖} มาตรา ๘๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตรโทษ และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ อีกด้วย

๓.๒.๓ ระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดทางวินัย

ระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อการดำเนินกระบวนการทางวินัยที่แตกต่างกัน โดยพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้แบ่งระดับความร้ายแรงของการกระทำความผิดทางวินัยออกเป็น ๒ ระดับ ได้แก่ การกระทำความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง และการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๓.๒.๓.๑ การกระทำความผิดทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

มาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงทั้งหมด ๑๘ ฐานดังต่อไปนี้

- (๑) ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของราชการ มติของคณะรัฐมนตรี หรือจรรยาบรรณของตำรวจ (มาตรา ๗๘ (๑))
- (๒) ฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ (มาตรา ๗๘ (๒))
- (๓) ฐานไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ ผู้น้อย (มาตรา ๗๘ (๓))
- (๔) ฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ (มาตรา ๗๘ (๔))
- (๕) ฐานกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน (มาตรา ๗๘ (๕))
- (๖) ฐานไม่รักษาความลับของทางราชการ (มาตรา ๗๘ (๖))
- (๗) ฐานกระทำการอันเป็นการก่อกวน (มาตรา ๗๘ (๗))
- (๘) ฐานดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้ติดต่อราชการหรือในการปฏิบัติราชการเกี่ยวกับหน้าที่ของตน (มาตรา ๗๘ (๘))
- (๙) ไม่เอาใจใส่หรือไม่ระมัดระวังในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือรักษาผลประโยชน์ของทางราชการ (มาตรา ๗๘ (๙))
- (๑๐) ฐานกระทำการอันเป็นการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างข้าราชการตำรวจ (มาตรา ๗๘ (๑๐))
- (๑๑) ฐานรายงานเท็จหรือปกปิดข้อความจริงต่อผู้บังคับบัญชา (มาตรา ๗๘ (๑๑))
- (๑๒) ฐานใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร (มาตรา ๗๘ (๑๒))
- (๑๓) ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว (มาตรา ๗๘ (๑๓))
- (๑๔) ฐานกระทำการในลักษณะที่เป็นการบังคับผู้บังคับบัญชาเป็นทางให้เสียระเบียบแบบแผนวินัยตำรวจ (มาตรา ๗๘ (๑๔))
- (๑๕) ฐานกระทำการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของตำรวจ (มาตรา ๗๘ (๑๕))

^{๑๗} มาตรา ๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และโปรดดูรายละเอียด ใน กฎ ก.ตร. ว่าด้วยวิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษ

(๑๖) ฐานกระทำการหรือยอมให้ผู้กระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียหายหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตน (มาตรา ๗๘ (๑๖))

(๑๗) ฐานเป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการ หรือดำรงตำแหน่งอื่นใด ที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท (มาตรา ๗๘ (๑๗))

(๑๘) ฐานกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. (มาตรา ๗๘ (๑๘))

๓.๒.๓.๒ การกระทำความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง

มาตรา ๗๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดลักษณะของการกระทำที่เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงทั้งหมด ๗ ฐานดังต่อไปนี้

(๑) ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับผลประโยชน์ที่ไม่ควรได้ (มาตรา ๗๙ (๑))

(๒) ฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ (มาตรา ๗๙ (๒))

(๓) ฐานเหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหง หรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการหรือในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ (มาตรา ๗๙ (๓))

(๔) ฐานกระทำความผิดทางอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือให้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ (มาตรา ๗๙ (๔))

(๕) ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (มาตรา ๗๙ (๕))

(๖) ฐานกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันมีลักษณะตามมาตรา ๗๘ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง (มาตรา ๗๙ (๖))

(๗) ฐานกระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. (มาตรา ๗๘ (๗))

๓.๒.๔ มาตรการอื่นนอกจากโทษทางวินัย : การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน และการสั่งให้ออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินมัวหมอง

ลักษณะพิเศษอีกประการหนึ่งของการดำเนินการทางวินัยสำหรับข้าราชการตำรวจก็คือ การที่มาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้อำนาจแก่ผู้ที่มีอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัย สั่งให้ข้าราชการที่กล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พักราชการหรือออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยได้ แต่หากภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยว่า ข้าราชการตำรวจผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำผิดแต่เป็นความผิดในกรณีที่ไม่ถึงกับต้องไล่ออกหรือปลดออก ทั้งยังไม่ปรากฏว่าไม่มีเหตุที่ข้าราชการผู้นั้นต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่น ก็ให้ผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษทางวินัย สั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น

นอกจากนี้ มาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ยังได้กำหนดกลไกในการสั่งให้ข้าราชการออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญทดแทนได้ ในกรณีที่ข้าราชการผู้นั้น “มีมลทินหรือมัวหมอง” อันเป็นมาตรการที่ถูกนำไปใช้ในทางปฏิบัติอยู่บ่อยครั้งในกรณีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจเข้าไปมีส่วนพัวพันกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ หรือกระทำการอื่นใดอันเป็นการ “ไม่รักษาเกียรติของข้าราชการตำรวจ”

แต่ทางพิจารณาสอบสวนยังไม่ได้ความแน่ชัดว่าผู้ยื่นกระทำความผิดที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออกอย่างไรก็ตาม มาตรการในการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพราะเหตุมีมลทินหรือมีหมองนี้ มิใช่การลงโทษทางวินัยแต่เป็น “มาตรการทางปกครอง” เพื่อการรักษาผลประโยชน์ของราชการโดยรวมเท่านั้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๗/๒๕๔๗)^{๑๘}

๓.๓ การดำเนินการทางวินัยและการโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการทางวินัย

การดำเนินการทางวินัยและการโต้แย้งคัดค้านการดำเนินการทางวินัย สามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ **ขั้นตอนที่ ๑** การสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น **ขั้นตอนที่ ๒** การสืบสวนทางวินัย **ขั้นตอนที่ ๓** การรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชา และ ก.ตร. เพื่อพิจารณาลงโทษในขั้นสุดท้าย และ **ขั้นตอนที่ ๔** การอุทธรณ์

๓.๓.๑ ขั้นตอนที่ ๑ การสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง : มาตรา ๘๔ - ๘๘ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

กระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจเริ่มต้นด้วยการที่มีกล่าวหาว่าข้าราชการตำรวจกระทำความผิดวินัย หรือผู้บังคับบัญชาของข้าราชการตำรวจเห็นเองว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นกระทำความผิดวินัย เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีสงสัยว่าข้าราชการตำรวจกระทำความผิดวินัยเช่นนี้ ให้ผู้บังคับบัญชารับดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่า กรณีตามที่ได้มีการร้องเรียนหรือได้มีการกล่าวหา นั้น มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยหรือไม่^{๑๙} โดยในกระบวนการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นนี้ จะต้องมีการแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า กรณีตามที่ได้มีการร้องเรียนหรือได้มีการกล่าวหา นั้นไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย ก็ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งยุติเรื่องได้ แต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่ากรณีตามที่ได้มีการร้องเรียนหรือได้มีการกล่าวหา นั้น มีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัย ก็ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการกระบวนการทางวินัยต่อไป ตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง หรือตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหา ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง^{๒๐}

^{๑๘} รายละเอียดเกี่ยวกับเงื่อนไขและขั้นตอนในการสั่งพักราชการและสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน โปรดดูต่อไปในหัวข้อ ๓.๓.๒

^{๑๙} มาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๒๐} มาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และ ข้อ ๒ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖

ทั้งนี้ ในกรณีที่เป็น “ความผิดปรากฏชัดแจ้ง” ผู้บังคับบัญชาสามารถสั่งการไปภายในอำนาจ โดยไม่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นก็ได้^{๒๑} โดยการกระทำความผิดวินัยที่ถือว่าเป็น “ความผิดปรากฏชัดแจ้ง” ได้แก่การกระทำความผิดวินัยในกรณีดังต่อไปนี้

กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ การกระทำความผิดต่อหน้าผู้บังคับบัญชา^{๒๒} การกระทำความผิดอาญาจนต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าผู้นั้นกระทำความผิดและผู้บังคับบัญชาเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ปรากฏตามคำพิพากษานั้น ได้ความประจักษ์ชัดแล้ว^{๒๓} และการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงที่ได้มีการรับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว^{๒๔}

กรณีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ การกระทำความผิดทางอาญาที่ได้รับโทษจำคุก และมีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดให้จำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุก^{๒๕} การละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วันและได้มีการสืบสวนแล้วว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่โดยไม่มีเหตุอันสมควร^{๒๖} และการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่ได้มีการรับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชาแล้ว^{๒๗}

อย่างไรก็ตาม การสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ นั้น เป็นการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพื่อที่จะได้ทราบถึงรายละเอียดแห่งพฤติการณ์ และการกระทำของข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหาว่า มีมูลเหตุเพียงพออันพึงสงสัยได้ว่าข้าราชการดังกล่าวกระทำความผิดทางวินัยหรือไม่ เพื่อที่จะนำไปสู่การดำเนินการกระบวนการทางวินัยผู้นั้นในขั้นตอนต่อไปเท่านั้น ข้อเท็จจริงที่ได้จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้นจึงไม่ผูกพันการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖/๒๕๕๙)

นอกจากนี้ การสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ไม่ใช่การดำเนินการทางวินัยหรือการสอบสวนทางวินัยตามความหมายของมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่จะต้องสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบหรือเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้แสดงพยานหลักฐานของตนเพื่อโต้แย้งการชี้มูลในขั้นตอนของการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเบื้องต้นแต่อย่างใด ทั้งผลที่ได้รับจากกระบวนการดังกล่าว ก็คือ รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งยังไม่ได้กระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ถูกกล่าวหา จึงยังมีใช้คำสั่งทางปกครองที่จะต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามนัยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘/๒๕๖๑ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔๙/๒๕๖๐)

ทั้งนี้ ผู้มีอำนาจในการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นจะต้องดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ประธานกรรมการหรือผู้สืบสวนได้รับทราบคำสั่ง และสามารถ

^{๒๑} ข้อ ๓ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖

^{๒๒} ข้อ ๒ (๑) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๒๓} ข้อ ๒ (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๒๔} ข้อ ๒ (๓) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๒๕} ข้อ ๓ (๑) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๒๖} ข้อ ๓ (๒) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๒๗} ข้อ ๓ (๓) กฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗

ขยายระยะเวลาดังกล่าวไปได้อีก ๖๐ วันเมื่อมีเหตุจำเป็น^{๒๘} โดยขั้นตอนการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นนั้นสามารถแบ่งออกเป็น ๖ ขั้นตอนย่อย ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง การตั้งคณะกรรมการสืบสวนและการประชุมวางแผนทางการสืบสวน กล่าวคือ ต้องมีการตั้งคณะกรรมการสืบสวนโดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องเรียน พร้อมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแบบ สส. ๑ ที่ ก.ตร. กำหนด (ข้อ ๑๑ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง) และแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว พร้อมส่งสำเนาให้คณะกรรมการสืบสวนทราบ (ข้อ ๑๒) เมื่อประธานคณะกรรมการได้รับทราบเรื่องแล้ว ให้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการสืบสวนเพื่อพิจารณาวางแผนทางการสืบสวนต่อไป (ข้อ ๑๕)

ขั้นตอนที่สอง การรวบรวมพยานหลักฐานและการประชุมพิจารณา เมื่อได้มีการประชุมวางแผนทางการสืบสวนแล้ว ก็ให้ดำเนินการสืบสวนโดยการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จเร็วที่สุด แต่ต้องไม่เกิน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการหรือผู้สืบสวนได้รับทราบคำสั่ง และเมื่อมีเหตุจำเป็น ก็สามารถขยายระยะเวลาสืบสวนไปได้อีกไม่เกิน ๖๐ วัน (ข้อ ๑๗ (๑)) เมื่อคณะกรรมการสืบสวนเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้ความเห็นควรวุติเรื่อง (ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง)

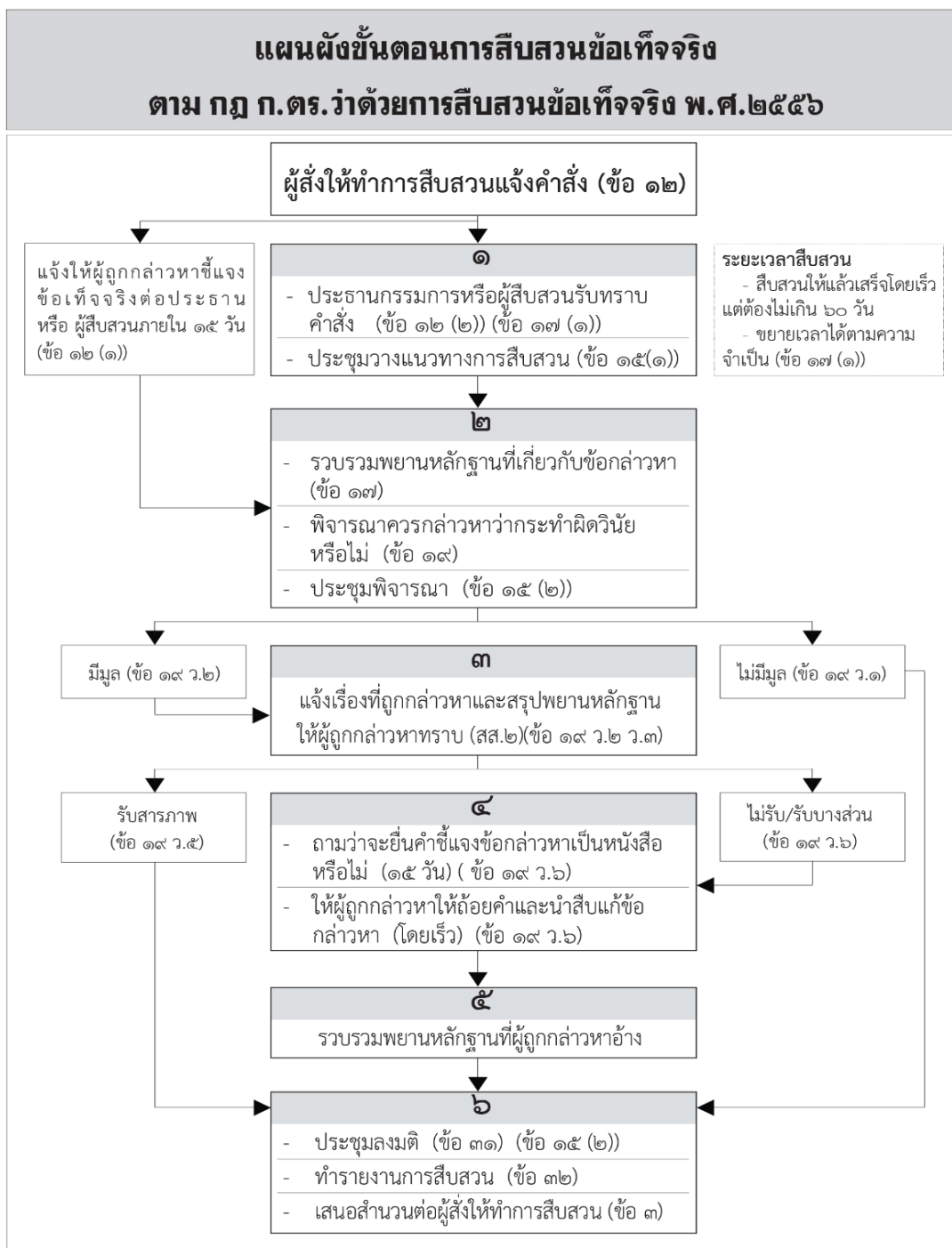
ขั้นตอนที่สาม การแจ้งผลการสืบสวนให้แก่ผู้ถูกกล่าวหา ในกรณีที่เห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้คณะกรรมการสืบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาและให้สรุปพยานหลักฐานเท่าที่มีให้ทราบ (ข้อ ๑๘ วรรคสอง) โดยใช้แบบ สส.๒ ที่ ก.ตร. กำหนด (ข้อ ๑๘ วรรคสาม) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้อภัยคำรับสารภาพ ก็ให้ถามว่าผู้ถูกกล่าวหาจะสืบสวนต่อไปหรือไม่ก็ได้ (ข้อ ๑๘ วรรคห้า)

ขั้นตอนที่สี่ การเปิดโอกาสให้แก่ข้อกล่าวหา ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้อภัยคำรับสารภาพทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้ถามว่าผู้ถูกกล่าวหาจะยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือไม่ หากผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ ก็ให้คณะกรรมการสืบสวน ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาในการยื่นคำชี้แจงภายในระยะเวลาอันสมควร แต่ต้องไม่เกิน ๑๕ วัน นับแต่ได้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหา แต่หากผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะยื่นคำชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นหนังสือ ก็ให้ผู้ถูกกล่าวหาให้อภัยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาโดยเร็ว (ข้อ ๑๘ วรรคหก)

ขั้นตอนที่ห้า การรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา เมื่อได้รับคำชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือเมื่อผู้ถูกกล่าวหาให้อภัยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาของตนแล้ว ให้คณะกรรมการรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหาต่อไป (ข้อ ๑๘ วรรคหก)

ขั้นตอนที่หก รวมไปถึงการประชุมลงมติและจัดทำรายงานการสืบสวน เมื่อคณะกรรมการสืบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานแล้วเสร็จ ก็ให้ประชุมเพื่อพิจารณาลงมติการสืบสวนต่อไป โดยในกรณีมีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้เสนอแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง (ข้อ ๓๑ (๑)) แต่หากเป็นกรณีมีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ก็ให้พิจารณาว่าเป็นความผิดกรณีใด ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด (ข้อ ๓๑ (๒)) จากนั้นก็ให้ทำรายงานการสืบสวนโดยมีสาระสำคัญตามแบบ สส. ๔ ที่ ก.ตร. กำหนด และเสนอสำนวนดังกล่าวต่อผู้สั่งให้ทำการสืบสวนต่อไป (ข้อ ๓๒)

^{๒๘} ข้อ ๑๗ (๑) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖



ที่มา : กองวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, คู่มือการดำเนินการทางวินัย สำหรับข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านวินัย, (กรุงเทพฯ : กองสวัสดิการกองวินัย, ๒๕๕๙), หน้า ๙๑

๓.๓.๒ ขั้นตอนที่ ๒ การสอบสวนการทางวินัย

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง : มาตรา ๘๖ - ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗

กฎ ก.ตร. ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากลับรองการพิจารณา

สั่งลงโทษ

กรณีที่ ๑ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้น มาตรา ๘๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาंनाำนวนการสืบสวนตามมาตรา ๘๔ มาพิจารณาสั่งการตามมาตรา ๘๙ โดยมาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้สั่งลงโทษข้าราชการในกรณีที่ถูกล่ามว่ากระทำความผิดอย่างไม่ร้ายแรงได้สถานใดสถานหนึ่งใน ๕ สถานดังต่อไปนี้ คือ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง หรือตัดเงินเดือน ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

๑. การลงโทษสถานใดสถานหนึ่งใน ๕ สถานนี้จะต้องกำหนดโดยคำนึงถึงความสมควรแก่กรณี ให้เหมาะสมกับการกระทำความผิด และหากมี ผู้บังคับบัญชาก็สามารถนำเหตุดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการกำหนดโทษได้ (มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง)

๒. การลงโทษภาคทัณฑ์สามารถใช้ได้เฉพาะกับการกระทำความผิดวินัยเล็กน้อย หรือมีอันทำให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษทัณฑกรรม (มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง)

๓. ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาเห็นว่า ผู้กระทำความผิดทางวินัยควรได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษ ก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตนที่มีอำนาจ เพื่อให้พิจารณาดำเนินการลงโทษตามควรแก่กรณี (มาตรา ๘๙ วรรคสอง)

กรณีที่ ๒ กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้มีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนและคณะกรรมการกลับรองทางวินัย แต่กรณีที่มีพยานหลักฐานในเบื้องต้นอยู่แล้ว ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการทางวินัยได้ทันทีโดยไม่ต้องดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงก่อนก็ได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๙๙/๒๕๕๖ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๕๓/๒๕๖๐)

หากได้ความว่าข้าราชการผู้ถูกสอบสวนกระทำความผิดอย่างไม่ร้ายแรงก็ให้ดำเนินการลงโทษตามมาตรา ๘๙ แต่หากได้ความว่าข้าราชการผู้นั้นกระทำความผิดอย่างร้ายแรง ก็ให้ลงโทษตามมาตรา ๙๐ คือ ปลดออกหรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี และพิจารณาลดโทษได้เมื่อปรากฏ แต่ไม่ว่ากรณีจะเป็นเช่นใดก็ตาม โทษที่ลงแก่ข้าราชการผู้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจะต้องไม่ต่ำกว่าโทษปลดออก^{๒๙} โดยในกรณีที่ข้าราชการถูกล่ามว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยยังมีอำนาจในการสั่งให้ข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหาพักราชการหรือขอให้ออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยได้^{๓๐}

^{๒๙} มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๐} มาตรา ๙๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

แต่กรณีเป็นความผิดชัดแจ้งแล้ว ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงก่อนก็ได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๔๓/๒๕๖๒, คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๒๐/๒๕๖๑ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๕๗/๒๕๖๑ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๔๗/๒๕๖๑)

เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการดำเนินคดีอาญา ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญามีวัตถุประสงค์เป็นการนำตัวผู้กระทำความผิดทางอาญามาลงโทษ หรือการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเพื่อให้ทราบว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือไม่ และผู้นั้นจะได้รับโทษในทางอาญา เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและความสงบสุขของสังคมโดยรวม ซึ่งการดำเนินคดีอาญาจะต้องมีพยานหลักฐานที่ปรากฏชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดจริง จึงจะลงโทษทางอาญาได้ ในขณะที่การดำเนินการทางวินัยนั้นเป็นไปเพื่อควบคุมความประพฤติให้ข้าราชการปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยข้าราชการ หากข้าราชการผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบวินัยข้าราชการ ย่อมจะต้องถูกลงโทษสถานหนักหรือเบาตามความร้ายแรงของพฤติการณ์ โดยจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอให้เชื่อได้ว่า มีการกระทำความผิดวินัยเกิดขึ้นจริง จึงจะลงโทษได้ กระบวนการพิจารณาเพื่อลงโทษทางอาญากับทางวินัยจึงมีกระบวนการพิจารณาที่แตกต่างกัน โดยผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยไม่จำเป็นต้องผูกมัดกับผลของคดีอาญาแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๗๘/๒๕๖๒) และด้วยเหตุนี้ จึงไม่ผูกพันต่อคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีของพนักงานอัยการอีกด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ. ๓๒/๒๕๖๒ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๕๘/๒๕๖๐ และ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๗/๒๕๕๙)

นอกจากนี้ ก่อนที่จะมีการลงโทษไล่ออกจากราชการต้องมีการตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ก่อนเสมอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๙/๒๕๖๑)

อย่างไรก็ตาม หากมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว แต่ในทางพิจารณาไม่ได้ความว่าข้าราชการผู้นั้นมีความผิดที่ต้องลงโทษไล่ออกหรือปลดออก แต่ข้าราชการตำรวจผู้นั้น “มีมลทินมัวหมอง” ระหว่างการสอบสวน ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ สามารถสั่งให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการไว้ก่อนได้ โดยการรับฟังพยานหลักฐานในการสั่งให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินมัวหมอง จะไม่ถึงขนาดต้องพิสูจน์ความผิดให้เห็นอย่างแน่นอนชัดเจนดังเช่นการสั่งลงโทษทางวินัย และการสั่งให้ออกจากราชการเพราะมีมลทินหรือมัวหมองนั้น จะเป็นผลสืบเนื่องมาจากการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่ไม่อาจพิสูจน์การกระทำความผิดได้เพียงแต่มีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่า ผู้ถูกสอบสวนได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และการให้ผู้ถูกสอบสวนซึ่งมีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ กฎหมายจึงให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ ใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งการ อันถือว่าเป็นมาตรการป้องกันเหตุไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและสร้างความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบราชการ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ จึงมีอำนาจสั่งให้ผู้ถูกสอบสวนออกจากราชการฐานมีมลทินมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘๗/๒๕๖๑ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๑๖๑/๒๕๖๒ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๒/๒๕๖๒)

อย่างไรก็ตาม กรณีที่มีการสอบสวนข้าราชการตำรวจไว้แล้ว ผู้มีอำนาจสอบสวนสามารถดำเนินการสอบสวนต่อไปได้แม้ข้าราชการผู้นั้นจะออกจากราชการไปแล้ว แต่ต้องดำเนินการสอบสวนและต้องสั่งลงโทษภายในสามปี นับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ (มาตรา ๙๔ วรรคหนึ่ง)

กรณีที่ข้าราชการตำรวจได้ออกจากราชการไปแล้ว ผู้มีอำนาจสอบสวนต้องดำเนินการสอบสวนข้าราชการผู้นั้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการและต้องสั่งลงโทษภายในสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นออกจากราชการ (มาตรา ๙๔ วรรคสอง)

ทั้งนี้ ผู้มีอำนาจในการสอบสวนพิจารณาจะต้องดำเนินการสอบสวนพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประธานกรรมการหรือผู้สืบสวนได้รับทราบคำสั่ง และสามารถขยายระยะเวลาดังกล่าวไปได้อีกครั้งละไม่เกิน ๖๐ วัน เมื่อมีเหตุจำเป็น^{๓๑} โดยขั้นตอนการสอบสวนพิจารณานั้น สามารถแบ่งออกเป็น ๖ ขั้นตอนย่อยได้แก่

ขั้นตอนที่หนึ่ง การตั้งคณะกรรมการสอบสวนและการประชุมวางแผนทางการสอบสวน กล่าวคือ ต้องมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยระบุชื่อและตำแหน่งของผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ร้องเรียนพร้อมทั้งรายละเอียดอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแบบ สว. ๑ ที่ ก.ตร. กำหนด (ข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗) และแจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว พร้อมส่งสำเนาให้คณะกรรมการสอบสวนทราบ (ข้อ ๖) เมื่อประธานคณะกรรมการได้รับทราบเรื่องแล้ว ให้ดำเนินการประชุมคณะกรรมการสืบสวนเพื่อพิจารณาวางแผนทางการสืบสวนต่อไป (ข้อ ๑๒)

ขั้นตอนที่สอง การรวบรวมพยานหลักฐานและการประชุมพิจารณา เมื่อได้มีการประชุมวางแผนทางการสืบสวนแล้ว ก็ให้ดำเนินการสอบสวนโดยการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ประธานคณะกรรมการหรือผู้สืบสวนได้รับทราบคำสั่ง และเมื่อมีเหตุจำเป็นก็สามารถขยายระยะเวลาสืบสวนไปได้อีกไม่เกิน ๖๐ วัน (ข้อ ๑๕) เมื่อคณะกรรมการสืบสวนเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้มีความเห็นควรยุติเรื่อง (ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง)

ขั้นตอนที่สาม การแจ้งผลการสืบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหา ในกรณีที่เห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัย ก็ให้คณะกรรมการสืบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาพบเพื่อแจ้งเรื่องที่ถูกลกล่าวหา และให้สรุปพยานหลักฐานเท่าที่มีให้ทราบ (ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง) โดยใช้แบบ สว.๒ ที่ ก.ตร. กำหนด (ข้อ ๑๗ วรรคสอง) ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพ ก็ให้ถามว่าผู้ถูกกล่าวหาจะสืบสวนต่อไปหรือไม่ก็ได้ (ข้อ ๑๗ วรรคสี่)

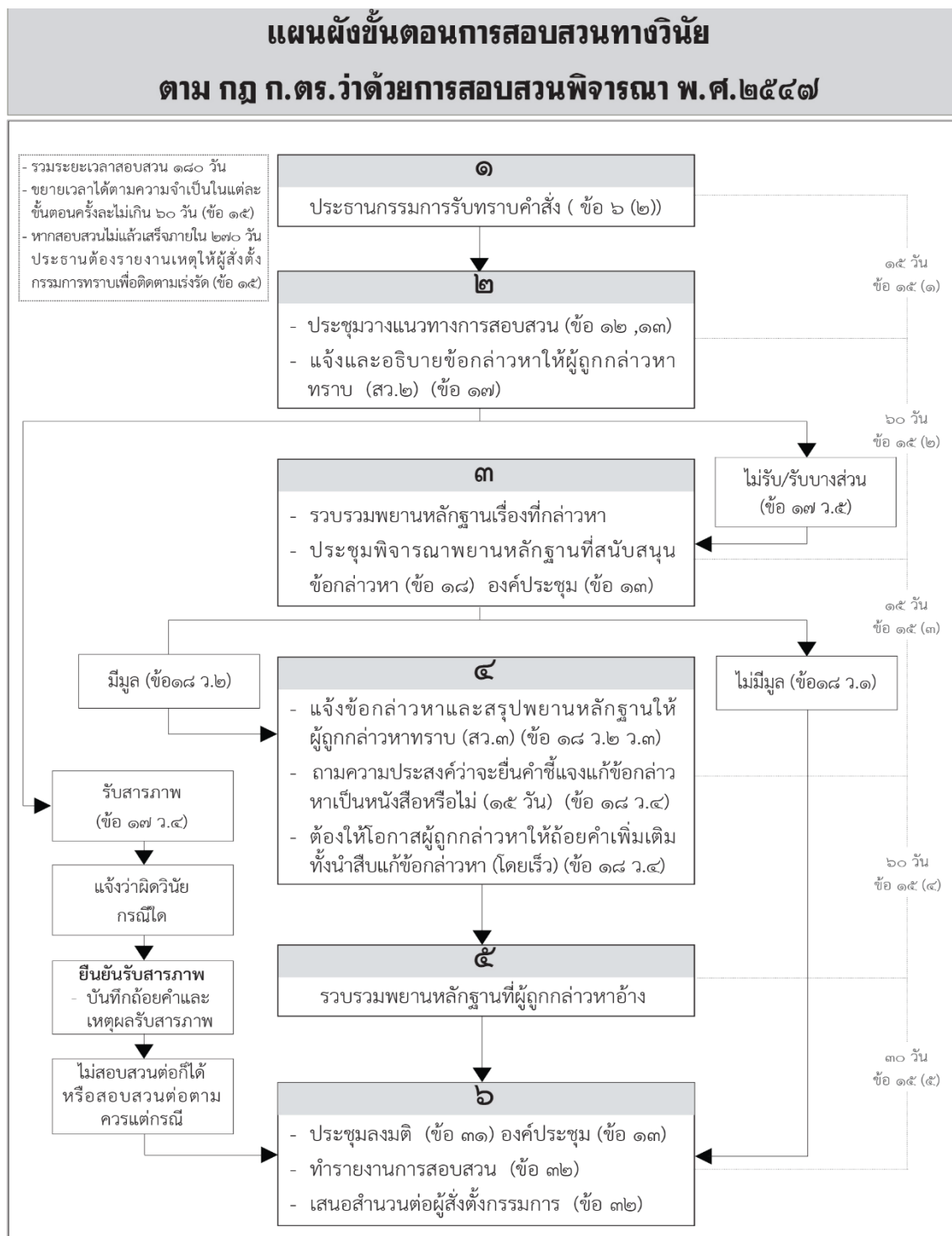
ขั้นตอนที่สี่ การเปิดโอกาสให้แก่ข้อกล่าวหา ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำรับสารภาพทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา (ข้อ ๑๗ วรรคห้า) จากนั้นก็ให้ประชุมสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา หากเห็นว่ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำการตามที่ถูกลกล่าวหา ก็ให้มีความเห็นสั่งยุติเรื่อง (ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง) แต่ถ้าเห็นว่าถูกลกล่าวหากระทำการตามที่ถูกลกล่าวหา ก็ให้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาโดยใช้แบบ สว.๓ ที่ ก.ตร. กำหนด แม้จะได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหาจะกระทำความผิดอย่างไรร้ายแรงก็ตาม

ขั้นตอนที่ห้า การรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา เมื่อได้รับคำชี้แจงข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือเมื่อผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำและนำสืบข้อกล่าวหาของตนแล้วให้คณะกรรมการรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหาต่อไป

ขั้นตอนที่หก การประชุมลงมติและจัดทำรายงานการสอบสวน เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานแล้วเสร็จ ก็ให้ประชุมเพื่อพิจารณาลงมติการสอบสวนต่อไป โดยในกรณีมีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้แจ้งว่าเป็นกรณีความผิดตามกรณีใด ตามมาตราใด และควรได้รับโทษสถานใด(ข้อ ๓๑ (๑)) หากเป็นกรณีมีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ก็ให้พิจารณาว่าเป็นความผิดที่แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่หรือความไม่เหมาะสมต่อการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ อย่างไร (ข้อ ๓๑ (๒)) และในกรณีที่ไม่ได้ความแน่ชัดว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงที่จะถูกปลดออกหรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมีหมองในกรณีที่ถูกลสอบสวนนั้น ก็ให้พิจารณาว่าในกรณีดังกล่าว หากจะให้ข้าราชการผู้นั้นรับราชการต่อไป จะเป็นการเสียหาย

^{๓๑} ข้อ ๑๕ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗

แก่ราชการและควรให้ออกจากราชการหรือไม่ อย่างไร (ข้อ ๓๑ (๓)) จากนั้นก็ให้ทำรายงานการสืบสวนโดยมีสาระสำคัญตามแบบ สส. ๖ ที่ ก.ตร. กำหนด และเสนอสำนวนดังกล่าวต่อผู้สั่งให้ทำการสอบสวนต่อไป (ข้อ ๓๒)



ที่มา : กอวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, คู่มือการดำเนินการทางวินัย สำหรับข้าราชการตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้านวินัย, (กรุงเทพฯ : กองสวัสดิการกอวินัย, ๒๕๕๙), หน้า ๑๔๑

๓.๓.๓ ขั้นตอนที่ ๓ การรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชา และ ก.ตร. ในขั้น
สุดท้าย

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง : มาตรา ๙๑ - ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗
 กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖
 กฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษ
 ตามคำสั่งเดิมรับโทษเพิ่มขึ้น หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจผู้ใดแล้ว มาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือตนและผู้บังคับบัญชาการตำรวจแห่งชาติ โดยผู้บังคับบัญชาที่ได้รับสามารถแก้ไขการลงโทษให้เหมาะสมแก่กรณีได้

เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจผู้ใดแล้ว มาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือตนและผู้บังคับบัญชาการตำรวจแห่งชาติ โดยผู้บังคับบัญชาที่ได้รับสามารถแก้ไขการลงโทษให้เหมาะสมแก่กรณีได้ มาตรา ๘๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ หรือผู้บังคับบัญชาอื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ก.ตร. เป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีที่ข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงด้วยเหตุนี้ ผู้มีอำนาจในการสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนในกรณีที่ข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจึงได้แก่ ผู้บังคับบัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่า ผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่า หรือผู้บังคับบัญชาอื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ ก.ตร. รวมไปถึงผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งดังกล่าวตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง และผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยแทนบุคคลดังกล่าวตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการมอบหมายอำนาจในการปฏิบัติราชการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัย สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงได้ออกคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๓๖/๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการและกำหนดแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย โดยข้อ ๕ ของคำสั่งฉบับดังกล่าวได้กำหนดให้ ผู้บังคับการส่วนหรือตำแหน่งเทียบเท่า ในส่วนราชการนั้นเป็นผู้มีอำนาจในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้กำกับฯ พนักงานสอบสวนผู้ทรงคุณวุฒิหรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมา กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และให้ผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่าในส่วนราชการนั้นเป็นผู้มีอำนาจในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีที่ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ผู้บังคับการ พนักงานสอบสวน ผู้เชี่ยวชาญพิเศษหรือตำแหน่งเทียบเท่าลงมากระทำความผิดวินัย กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง อันเป็นกรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มอบหมายผู้ที่มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไว้ล่วงหน้าด้วยเหตุนี้ หากการตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้กระทำโดยผู้ที่มีอำนาจตามมาตรา ๘๖ วรรคสอง และมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบข้อ ๕ ของคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๓๖/๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการและกำหนดแนวทาง

ปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ย่อมเป็นกรณีที่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนได้กระทำไปโดยมิได้ปฏิบัติตามขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นนี้ย่อมส่งผลให้คำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

ในกรณีที่มีการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงหรือมีการสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการ ก.ตร. ยังมีอำนาจในการสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่อีกด้วย^{๓๒}

๓.๓.๔ การอุทธรณ์

**บทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง : มาตรา ๑๐๕ - ๑๐๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗
กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗
ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเหตุจำเป็นในการขอขยายระยะเวลาการพิจารณาสั่งการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๔๗**

มาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการตำรวจที่ถูกสั่งให้ลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร.^{๓๓} โดยในกรณีที่เป็นการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์ถาวร กักขัง หรือตัดเงินเดือน ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ แต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาการตำรวจแห่งชาติเป็นผู้ลงโทษ ให้อุทธรณ์ต่อ ก.ตร.^{๓๔} และในกรณีที่ข้าราชการตำรวจถูกสั่งลงโทษปลดออก ไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ให้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ก.ตร.^{๓๕}

เมื่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ หรือ ก.ตร. ได้รับอุทธรณ์จากข้าราชการตำรวจแล้ว ผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ หรือ ก.ตร. หรือกรณีต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ๒๔๐ วัน นับแต่วันที่รับอุทธรณ์ เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นที่กำหนดไว้ในระเบียบ ก.ตร.^{๓๖} ก็ให้ขยายระยะเวลาได้ไม่เกิน ๒ ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน ๖๐ วัน^{๓๗}

เมื่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ หรือ ก.ตร. พิจารณาอุทธรณ์เสร็จสิ้นแล้ว และมีการฟ้องคดีโต้แย้งอุทธรณ์ดังกล่าวต่อศาลปกครอง หากศาลปกครองมีคำสั่งถึงที่สุดเพิกถอนหรือแก้ไขคำสั่งในเรื่องใด ให้เป็นหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ ก.ตร. หรือ ก.ตช. แล้วแต่กรณี ในการสั่งการตามสมควรเพื่อเยียวยาและแก้ไขหรือดำเนินการตามที่เห็นสมควร^{๓๘}

^{๓๒} มาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๓} ปัจจุบันคือ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเหตุจำเป็นในการขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๔} มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

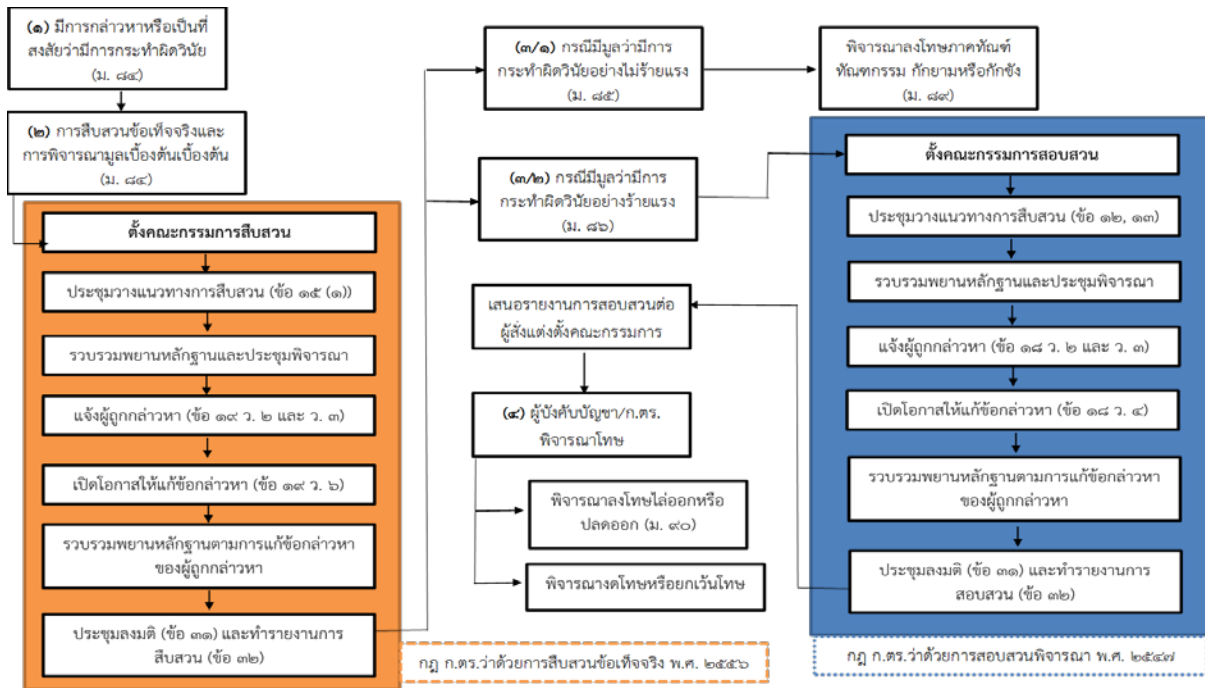
^{๓๕} มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๖} ปัจจุบันคือ ระเบียบ ก.ตร. ว่าด้วยเหตุจำเป็นในการขยายระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๗} มาตรา ๑๐๕ วรรคสอง (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

^{๓๘} มาตรา ๑๐๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

ภาพรวมการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ



ส่วนที่ ๔

หลักปฏิบัติราชการในการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจ

ตามที่ได้อธิบายถึงกระบวนการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจไว้ในส่วนที่ ๓ ว่าการดำเนินการทางวินัยตำรวจอาจแบ่งออกได้เป็น ๔ ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนที่ ๑ การสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น ขั้นตอนที่ ๒ การสอบสวนทางวินัย ขั้นตอนที่ ๓ การรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชา และ ก.ตร. เพื่อพิจารณาโทษในขั้นสุดท้าย และขั้นตอนที่ ๔ การอุทธรณ์ โดยการดำเนินการกระบวนการทางวินัยในแต่ละขั้นตอนนั้นผู้ปฏิบัติงานจะต้องตรวจสอบกฎหมาย กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติเหล่านั้น การดำเนินการทางวินัยที่ไม่เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ และแนวปฏิบัติย่อมส่งผลที่แตกต่างออกไปตามแต่ลักษณะและความร้ายแรงของข้อผิดพลาดเหล่านั้น โดยในบางส่วนนี้ จะได้นำเสนอแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจในแต่ละขั้นตอน เพื่อแสดงให้เห็นถึงประเด็นที่สำคัญในการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการตำรวจและมักก่อเกิดปัญหาในทางปฏิบัติจนเป็นคดีขึ้นสู่การพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง พร้อมทั้งชี้ให้เห็นถึงผลที่อาจเกิดขึ้นในกรณีผู้ปฏิบัติงานมิได้ดำเนินการกระบวนการทางวินัยตามกฎหมาย กฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง โดยสามารถแบ่งออกเป็นขั้นตอนดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ปรากฏรายละเอียด ดังนี้

๔.๑ การสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้น

๔.๑.๑ การตั้งคณะกรรมการสืบสวน

การตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชา

ในการดำเนินการทางวินัยนั้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องกระทำโดยคำนึงถึงหลักความเสมอภาคระหว่างผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยกันเอง โดยไม่กระทำการอันใดอันมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือผู้กระทำความผิดทางวินัยด้วยเหตุนี้ มาตรา ๘๐ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาที่ละเลยไม่ดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย โดยไม่สุจริตเป็นผู้ที่กระทำผิดวินัย ซึ่งเป็นการยืนยัน “หลักการดำเนินการตามกฎหมาย” อันเป็นหลักการที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยแก่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทุกกรณี โดยไม่มีดุลพินิจที่จะงดเว้นการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีลักษณะดังกล่าวแต่อย่างใด

๓๙

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่ามาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะกำหนดให้การสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นเป็นหนึ่งในขั้นตอนของการดำเนินการทางวินัยในกรณีของข้าราชการตำรวจก็ตาม แต่บทบัญญัติดังกล่าวมิได้เป็นบทบังคับให้ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยจะต้องตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงในทุกกรณีแต่อย่างใด ลักษณะของการให้ดุลพินิจแก่ผู้บังคับบัญชาที่จะตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้นั้น จะเห็นได้ชัดเจนยิ่งขึ้นจากถ้อยคำตามข้อ ๓ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งกำหนดให้ในกรณีที่มีการกล่าวหาหรือกรณีเป็นที่สงสัยว่า

^{๓๙} รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ “หลักการดำเนินการตามกฎหมาย” (Legalitätsprinzip) ที่นำมาใช้ในกฎหมายวินัยราชการ โปรดดู นิตกร ชัยวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยราชการ, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๔๗ - ๔๘.

ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดทางวินัย หากผู้บังคับบัญชาพิจารณาในเบื้องต้นแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวมีมูลเพียงพอที่จะตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หรือเป็นกรณีที่ความผิดปรากฏชัดแจ้ง ผู้บังคับบัญชาก็มีอำนาจสั่งการตามที่กฎหมายได้มอบไว้ในแต่ละกรณีได้โดยไม่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ หากผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยเลือกที่จะพิจารณามูลเหตุอันเป็นที่มาของการกระทำผิดทางวินัยจากพยานหลักฐานที่มี และตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงโดยมิได้ตั้งคณะกรรมการสืบสวนเสียก่อน ก็ย่อมเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจตรวจสอบข้อเท็จจริงได้โดยไม่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และไม่ต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่อย่างใด ในกรณีเช่นนี้ การไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ จึงไม่เป็นเหตุที่ทำให้การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงและการดำเนินการทางวินัยต่อจากนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าเรียกรับผลประโยชน์จากกลุ่มธุรกิจแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย และธุรกิจนำเที่ยวของชาวต่างชาติ (เกาหลี) ผู้บัญชาการตำรวจสันติบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้มีคำสั่งด้วยวาจาให้พลตำรวจตรี ส. กับพวกตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยในการดำเนินการดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และไม่ได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีหรือให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงมีความเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการที่ชอบด้วยกฎหมาย และประพฤติดนในลักษณะที่ไม่สมควรตามมาตรา ๗๘ (๒) และ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรให้ลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีไว้มีกำหนด ๗ วัน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาลงโทษ กองบัญชาการตำรวจสันติบาลพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์) ทำการแทนพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีควรได้รับโทษทางวินัยเป็นไล่ออกจากราชการ จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้กองบัญชาการตำรวจสันติบาลมีคำสั่งเพิ่มโทษทางวินัยเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยมีประเด็นคือ การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงโดยไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนดก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงเป็นการดำเนินการทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๒ ของกฎ ก.ตร. พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นว่า “เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาอาจใช้ดุลพินิจสั่งการให้ดำเนินการทางวินัยต่อไปโดยไม่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงก็ได้ ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะใช้ดุลพินิจสั่งการอย่างไร ย่อมขึ้นอยู่กับพยานหลักฐานตามกรณีที่มีการกล่าวหาหรือเป็นที่สงสัยว่าไม่มีน้ำหนัก ไม่มีมูล หรือฟังได้ว่ามีการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรือมีมูลเพียงพอที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงผู้ถูกกล่าวหา” การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะทราบว่าการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเป็นกรณีที่มีมูลตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ หากมีมูลตามที่ถูกกล่าวหา ผู้บังคับบัญชาจึงจะมี

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงต่อไป การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มอบหมายให้พลตำรวจตรี ส. กับพวก ตรวจสอบข้อเท็จจริงโดยไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด เป็นการใช้ดุลพินิจตามที่กฎหมายให้อำนาจผู้บังคับบัญชาที่จะเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง หรือจะพิจารณาจากพยานหลักฐานในเบื้องต้น ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เลือกที่จะพิจารณาพยานหลักฐานตามกรณีที่มีการกล่าวหาหรือเป็นที่สงสัยแล้วเห็นว่ามีมูลเพียงพอที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงต่อไป การดำเนินการดังกล่าวจึงไม่เป็นเหตุที่ทำให้การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยร้ายแรงไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด อีกทั้ง ในขั้นตอนการสอบสวนวินัยร้ายแรง ได้มีการแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้ให้ออกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแสดงหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ซึ่งเป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และข้อ ๑๘ ของ กฎ ก.ตร.ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘/๒๕๖๑)

ในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมูลเหตุที่ทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นตามกระบวนการและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้นั้น ข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. ฉบับดังกล่าว ได้กำหนดกรณีที่ควรทำการสืบสวนข้อเท็จจริงไว้ ๖ กรณี ได้แก่ *กรณีที่หนึ่ง* ผู้บังคับบัญชามีเหตุอันควรสงสัยว่าข้าราชการตำรวจในบังคับบัญชาได้กระทำความผิดทางวินัย *กรณีที่สอง* มีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่าข้าราชการตำรวจในบังคับบัญชาได้กระทำความผิดทางวินัย โดยผู้ร้องเรียนได้แจ้งชื่อและที่อยู่ของตนเองเป็นที่แน่นอน พร้อมทั้งระบุพฤติการณ์แห่งกรณีที่กล่าวหาว่าข้าราชการตำรวจผู้นั้นได้กระทำความผิด *กรณีที่สาม* ส่วนราชการอื่นหรือหน่วยงานอื่นแจ้งมาให้ทราบว่าการตำรวจในบังคับบัญชาได้กระทำความผิดทางวินัยหรือสงสัยว่าได้กระทำความผิดทางวินัย *กรณีที่สี่* มีบัตรสนเท่ห์ที่กล่าวหาว่าข้าราชการตำรวจในบังคับบัญชาได้กระทำความผิดวินัย แต่ในกรณีของการกล่าวหาข้าราชการด้วยบัตรสนเท่ห์นั้น โดยหลักห้ามมิให้รับฟัง เว้นแต่บัตรสนเท่ห์นั้นจะได้ระบุถึงชื่อเท็จจริง พยานหลักฐาน กรณีแวดล้อม และหรือระบุพยานบุคคล พยานวัตถุ หรือพยานเอกสาร อันเป็นการชี้แนะแนวทางเพียงพอที่จะดำเนินการสืบสวนได้ *กรณีที่ห้า* กรณีที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อสารมวลชนใด ๆ ว่าข้าราชการตำรวจในบังคับบัญชาได้กระทำความผิดทางวินัย โดยในกรณีของการปรากฏเป็นข่าวในสื่อสารมวลชนนั้น ตามปกติห้ามมิให้รับฟังหากไม่มีชื่อและที่อยู่ของผู้ร้องเรียนกล่าวหา เว้นแต่ข่าวในสื่อมวลชนนั้นจะได้ระบุชื่อเท็จจริง พยานหลักฐาน กรณีแวดล้อม และหรือระบุพยานบุคคล พยานวัตถุ หรือพยานเอกสาร อันเป็นการชี้แนะแนวทางเพียงพอที่จะดำเนินการสืบสวนได้ *กรณีที่หก* กรณีอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาเห็นควรให้มีการสืบสวนข้อเท็จจริง เมื่อพิจารณาจากถ้อยคำของข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว อาจกล่าวได้ว่า กฎ ก.ตร. ดังกล่าว ไม่ได้กำหนดมูลเหตุทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นไว้ตายตัว แต่เป็นบทบัญญัติที่มีลักษณะเป็นคำแนะนำและเปิดโอกาสให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาเหตุแห่งการริเริ่มกระบวนการสืบสวนข้อเท็จจริงให้เหมาะสมได้ตามกรณี

ส่วนประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีอำนาจในการสืบสวนนั้น ข้อ ๖ ของกฎ ก.ตร.ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดให้ในกรณีที่เกิดมูลเหตุในการริเริ่มกระบวนการสืบสวนข้อเท็จจริงตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. ฉบับเดียวกันนั้น ผู้บังคับบัญชาตั้งแต่ระดับสารวัตรหรือเทียบเท่าขึ้นไปสามารถดำเนินการสืบสวนด้วยตนเอง หรือจะแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวน หรือจะแต่งตั้งให้ผู้ใดผู้หนึ่งทำการสืบสวน หรือจะส่งประเด็นไปให้เจ้าพนักงานอื่นช่วยสืบสวนก็ได้ ด้วยเหตุนี้ เมื่อรักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย อันเป็นเหตุสงสัยในเรื่องที่เป็น

ที่สนใจของประชาชน และผู้บัญชาการกองวินัยได้มีหนังสือถึงจเรตำรวจแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ต้องสงสัยว่ากระทำความผิดทางวินัยตามข้อสั่งการของรักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จึงยอมอยู่ในดุลพินิจของจเรตำรวจแห่งชาติที่จะสั่งให้สำนักงานจเรตำรวจ หรือส่วนราชการใด หรือผู้ใด ดำเนินการสืบสวนก็ได้ ดังนั้น การที่จเรตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

- กรณีเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ากระทำผิดวินัย ผู้บังคับบัญชาสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนได้

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยนายเวร (สบ ๓) จเรตำรวจแห่งชาติ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งนายเวร (สบ ๔) จเรตำรวจแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองถูกกล่าวหาว่ารวม ๓ กรณี กล่าวคือ *กรณีแรก* ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ไปรายงานตัวต่อต้นสังกัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข *กรณีที่สอง* เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้เดินทางไปรายงานตัวเพื่อช่วยราชการที่สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติโดยไม่มีหนังสือส่งตัวจากต้นสังกัด *กรณีที่สาม* ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทำหนังสือร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมต่อนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีข้อความที่กล่าวหาพลตำรวจเอก ส. รักษาการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ว่าตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) สถานีตำรวจภูธรอำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส และแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไปดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี มีสาเหตุมาจากความไม่พอใจ โกรธเคือง มือคด อาฆาต ขาดความยุติธรรมและเมตตาธรรม และไม่ยึดหลักกฎหมาย และได้นำไปแจกจ่ายให้กับสื่อมวลชน จนหนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ลงข่าวมีเนื้อหาสาระสำคัญตรงกับหนังสือที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นร้องทุกข์ไว้เมื่อพิจารณาเนื้อหาในหนังสือร้องทุกข์แล้วไม่ตรงกับความจริง ทำให้ผู้บังคับบัญชาได้รับความเสียหาย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงฯ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมาผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง สำรองราชการ กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งต่อมาได้มีมติยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสำรองราชการและเพิกถอนมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อรักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ มีเหตุอันควรสงสัยว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำความผิดวินัย ๓ กรณีคือ กรณีแรก ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ไปรายงานตัวต่อต้นสังกัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขฯ กรณีที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเดินทางไปรายงานตัวเพื่อช่วยราชการที่สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติโดยไม่มีหนังสือส่งตัวจากต้นสังกัด และกรณีที่สาม หนังสือพิมพ์ลงข่าวผู้ฟ้องคดีทั้งสองร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรีว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองถูกส่งไปปฏิบัติราชการที่จังหวัดนราธิวาสและปัตตานี มีสาเหตุมาจากความไม่พอใจ โกรธเคือง มือคด อาฆาต ขาดความยุติธรรมและเมตตาธรรม และไม่ยึดหลักกฎหมายทำให้ผู้บังคับบัญชาได้รับความเสียหาย อันเป็นเหตุสงสัยในเรื่องที่เป็นที่สนใจของประชาชน เมื่อผู้บัญชาการกองวินัยมีหนังสือถึงจเรตำรวจแห่งชาติเพื่อพิจารณาดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามข้อสั่งการของรักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จึงยอมอยู่ในดุลพินิจของจเรตำรวจแห่งชาติที่จะสั่งให้สำนักงานจเรตำรวจ ส่วนราชการใด หรือผู้ใดดำเนินการสืบสวนก็ได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๕ วรรคสอง ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง

พ.ศ. ๒๕๔๗ ดังนั้น การที่จเรตำรวจแห่งชาติได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดีทั้งสอง คำสั่งดังกล่าวจึงออกโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๖๔๐/๒๕๖๑)

- กรณีการดำเนินการสืบสวนโดยผู้ที่มีได้เป็นคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่คณะกรรมการสืบสวนเห็นชอบ การสืบสวนข้อเท็จจริงจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีถูกนาย ช. ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ในข้อหาร่วมกันกรรโชกทรัพย์ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสงขลาได้รับคำร้องทุกข์ไว้เป็นคดีอาญา รองผู้บังคับการศูนย์พิสูจน์หลักฐาน ๙ (ผู้บังคับการกองวิชาการ ๔ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริง ปรากฏว่ามีมูลและน่าเชื่อว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือ คัดค้านกรรมการสอบสวน ๒ คน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า การคัดค้านกรรมการสอบสวนดังกล่าว ไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามข้อ ๓ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงยกคำคัดค้าน คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัย อย่างร้ายแรงฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ต่อมา คณะกรรมการ พิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดี ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติ ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และเพิกถอนมติของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยมีประเด็นหนึ่ง คือ การสอบสวนโดยบุคคลซึ่งมิใช่กรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริง จะทำให้การสืบสวนข้อเท็จจริงเสียไปหรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พันตำรวจโท อ. ไม่ได้เป็นคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและได้ดำเนินการสอบสวน นาย น. และขณะสืบสวนก็ไม่มีคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงคนใดอยู่ในห้องสอบสวนด้วย จากนั้นจึงนำบันทึกคำให้การของนาย น. มาให้คณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริงลงชื่อ โดยมีตาดตำรวจ ท. เป็นผู้เห็นเหตุการณ์นั้น ในกรณีดังกล่าว นาย น. ได้ร้องเรียนพันตำรวจโท อ. และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้บังคับบัญชา ผู้กำกับกองวิชาการเขต ๔๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว ซึ่งจากการรวบรวมพยานหลักฐาน มีพยาน ๑๐ ปาก ให้การยืนยันว่าการสอบปากคำนาย น. คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการโดยชอบด้วยระเบียบและ กฎหมายทุกประการ มีเพียงตาดตำรวจ ท. เพียงคนเดียวเท่านั้น ที่ยืนยันว่าการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง ของคณะกรรมการไม่ถูกต้อง ผู้กำกับกองวิชาการเขต ๔๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีไม่มีมูลอันควรกล่าวหา พันตำรวจโท อ. กระทำผิดวินัยฯ จึงมีคำสั่งให้ยุติเรื่อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย การสืบสวนข้อเท็จจริงจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๔/๒๕๕๙)

ถึงแม้ว่าการดำเนินกระบวนการทางวินัยจะต้องเป็นไปตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย ของการกระทำทางปกครอง และต้องเป็นไปตามขั้นตอน วิธีการ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายก็ตาม แต่หากขั้นตอน วิธีการ และหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นไปเพียงเพื่อการวางกฎเกณฑ์สำหรับการดำเนินทางธุรการ ภายในฝ่ายปกครอง เช่นนี้ การไม่ปฏิบัติตามขั้นตอน วิธีการ หรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวก็ย่อมไม่ส่งผลต่อ ความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการทางวินัยแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ว่าการไม่ส่งสำเนาคำสั่งแต่งตั้ง ผู้สืบสวนคดีให้กองวินัย สำนักงานกำลังพล ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่คำสั่งการให้สืบสวนข้อเท็จจริง จะเป็นการ ดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๔๑^{๔๐} ก็ตาม แต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานด้านธุรการของหน่วยงานราชการ การไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าว จึงมิได้ส่งผลให้การสืบสวนเป็นการสืบสวนที่มีชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าร่วมกันหลอกลวงเรียกเงินจำนวน ๒๓๐,๐๐๐ บาท จากผู้ร้องเรียนเพื่อช่วยเหลือนาย ว. สามีของผู้ร้องเรียนแต่ไม่มีการช่วยเหลือจริง ผู้กำกับการกองกำกับการ ๓ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว จึงได้มีคำสั่งให้สารวัตร แผนก ๗ กองกำกับการ ๓ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนปรากฏว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดตามที่ถูกกล่าวหา การกระทำดังกล่าวมีมูลอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเห็นสมควรให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยต่อไป แต่ในระหว่างนั้น นาง น. แจ้งความประสงค์ขอถอนเรื่องร้องเรียน เนื่องจากผู้ร้องเรียนได้สำนึกผิดต่อการกระทำและเป็นการเข้าใจผิดที่กล่าวหาผู้ฟ้องคดีกับพวกให้ได้รับความเสื่อมเสียชื่อเสียงและถูกดูหมิ่นเกลียดชังเป็นการกระทำที่รู้เท่าไม่ถึงการณ์และเจตนาถล่นแก้งโดยปราศจากมูลความจริง ต่อมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีและมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน ผู้ฟ้องคดีจึงร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีกับนาง น. ในข้อหาหมิ่นประมาทด้วยเอกสารเป็นคดีอาญา แต่หลังจากนั้น นาง น. ได้มีหนังสือถึงพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองขอนแก่น เพื่อขอขมาผู้ฟ้องคดีกับพวก ผู้ฟ้องคดีกับพวกจึงถอนแจ้งความโดยทั้งสองฝ่ายตกลงไม่ติดใจเอาความทั้งทางแพ่งและทางอาญาต่อกันและขอให้ยุติเรื่องทั้งหมด เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่ายังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกลาง ระหว่างการพิจารณาคดีดังกล่าวของศาลคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนแล้วเสร็จและมีความเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีกับพวกยังไม่ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงทัณฑ์กักขังเป็นเวลา ๓๐ วัน กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ศาลปกครองกลางจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีเนื่องจากเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองกลาง ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาคดีชั้นรองการพิจารณาสั่งลงโทษของสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ควรได้รับโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ประกอบกับกระบวนการสืบสวนข้อเท็จจริงและการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาคดีชั้นรองการพิจารณาสั่งลงโทษไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน เพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามบันทึกคำให้การของผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่ามีผู้ร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีกับพวกหลอกลวงเอาเงินเพื่อไปวิ่งเต้นให้ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมในข้อหาขายเสพติดให้โทษหลุดพ้นจากคดี อีกทั้ง ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำเพื่อแก้ข้อกล่าวหาซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ให้ถ้อยคำและรายละเอียดปฏิเสธตามประเด็นที่ถูกกล่าวหา กรณีจึงต้องฟังว่า การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงของพันตำรวจตรี ป. เป็นการกระทำที่ชอบด้วยระเบียบดังกล่าวแล้ว การที่ผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ส่งสำเนาคำสั่งตั้งผู้ทำการสืบสวนคดีให้ผู้ฟ้องคดีก่อนการสืบสวนข้อเท็จจริง จึงไม่ถือเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้ง การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้าราชการตำรวจโดยแต่งตั้งให้พันตำรวจเอก อ. ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นประธานกรรมการ นาย ข.

^{๔๐} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

นิติกร ๔ ฝ่ายวินัย กองการเจ้าหน้าที่ กรมการปกครอง นาย ส. นิติกร ๔ ฝ่ายวินัย กองการเจ้าหน้าที่ กรมการปกครอง เป็นกรรมการ และร้อยตำรวจเอก ส. รองสารวัตร แผนก ๗ กองกำกับการ ๓ กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว เป็นกรรมการ และเลขานุการ คณะกรรมการสอบสวนวินัยดังกล่าวจึงประกอบด้วยข้าราชการฝ่ายตำรวจและข้าราชการของ กรมการปกครอง การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า การสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะมิได้แจ้ง กองวินัย สำนักงานกำลังพล ให้ทราบภายใน ๗ วัน ตามระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑^{๑๑} จึงเป็นผลให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่ชอบด้วยนั้น ศาลปกครองสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อ ๗ วรรคหนึ่ง ของประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑ ความประพฤติและ ระเบียบวินัย บทที่ ๑๖ การสืบสวนข้อเท็จจริง กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดได้สั่งการให้สืบสวน ข้อเท็จจริงเรื่องใดไปแล้ว ให้รีบแจ้งไปยังกองวินัย สำนักงานกำลังพล ตามแบบในผนวก ก. ท้ายระเบียบนี้ ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้สั่งการให้สืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งระเบียบดังกล่าวเป็นการกำหนดขั้นตอน การดำเนินงานด้านธุรการของหน่วยงานราชการ มิได้มีผลกระทบต่อผลแต่อย่างใด ดังนั้น แม้จะฟังว่า ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจท่องเที่ยวซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งตั้งพันตำรวจตรี ป. ทำการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่มิได้แจ้งเรื่องไปยังกองวินัย สำนักงานกำลังพล ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้สั่งการ ให้สืบสวนข้อเท็จจริงก็ตาม ก็ไม่ทำให้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๙๒/๒๕๕๙)

๔.๑.๒ การรวบรวมพยานหลักฐานและการประชุมพิจารณา

ผู้ที่ไม่ได้ร่วมกระทำความผิดสามารถเป็นพยานในการสืบสวนได้

ผู้ฟ้องคดีถูกหนังสือพิมพ์และบัตรสนเท่ห์ร้องเรียนกล่าวหาว่า เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่ง รองผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธร ได้ดำเนินการสอบสวนคดีอาญาโดยมิชอบ อันมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือ ผู้กระทำผิดไม่ให้ได้รับโทษตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือสั่งการให้ผู้กำกับการกองกำกับการสืบสวน สอบสวน ตำรวจภูธรภาค ๖ ตรวจสอบข้อเท็จจริง ผู้กำกับการกองกำกับการสืบสวนสอบสวนจึงมีคำสั่งให้พันตำรวจโท ป. เป็นผู้สืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งผลการสืบสวนมีมูลว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ บิดเบือนข้อเท็จจริงและรูปคดีเพื่อช่วยเหลือ นาย ด. ไม่ให้ได้รับโทษตามกฎหมายจริง และน่าจะเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์ตอบแทนในลักษณะผลประโยชน์ ต่างตอบแทนทั้งสองฝ่าย พฤติการณ์เข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง พันตำรวจโท ป. จึงเสนอความเห็น ต่อผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ (ตำรวจภูธรภาค ๖ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้ดำเนินการสั่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงยังไม่ครบถ้วนเพียงพอที่จะรับฟังว่าผู้ฟ้องคดี ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จึงมีคำสั่งให้สืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม พันตำรวจโท ป. ได้ทำการสืบสวนเพิ่มเติม การสืบสวนสอบสวนยืนยันความเห็นเดิม ซึ่งต่อมาผู้กำกับการกองกำกับการสืบสวนสอบสวนฯ ได้มีหนังสือรายงาน ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงพันตำรวจโท ป. ได้รวบรวมพยานหลักฐานโดยสอบปากคำพยานบุคคล ที่เกี่ยวข้องจำนวน ๑๐ ปาก ทั้งนี้ บทที่ ๑๔ ของประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๑ ตอน ๑ ประเภทบุคคล

^{๑๑} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

ลักษณะที่ ๑ บทที่ ๑๖ การสืบสวนข้อเท็จจริง^{๑๒} ได้กำหนดห้ามไม่ให้ข้าราชการตำรวจที่ร่วมกระทำผิดด้วยกันเป็นพยานเท่านั้น เมื่อพยานทั้งสืบปากที่พันตำรวจโท ป. ทำการสอบสวน ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดได้ร่วมกระทำในเหตุที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหา พยานทั้งสืบปากจึงไม่ต้องห้ามเป็นพยาน พันตำรวจโท ป. จึงชอบที่จะสอบสวนคำให้การของพยานทั้งสืบปากได้ ดังนั้น จึงเห็นว่าการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงในกรณีของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๕๐/๒๕๕๗)

๔.๑.๓ การแจ้งผู้ถูกกล่าวหา

ในการแจ้งการสืบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนั้น ข้อ ๑๙ ของกฎ ก.ตร. พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาแล้วให้พิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร ในกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ให้คณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่าได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และเป็นความผิดวินัยกรณีใด และให้สรุปพยานหลักฐานเท่าที่มีให้ทราบ โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ โดยให้คำนึงถึงหลักการคุ้มครองพยานและการแจ้งดังกล่าวให้ทำบันทึกระบุสาระสำคัญตามแบบ สส.๒ ที่ ก.ตร. กำหนด โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสืบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อ และวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน เมื่อคณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนได้ดำเนินการตามวรรคสองและวรรคสามแล้วให้สอบถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อย่างไร

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนมิได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าวนี้ ถึงแม้ว่าข้อ ๓๘ (๓) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ จะกำหนดให้การสืบสวนข้อเท็จจริงในส่วนที่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวเสียไปก็ตาม แต่ข้อ ๓๘ ของกฎ ก.ตร. ฉบับเดียวกันก็ได้กำหนดทางแก้ไขโดยการให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวน สั่งให้คณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องโดยเร็ว ด้วยเหตุนี้ แม้ว่ากระบวนการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนก่อนพิจารณาออกคำสั่งลงโทษวินัยผู้ฟ้องคดีจะเป็นการดำเนินการกระบวนการสืบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม กล่าวคือ คณะกรรมการสืบสวนไม่ได้แจ้งแบบ สส.๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ต่อมาภายหลัง ผู้บังคับบัญชาได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งภาคทัณฑ์ ซึ่งเป็นคำสั่งลงโทษที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวแล้ว จึงมีผลให้คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นสิ้นผลไป และเมื่อคณะกรรมการสืบสวนได้แจ้งแบบ สส.๒ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบอีกครั้ง จึงเป็นการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้แย้งแสดงเหตุผลของตนก่อนที่ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาหรือมีคำสั่งลงโทษทางวินัย อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ในการสืบสวนข้อเท็จจริงแล้ว แม้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับเอกสาร แต่ก็ถือได้ว่าคณะกรรมการสืบสวนได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาทราบข้อกล่าวหาและชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสืบสวนแล้ว แต่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์ที่จะชี้แจงข้อกล่าวหา ดังนั้น การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นไปตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง สืบเนื่องมาจากผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรเมืองพังงา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เป็นครูผู้สอนในโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย

^{๑๒} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพังงา จึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดี จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวน โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงต่อผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสืบสวน ได้ดำเนินการสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ได้แจ้งเรื่องที่ถูกร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีทราบและไม่ได้ให้โอกาส ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงหลักฐาน คณะกรรมการสืบสวนได้จัดทำรายงานการสืบสวน (แบบ สส.๕) เสนอต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีโดยมีความเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปสอนตามช่วงเวลาที่กำหนดไว้เป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามบททั่วไปเกี่ยวกับวินัยข้าราชการตำรวจ กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการ เห็นควรให้ลงโทษภาคทัณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงได้อุทธรณ์ต่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพังงา ต่อมารองสารวัตรธุรการสถานีตำรวจภูธรเมืองพังงาได้มีหนังสือ ไปถึงผู้ถูกฟ้องคดีว่า ไม่ปรากฏการเซ็นรับทราบของผู้ฟ้องคดีที่คณะกรรมการสืบสวนจัดทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามแบบ สส.๒ ข้อ ๑๘ วรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ วรรคห้า วรรคหก และวรรคเจ็ด จึงถือว่าการสืบสวน ไม่เป็นไปตามขั้นตอนตามข้อ ๓๗ (๓) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรสั่งให้ คณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนดำเนินการใหม่ให้ถูกต้องรวดเร็ว ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ของกฎดังกล่าว คณะกรรมการสืบสวนจึงได้จัดทำบันทึกการแจ้งเรื่องที่ถูกร้องเรียนหรือถูกร้องเรียน (แบบ สส.๒) ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบ แต่เป็นการแจ้งหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ดังกล่าว ข้างต้นแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ยอมลงลายมือชื่อโดยชี้แจงว่า กรณีการแจ้งเรื่องที่ถูกร้องเรียนหรือถูกร้องเรียน (แบบ สส.๒) ตามข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ต้องกระทำก่อนลงทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี เมื่อได้ออกคำสั่ง ลงทัณฑ์แล้ว จึงไม่มีผลในการแจ้งข้อกล่าวหา ต่อมาเมื่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพังงาได้พิจารณาสำนวนการ สืบสวนแล้วพบว่า คณะกรรมการสืบสวนยังมีได้จัดทำบันทึกการแจ้งเรื่องที่ถูกร้องเรียนหรือถูกร้องเรียน (แบบ สส.๒) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงได้ส่งสำนวนการสืบสวนคืนให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อดำเนินการยกเลิกคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ และให้คณะกรรมการสืบสวนดำเนินการตามข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ใหม่อย่างเคร่งครัดถูกต้อง ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกคำสั่งภาคทัณฑ์ดังกล่าวแล้ว คณะกรรมการ สืบสวนข้อเท็จจริงได้มีการแจ้งแบบ สส.๒ ลงวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๗ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีทราบอีกครั้งโดย ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมรับเอกสาร และคณะกรรมการสืบสวนไม่ได้รับการชี้แจง เพิ่มเติมจากผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด คณะกรรมการสืบสวนจึงจัดทำรายงานการสืบสวนเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีความเห็นให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีเช่นเดิม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นชอบตามความเห็น ดังกล่าว จึงมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่ง ต่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพังงา ซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพังงาพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกคำสั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าการระบวนการดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงของ คณะกรรมการสืบสวนก่อนพิจารณาออกคำสั่งลงโทษวินัยผู้ฟ้องคดี จะเป็นการดำเนินการระบวนการสืบสวน ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม กล่าวคือ คณะกรรมการสืบสวนไม่ได้แจ้งแบบ สส.๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ต่อมา ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งยกเลิกคำสั่งภาคทัณฑ์ ซึ่งเป็นคำสั่งลงโทษที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวแล้ว จึงมีผลให้คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นสิ้นผลไป และเมื่อคณะกรรมการสืบสวนได้แจ้งแบบ สส.๒ ให้ผู้ฟ้องคดี รับทราบอีกครั้ง จึงเป็นการดำเนินการเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงเหตุผลของตนก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดี จะพิจารณาหรือมีคำสั่งลงโทษทางวินัย อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ในการสืบสวน ข้อเท็จจริงแล้ว แม้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ยอมรับเอกสาร แต่ก็ถือได้ว่าคณะกรรมการสืบสวนได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีทราบ ข้อกล่าวหาและชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสืบสวนแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ที่จะชี้แจงข้อกล่าวหา ดังนั้น การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็น

สาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว ตามมาตรา ๗๘ และมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๑๘ และข้อ ๓๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๕๗/๒๕๖๒)

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ไม่ให้ความเป็นธรรมในการสอบสวนคดีอาญา ช่มชู้ และเรียกรับเงิน ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงสั่งการด้วยวาจาให้ผู้บังคับการตำรวจภูธร จังหวัดนครศรีธรรมราช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ทำการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดี มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้ต้องหาและญาติของผู้ต้องหาในการสอบสวนคดีอาญาจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีและมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณารายงานผลการสอบสวนแล้ว เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่มีรายแรง จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑๕ วัน และรายงานผลการดำเนินการ ทางวินัยไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อย่างไรก็ตาม คณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย (อ.ก.ตร. วินัย) พิจารณาพยานหลักฐานประกอบกับพฤติการณ์ เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง จึงมีมติให้สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาโดยผ่านคณะกรรมการพิจารณาถ่วงดุลการพิจารณาสั่งลงโทษแล้ว จึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ในข้ออุทธรณ์เรื่องขั้นตอนการสืบสวนข้อเท็จจริง ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น การสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นเพียงขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจหน้าที่ ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานในเบื้องต้น ในกรณีที่มีหรือสงสัยว่าผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยแต่ยังไม่พยานหลักฐาน ทั้งนี้ เพื่อให้ทราบว่ากรณีมีมูลสมควรที่ผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัย แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาต่อไปหรือไม่เท่านั้น ไม่ใช่การดำเนินการทางวินัยหรือการสอบสวนทางวินัยตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕^{๔๓} ที่ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ รวมทั้งต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ของตนแต่อย่างใด อีกทั้ง ผลลัพธ์ที่ได้จากการสืบสวนข้อเท็จจริง คือ รายงานการสืบสวนข้อเท็จจริง ยังมีได้มีลักษณะ เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ที่จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาพร้อมเรียนให้ผู้ฟ้องคดี ทราบหรือเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามนัยมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่อย่างใด ดังนั้น การดำเนินการในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้สั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงและจัดทำรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทราบและพิจารณา จึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ข้อนี้ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔๙/๒๕๖๐)

การออกคำสั่งทางปกครองเป็นการกระทำของฝ่ายปกครองที่อาจกระทบกระเทือนต่อสิทธิ เสรีภาพของประชาชน ด้วยเหตุนี้ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจึงต้องคำนึงถึง “หลักความชอบด้วยกฎหมาย ของการกระทำทางปกครอง (Principle of the legality of Administrative Actions)” เสมอ โดยหลักนี้

^{๔๓} เนื่องจากในขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัย ตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัย ของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

เป็นหลักการที่เรียกร้องฝ่ายปกครองให้กระทำการใดที่เป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน โดยคำนึงถึงกฎหมายอันเป็นแหล่งที่มาของอำนาจ (source) และกระทำการภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายอันเป็นแหล่งที่มาของอำนาจกำหนดไว้ (limitation) เท่านั้น^{๔๔} นอกจากนี้ ในการออกคำสั่งทางปกครอง ฝ่ายปกครองยังต้องคำนึงถึง “เงื่อนไขของความสมบูรณ์ของคำสั่งทางปกครอง” อีกด้วย กล่าวคือ ในการออกคำสั่งทางปกครองนั้น เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องออกคำสั่งทางปกครอง โดยคำนึงถึงเงื่อนไขเกี่ยวกับกระบวนการออกคำสั่งทางปกครองและเงื่อนไขเกี่ยวกับขอบอำนาจ ในการออกคำสั่งทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการออกคำสั่งทางปกครองนั้น ๆ เสมอ^{๔๕} คำสั่งทางปกครองที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขเกี่ยวกับกระบวนการออกคำสั่งทางปกครองหรือเงื่อนไขเกี่ยวกับขอบอำนาจในการออกคำสั่งทางปกครองย่อมเป็น “คำสั่งทางปกครองที่มีความบกพร่อง” โดยผลของคำสั่งทางปกครองที่บกพร่องนั้น อาจแบ่งออกได้เป็น ๖ รูปแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะ และความร้ายแรงของข้อบกพร่อง^{๔๖} ดังต่อไปนี้

รูปแบบที่หนึ่ง คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างรุนแรง และความผิดพลาดนั้นเป็นที่เห็นประจักษ์ชัด เช่นนี้แล้วคำสั่งทางปกครองดังกล่าวย่อมไม่มีผลทางกฎหมายและตกเป็นโมฆะ

รูปแบบที่สอง คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ความไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมิใช่เรื่องที่รุนแรงหรือประจักษ์ชัดดังเช่นในรูปแบบที่หนึ่ง เช่นนี้คำสั่งทางปกครองดังกล่าว ย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่อาจถูกเพิกถอนได้ ตามขั้นตอนและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๙ ถึงมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ตราบใดที่คำสั่งทางปกครองดังกล่าวยังมีได้ ถูกเพิกถอน คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลบังคับผูกพันต่อไป แม้จะเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม ทั้งนี้ โดยผลของมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว^{๔๗}

รูปแบบที่สาม คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้กฎหมาย แต่ข้อผิดพลาดเหล่านั้นเป็นข้อผิดพลาดที่กฎหมายได้กำหนดวิธีการให้แก่ไขความผิดพลาดได้ในภายหลัง เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองได้แก้ไขข้อผิดพลาดตามวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว คำสั่งทางปกครองดังกล่าวก็ย่อมมิใช่คำสั่งทางปกครองที่มีความบกพร่องอีกต่อไป ซึ่งบทบัญญัติที่สำคัญ

^{๔๔} รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ “หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง” (Principle of the legality of Administrative Actions) โปรตดู วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานบางประการของกฎหมายปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๓๖ - ๖๐.

^{๔๕} รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ “เงื่อนไขความสมบูรณ์ของคำสั่งทางปกครอง” โปรตดู วรพจน์ วิศรุตพิชญ์, ข้อความคิดและหลักการพื้นฐานบางประการของกฎหมายปกครอง, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๖๑ - ๑๑๘.

^{๔๖} รายละเอียดเป็นไปตาม วรเจตน์ ภาศิริรัตน์, กฎหมายปกครองภาคทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพฯ : นิติราษฎร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๐๒ - ๒๐๔.

^{๔๗} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๒ คำสั่งทางปกครองให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น

เมื่อคำสั่งทางปกครองสิ้นผลลง ให้เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเรียกผู้ซึ่งครอบครองเอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ซึ่งมีข้อความหรือเครื่องหมายแสดงถึงการมีอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้น ให้ส่งคืนสิ่งนั้นหรือให้นำสิ่งของดังกล่าวอันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้นั้นมาให้เจ้าหน้าที่จัดทำเครื่องหมายแสดงการสิ้นผลของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้

ที่เกี่ยวข้องกับคำสั่งทางปกครองที่สามารถแก้ไขความบกพร่องได้ภายหลัง ก็คือ มาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยในบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดเหตุแห่งความบกพร่องและวิธีการแก้ไขไว้ ๔ กรณี ดังต่อไปนี้ *กรณีที่หนึ่ง* ในกรณีที่มีการออกคำสั่งทางปกครองจำเป็นต้องมีผู้ยื่นคำขอ แต่เจ้าหน้าที่ได้ออกคำสั่งทางปกครองไปโดยที่ยังมิได้มีผู้ยื่นคำขอ ในกรณีเช่นนี้หากผู้ยื่นคำขอในภายหลัง ขอบกพร่องจากการออกคำสั่งโดยไม่มีคำขอที่เกิดขึ้นในคราวแรกก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองอีกต่อไป *กรณีที่สอง* ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ การออกคำสั่งทางปกครองต้องจัดให้มีการให้เหตุผลประกอบการออกคำสั่งทางปกครอง แต่เจ้าหน้าที่มิได้ให้เหตุผลประกอบคำสั่งทางปกครองไว้ ในกรณีเช่นนี้หากเจ้าหน้าที่ได้ให้มีเหตุผลประกอบคำสั่งทางปกครองในภายหลัง ขอบกพร่องจากการมิให้เหตุผลประกอบการออกคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นในคราวแรกก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองอีกต่อไป *กรณีที่สาม* ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ต้องมีก่อนที่จะออกคำสั่งทางปกครอง แต่เจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรับฟังคู่กรณีโดยไม่สมบูรณ์ ในกรณีเช่นนี้ หากเจ้าหน้าที่ได้จัดให้มีการรับฟังคู่กรณีโดยสมบูรณ์ในภายหลัง ขอบกพร่องจากการรับฟังคู่กรณีที่ไม่มีสมบูรณ์ที่เกิดขึ้นในคราวแรก ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองอีกต่อไป *กรณีที่สี่* ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่อื่นต้องให้ความเห็นชอบก่อนออกคำสั่งทางปกครอง หากเจ้าหน้าที่ได้ออกคำสั่งทางปกครองไปโดยมิได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่อื่นก่อน ในกรณีเช่นนี้ หากเจ้าหน้าที่ได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่อื่นในภายหลัง ขอบกพร่องจากการมิได้รับความเห็นชอบจากเจ้าหน้าที่อื่นที่เกิดขึ้นในคราวแรก ก็จะไม่ส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองอีกต่อไป อย่างไรก็ตาม การแก้ไขข้อบกพร่องในกรณีที่สอง กรณีที่สาม และกรณีที่สี่นั้น จะต้องกระทำก่อนการพิจารณาอุทธรณ์หรือกรณีที่ไม่ต้องมีการพิจารณาอุทธรณ์ ก็จะต้องมีการแก้ไขข้อบกพร่องก่อนที่คำสั่งทางปกครองจะไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น ทั้งนี้ ตามความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

รูปแบบที่สี่ คำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่รูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการดังกล่าวมิใช่รูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อเนื้อหาของคำสั่งทางปกครอง เช่นนี้แล้ว การไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เช่นว่านั้นก็ย่อมไม่ส่งผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดให้ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทที่เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยมิชอบด้วยกฎหมายด้วยการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้น

รูปแบบที่ห้า คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดพลาดเล็กน้อย ในกรณีเช่นนี้ เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดได้เสมอ ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

รูปแบบที่หก คำสั่งทางปกครองที่เจ้าหน้าที่มิได้จัดแจ้งสิทธิอุทธรณ์ไว้ในคำสั่งนั้นเอง ในกรณีเช่นนี้ ถึงแม้จะเป็นคำสั่งทางปกครองที่บกพร่อง แต่กฎหมายได้กำหนดผลทางกฎหมายของความบกพร่องไว้ในมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ ให้นับระยะเวลาการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งใหม่ตั้งแต่วันที่เจ้าหน้าที่ได้มีการแจ้งสิทธิ

ในภายหลัง หรือในกรณีที่ได้มีการแจ้งสิทธิในภายหลังและระยะเวลาดังกล่าวสั้นกว่าหนึ่งปีก็ให้ขยายระยะเวลาเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครอง

ด้วยเหตุนี้ ในกรณีที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ได้แจ้งเรื่องที่ถูกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และตามมากฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่เมื่อผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนได้สั่งให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและเรียกให้ผู้ถูกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องที่ถูกล่าวหา หลังจากนั้น คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาซึ่งปรากฏลายมือชื่อของผู้ถูกล่าวหาหรือรับทราบข้อกล่าวหาแล้ว จึงถือได้ว่าการสืบสวนข้อเท็จจริงครั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบแล้วว่าตนถูกล่าวหาในเรื่องใด ผู้ใดกล่าวหา จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคู่กรณีก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์หรือก่อนที่คำสั่งทางปกครองจะไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น ข้อบกพร่องที่มีได้แจ้งเรื่องที่ถูกล่าวหาหรือเรื่องที่ถูกร้องเรียนจึงมิได้มีผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัยแต่อย่างใด ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีถูกล่าวหาว่าไม่ยอมรับแจ้งความ ยุให้คู่กรณีแจ้งความกลับ และเรียกเงินจากนาย ส. เพื่อเป็นค่าดำเนินการในการลงประจำวัน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอจตุรัสจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้พิจารณาและมีมติว่า ยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกล่าวหาและส่งสำนวนการสืบสวนให้ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงยังไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะสั่งการให้เป็นที่ยุติ จึงมีหนังสือสั่งการให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการเพิ่มเติม หลังจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว จึงมีหนังสือรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอจตุรัสว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่มีมูลตามที่ถูกล่าวหา อันเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๗๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรตั้งกรรมการสอบสวนพิจารณาภาคทัณฑ์ ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอจตุรัสได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีจรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เกิดเสียหายแก่ราชการตามมาตรา ๗๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับกฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษอัตราโทษ และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ ออกคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓ วัน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษกักขัง ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ เห็นว่า ข้อเท็จจริงยังฟังไม่เป็นที่ยุติจึงได้กำหนดประเด็นให้สืบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงได้สอบสวนและบันทึกถ้อยคำพยานเพิ่มเติม หลังจากนั้น ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิมิคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓ วัน เป็นการพิจารณาดำเนินการภายในอำนาจโดยชอบและเหมาะสมแก่กรณีแล้ว จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนถูกลงโทษกักขังจริง

รวม ๔ วัน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาดังกล่าว จึงอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด โดยมีเหตุแห่งการอุทธรณ์เหตุหนึ่งว่า คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากการสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงไม่ได้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าการสืบสวนข้อเท็จจริงจะไม่ได้แจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ก็ตาม แต่เมื่อตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้สั่งให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จึงได้แจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องที่ถูกกล่าวหาแล้ว โดยผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้บันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีแล้ว หลังจากนั้น คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาซึ่งปรากฏลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหาแล้ว จึงถือได้ว่าการสืบสวนข้อเท็จจริงครั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบแล้วว่าตนถูกกล่าวหาในเรื่องใด ผู้ใดกล่าวหา และคณะกรรมการได้ทำการบันทึกถ้อยคำผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกกล่าวหา รวมทั้งได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้แย้งและแสดงพยานหลักฐานตามมาตรา ๘๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓/๒๕๕๙)

๔.๑.๕ การเปิดโอกาสให้แก้ข้อกล่าวหา

แม้ว่าในชั้นสืบสวนข้าราชการผู้ถูกดำเนินการทางวินัยจะไม่ได้ให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ได้รับฟังพยานหลักฐาน ก็ถือได้ว่าเป็นการรับฟังพยานหลักฐานอันสมบูรณ์ในภายหลัง จึงไม่เป็นเหตุให้การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่สมบูรณ์ เนื่องจากกรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ได้มีการแก้ไขข้อบกพร่องที่เกี่ยวข้องกับการรับฟังคู่กรณีก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์หรือก่อนที่คำสั่งทางปกครองจะไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น ข้อบกพร่องที่ข้าราชการที่ถูกดำเนินการทางวินัยมิได้ให้ถ้อยคำกับคณะกรรมการสืบสวนจึงมิได้มีผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัยแต่อย่างใด ทั้งนี้เป็นไปตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่แจ้งเหตุขัดข้องหรือจำเป็นให้ทราบ ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลวังทองกลางจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเพื่อทำการสืบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว ผลการสืบสวนปรากฏว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควรตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลวังทองกลางจึงเสนอสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงไปยังผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา กองบัญชาการตำรวจนครบาล ๔ ให้สถานีตำรวจนครบาลวังทองกลางดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงเสนอบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สส.๒)

ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบแล้ว หลังจากนั้น กองบัญชาการตำรวจนครบาล ๔ ได้มีหนังสือสั่งการให้สถานีตำรวจนครบาลวังทองหลางดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมและให้พิจารณาว่ากรณีถือเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งหรือไม่ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงได้เสนอสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงว่า ได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม สรุปความเห็นรายงานการสืบสวนว่าผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันควรและได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีมาพบคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่ไม่สามารถดำเนินการบันทึกถ้อยคำผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ยอมให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงทำการสอบปากคำ โดยได้เดินหนีคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงได้จัดทำรายงานการสืบสวน (แบบ สส.๕) เสนอต่อผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลวังทองหลาง เพื่อเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด โดยมีประเด็นพิพาทประเด็นหนึ่ง คือ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงโดยไม่ปฏิบัติตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดและไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ว่าในชั้นสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ยอมให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงทำการสอบปากคำโดยได้เดินหนีคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงก็ตามและไม่ได้มีการรับฟังพยานหลักฐานดังที่ผู้ฟ้องคดีอ้างอันเป็นการดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ แต่ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดย อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับฟังพยานที่ผู้ฟ้องคดีอ้างพร้อมทั้งพิจารณาจากพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวน และฟังผู้ฟ้องคดีแถลงการณ์ด้วยวาจาพร้อมตอบข้อซักถามตลอดจนรับฟังผู้บังคับบัญชาและพนักงานสอบสวนซึ่งปฏิบัติหน้าที่เวรผลัดเดียวกับผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ให้มีผลสมบูรณ์ในภายหลังอันเป็นกรณีที่ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนแล้ว จึงไม่เป็นเหตุให้การออกคำสั่งไม่สมบูรณ์ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๕๓/๒๕๕๙)

การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานของผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีข้าราชการตำรวจร้องเรียนกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้สั่งให้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ทำการพิจารณาว่ามีมูลเป็นความผิดวินัยหรือไม่เท่านั้น มิได้มีผลผูกพันว่าผู้บังคับบัญชาจะต้องสั่งการตามความเห็นของผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงแต่ประการใด การดำเนินการของผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นเพียงการเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น การสืบสวนพยานโดยใช้คำถามนำ จึงมิใช่ข้อบกพร่องร้ายแรง อันจะทำให้การสืบสวนเป็นการสืบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่าร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีกับดาบตำรวจ ว. เรียกรับเงินจากผู้ร้องเรียน โดยอ้างว่าเป็นค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือทางคดีของบุตรของผู้ร้องเรียน ผู้บังคับการกองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงสั่งให้มีการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นกรณีที่มีมูลตามที่ถูกกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐาน แจ้งข้อกล่าวหาและ

สรุปพยานหลักฐานให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาไปยัง คณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาจากพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดี กับดาบตำรวจ ว. เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ และให้ลงโทษปลดดาบตำรวจ ว. ออกจากราชการ โดยในระหว่างการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาผลการสอบสวนแล้วเห็นชอบตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี แต่ให้กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๒ แก้ไขบทมาตรฐานความผิดในคำสั่งลงโทษจากมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้เปลี่ยนแปลงโทษของดาบตำรวจ ว. จากปลดออกจากราชการเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจากตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย กับคำสั่งดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษา ดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด โดยมีประเด็นพิพาทประเด็นหนึ่ง คือการสอบปากคำพยานในการสืบสวนข้อเท็จจริง ใช้วิธีการใช้คำถามนำ ถือเป็นการชี้นำและจูงใจให้ผู้ถูกสอบสวนตอบไปในทางที่ผู้สอบสวนต้องการ การกระทำ ดังกล่าวจึงไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การสอบปากคำพยาน ในการสืบสวนข้อเท็จจริงใช้วิธีการใช้คำถามนำนั้น เมื่อพิจารณาตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๑ บทที่ ๑๖ การสืบสวนข้อเท็จจริง ข้อ ๑ และข้อ ๔^{๔๔} นั้น การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ของผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีข้าราชการตำรวจถูกร้องเรียนกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย ก็เพื่อที่จะให้ได้ ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ถูกกล่าวหาเพื่อนำเสนอต่อผู้บังคับบัญชาผู้สั่งให้ทำการ สืบสวนข้อเท็จจริงได้ทำการพิจารณาว่ามีมูลเป็นความผิดวินัยหรือไม่ อย่างไรก็ดี หากผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจ เห็นว่าเรื่องที่ถูกร้องกล่าวหาไม่มีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ชอบที่จะดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ถูกกล่าวหาต่อไป โดยไม่ผูกพันว่าผู้บังคับบัญชาจักต้องสั่งการตามความเห็น ของผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงแต่ประการใด การดำเนินการของผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นเพียง การเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาเท่านั้น อีกทั้ง ในชั้นสอบสวนก็ปรากฏข้อเท็จจริง ว่ามีการชี้แจงข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน และผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสชี้แจงแสดงพยานหลักฐาน เพื่อแก้ข้อกล่าวหาแล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๗/๒๕๕๙)

เมื่อผู้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาและให้ข้าราชการ ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยมาชี้แจงข้อเท็จจริงในวันเวลาที่กำหนด แต่ข้าราชการผู้นั้นกลับไม่ได้ไปชี้แจง ข้อเท็จจริง โดยดำเนินการเพียงทำหนังสือรับทราบข้อกล่าวหาและขอชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา ยื่นต่อ

^{๔๔} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

ผู้บังคับการส่วนสืบสวนข้อเท็จจริงผ่านผู้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ใช้สิทธิในการได้รับทราบข้อกล่าวหาและชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว^{๔๙}

ผู้ฟ้องคดีเป็นนายตำรวจหญิง ภูนาง จ. ภรรยาโดยชอบด้วยกฎหมายของร้อยตำรวจเอก บ. มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและจเรตำรวจ ตามลำดับ กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติตัวไม่เหมาะสม มีพฤติการณ์เป็นชู้กับสามีของนาง จ. ทำให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีคำสั่งให้สำนักงานจเรตำรวจสืบสวนข้อเท็จจริง จเรตำรวจจึงมีหนังสือสั่งการให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว โดยพันตำรวจตรี พ. สารวัตรชุดสืบสวน ๕ สำนักงานจเรตำรวจ เป็นผู้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยสอบปากคำพยานบุคคลที่เกี่ยวข้อง และมีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงข้อเท็จจริงในวันเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปชี้แจงข้อเท็จจริงแต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือรับทราบข้อกล่าวหาและขอชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา ยื่นต่อผู้บังคับการส่วนสืบสวนข้อเท็จจริงผ่านพันตำรวจตรี พ. ต่อมา พันตำรวจตรี พ. ได้รายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง สรุปความได้ว่า พยานหลักฐานในชั้นนี้ยังไม่เพียงพอที่จะชี้มูลว่าผู้ฟ้องคดีกับร้อยตำรวจเอก บ. มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาว แต่เห็นว่ามีพฤติการณ์เข้าลักษณะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงเกียรติศักดิ์ของข้าราชการตำรวจ เป็นไปในเชิงผิดศีลธรรม ซึ่งถือว่าประพฤติตนในลักษณะไม่สมควรตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๘ (๑๒) (ที่ถูกคือมาตรา ๗๘ (๑๒)) พลตำรวจตรี ฐ. รองจเรตำรวจปฏิบัติราชการแทนจเรตำรวจ จึงมีหนังสือรายงานผลการสืบสวนดังกล่าวต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ โดยเห็นว่า การกระทำของร้อยตำรวจเอก บ. และผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าประพฤติตนในลักษณะไม่สมควรตามมาตรา ๗๘ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดของร้อยตำรวจเอก บ. และผู้ฟ้องคดี พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ต่อไป สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีคำสั่งพร้อมทั้งส่งสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงให้ต้นสังกัดดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับร้อยตำรวจเอก บ. และผู้ฟ้องคดี ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาทัณฑ์ทางวินัยไม่ร้ายแรง ได้มีมติให้แยกเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาต้นสังกัดพิจารณาข้อบกพร่องของร้อยตำรวจเอก บ. และผู้ฟ้องคดีไปตามอำนาจหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาลงทัณฑ์ข้าราชการตำรวจเพื่อพิจารณาลงทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการพิจารณาลงทัณฑ์มีความเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการประพฤติตนไม่สมควร ซึ่งมีไต่กรณีกระทำความผิดวินัยเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อน เห็นควรให้ลงโทษกักยามผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๗ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วจึงมีคำสั่งลงโทษกักยามผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๗ วัน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว แต่ผู้บังคับการกองอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลางมีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ว่า คำสั่งลงโทษกักยามผู้ฟ้องคดีดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษกักยามผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริง (พันตำรวจตรี พ.) ได้มีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาและให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงข้อเท็จจริงในวันเวลาที่กำหนด แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปชี้แจงข้อเท็จจริง โดยดำเนินการเพียงทำหนังสือรับทราบข้อกล่าวหาและขอชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหายื่นต่อผู้บังคับการส่วนสืบสวนข้อเท็จจริงผ่านพันตำรวจตรี พ. กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิในการได้รับทราบข้อกล่าวหาและชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเป็นธรรมในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงแล้วตามข้อ ๔ ของประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี บทที่ ๑๖ การสืบสวน

^{๔๙} การสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยของผู้ฟ้องคดีเสร็จสิ้นไปก่อนที่ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีผลใช้บังคับ ดังนั้น การดำเนินการลงโทษทางวินัยกรณีของผู้ฟ้องคดีจึงต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดไว้

ข้อเท็จจริง แก้ไขโดยระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งมีสาระสำคัญ คือ ได้แจ้งข้อกล่าวหาฟ้องร้องเรียนให้ผู้ถูกสืบสวนทราบและสอบปากคำผู้ถูกสืบสวนไว้ ซึ่งสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันถือได้ว่าประมวลระเบียบกรมตำรวจฯ ดังกล่าวกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในเรื่องการสืบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ประกันความเป็นธรรม หรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๗ วัน เป็นการออกคำสั่งโดยดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดีตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้แล้วตามมาตรา ๑๒๓ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๕ (๗) มาตรา ๘ (๓) และมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๗ วัน โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๗๘ (๑๒) และมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับกฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตราทะลา และ การลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเป็นการออกคำสั่งลงโทษโดยอ้างบทกฎหมายผิด แต่ไม่มีผลทำให้คำสั่งดังกล่าวต้องเสียไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๓๔/๒๕๕๖)

๔.๑.๕ การรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา

แม้ว่าจะได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนซึ่งมีผู้ที่ไม่มีความอำนาจในการสืบสวนก็ตาม แต่หากภายหลังได้มีการแต่งตั้งผู้ที่มีอำนาจในการสืบสวนเข้ามาแทนที่ก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ หรือก่อนที่คำสั่งทางปกครองจะไปสู่การพิจารณาของผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยความถูกต้องของคำสั่งทางปกครองนั้น ข้อบกพร่องดังกล่าวจึงมิได้มีผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัยแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าใช้หนังสือเดินทางเดินทางเข้าออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทางราชการ ผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง ๓ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งร้อยตำรวจเอก ส. ให้สืบสวนเรื่องดังกล่าว ต่อมา ผู้บังคับการศูนย์ตรวจคนเข้าเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้มีคำสั่งให้ร้อยตำรวจเอก ส. ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม หลังจากนั้น ร้อยตำรวจเอก ส. รายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลตามที่ถูกกล่าวหาและมีการเบิกค่าใช้จ่ายในไปราชการทับซ้อนกับการเดินทางออกนอกนอกราชอาณาจักรโดยไม่สุจริต เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรตั้งกรรมการสอบสวนต่อไป ผู้บังคับการศูนย์ตรวจคนเข้าเมืองภาคตะวันออกเฉียงเหนือพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควรตามมาตรา ๗๘ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๕ วัน หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี กรณีเดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจำนวน ๑๓ ครั้ง และมีการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการทับซ้อนกับการเดินทางออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่สุจริตจำนวน ๒ ครั้ง เหตุเกิดเมื่อวันที่ ๒๐ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๘ และวันที่ ๑๙ - ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๘ คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แต่เหตุที่หนังสือเดินทางของผู้ฟ้องคดีมีตราประทับเข้า - ออกนอกราชอาณาจักร เนื่องจากนาย ก. เป็นผู้ยืมรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเดินทางออกนอกราชอาณาจักร เห็นควรให้ว่ากล่าวตักเตือน ต่อมา คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองพิจารณาผลการสอบสวนแล้วเห็นว่าการเดินทางเข้า - ออกนอกราชอาณาจักรไม่สามารถให้คนอื่นเดินทางแทนได้ ไม่เช่นนั้นเจ้าของหนังสือเดินทางจะมีความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และพยานหลักฐานอื่น ๆ ไม่มีน้ำหนักเพียงพอ รวมทั้ง

ผู้ฟ้องคดีเคยมีกรณีเดินทางไปสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวโดยไม่ได้รับอนุญาตจำนวน ๑๓ ครั้ง จึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้บัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) คณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและให้เปลี่ยนแปลงโทษจากลงโทษไล่ออกจากราชการเป็นให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการและคำสั่งที่เปลี่ยนแปลงโทษจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้คำสั่งของผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง ๓ ที่แต่งตั้งร้อยตำรวจเอก ส. เป็นผู้สืบสวน กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่า ใช้หนังสือเดินทางเดินทางเข้าออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชาตามระเบียบของทางราชการ จะเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๙ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ ก็ตาม แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งดังกล่าวโดยแต่งตั้งพันตำรวจตรี ช. เป็นผู้มีอำนาจสืบสวนในกรณีนี้แทนร้อยตำรวจเอก ส. จึงมีผลทำให้คำสั่งให้สืบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นไปตามข้อ ๕ และข้อ ๙ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว และพันตำรวจตรี ช. ได้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและสอบปากคำพยานบุคคลที่ร้อยตำรวจเอก ส. ได้สอบปากคำไว้ใหม่ อันเป็นการแก้ไขความบกพร่องของการสืบสวนข้อเท็จจริง อันเป็นมูลเหตุนำไปสู่การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งได้กระทำก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี พยานหลักฐานดังกล่าวจึงสามารถรับฟังเป็นพยานหลักฐานในสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๐/๒๕๕๙)

๔.๑.๖ การประชุมลงมติและจัดทำรายงานการสืบสวน

แม้ว่ากฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๕๖ จะมีได้กำหนดให้ต้องระบุเลขมาตราของบทกฎหมายที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นบทกฎหมายที่ตรงกันกับกรณีที่มีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามผลการสืบสวนไว้ในรายงานการสืบสวน แต่การระบุเลขมาตราในลักษณะดังกล่าวก็มิได้ทำให้เสียความเป็นธรรมต่อผู้ถูกกล่าวหาเนื่องจากการพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ และกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงมาตราใดของบทกฎหมาย ยังจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงขึ้นมาพิจารณาต่อไป การระบุเลขมาตราของบทกฎหมายที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นบทกฎหมายที่ตรงกันกับกรณีที่มีมูลกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจึงมิได้มีผลกระทบต่อความชอบด้วยกฎหมายของรายงานการสอบสวนแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ อุทกนางสาว น. สัญชาติพม่า (ไทยใหญ่) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ กล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีข่มขืนกระทำชำเรา เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนปรากฏว่าคดีมีมูลตามข้อกล่าวหาเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรได้รับโทษไล่ออก ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยฯ มีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรได้รับโทษไล่ออก และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการลงโทษ ตามข้อ ๓ (๓) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยคณะกรรมการฯ มีผลการพิจารณาเช่นเดียวกันกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษแล้ว ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ ส่วนการดำเนินคดีอาญานั้น พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรฟ้องและพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีฐานเป็นเจ้าพนักงานเรียกรับผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองโดยมิชอบและข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยขู่ใช้ภัยด้วยประการใด ๆ และศาลอาญากรุงเทพใต้มีคำพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต่อมา คณะกรรมการข้าราชการตำรวจโดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงใช้ระยะเวลานานกว่า ๖๐ วัน อีกทั้งในรายงานการสืบสวนฯ ยังระบุเลขมาตราของบทกฎหมายการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี เนื่องจากยังมีข้าราชการตำรวจอีกหลายรายที่ไม่ถูกดำเนินการทางวินัย ผู้ฟ้องคดีจึงขอที่จะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับข้าราชการตำรวจเหล่านั้น อีกทั้ง กระบวนการพิจารณาสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดียังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากมีกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษอยู่ด้วย มีผลทำให้คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้รายงานผลการสืบสวนว่ากรณีมีมูลเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยมีการระบุไว้ด้วยว่า กรณีมีมูลเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยนั้น สำหรับการระบุเลขมาตราของบทกฎหมายที่คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นว่าเป็นบทกฎหมายที่ตรงกันกับกรณีที่มีมูลกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามผลการสืบสวนไว้ในรายงานการสืบสวนด้วย แม้ว่ากฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ จะมีได้กำหนดให้ต้องระบุ แต่การระบุก็ได้ทำให้เสียความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีเนื่องจากการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงหรือไม่ และกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงมาตราใดของบทกฎหมายยังจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงขึ้นมาพิจารณาต่อไป รายงานการสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘๔/๒๕๖๑)

๔.๒ การสอบสวนทางวินัย

๔.๒.๑ การตั้งคณะกรรมการสอบสวน

ถึงแม้ว่าการตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะเป็นขั้นตอนสำคัญของการดำเนินการทางวินัยอย่างไรก็ดี มีบางกรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีการสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ กล่าวคือ กรณีที่บัญญัติไว้ในข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจได้ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวันและผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของ

ทางราชการ ถือว่าเป็นความผิดปรากฏชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งสารวัตรสืบสวน สถานีตำรวจภูธรโพนนาแก้ว จังหวัดสกลนคร ได้ถูกกล่าวหาว่าไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการรวมเป็นเวลา ๑๙ วันโดยไม่ทราบสาเหตุ ไม่ได้ลาหรือได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาผู้ใดทราบ อันเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งให้สืบสวนข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการกล่าวหาดังกล่าว ผู้สืบสวนข้อเท็จจริงไม่สามารถติดต่อผู้ฟ้องคดีเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาต่อหน้าได้ จึงมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งการสรุปพยานหลักฐานทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ตามทะเบียนราษฎรของผู้ฟ้องคดี แต่ไปรษณีย์ไม่สามารถนำจ่ายได้ โดยระบุเหตุว่าผู้ฟ้องคดีย้ายที่อยู่และไม่ทราบที่อยู่ใหม่ ต่อมา ผู้สืบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ ไม่มาปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ทราบสาเหตุ ไม่ทราบว่าจะอยู่ที่ใดและไม่สามารถติดต่อได้จนถึงวันที่ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔ มีพยานจำนวน ๑๓ ปาก ให้การยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการตามที่ถูกกล่าวหา จึงเป็นการขาดราชการติดต่อกันเป็นเวลา ๔๔ วัน อันเป็นการจงใจละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเนื่องจากเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยของตำรวจภูธรจังหวัดสกลนคร คณะกรรมการพิจารณากลับกรองฯ พิจารณาจากพยานหลักฐานแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขาดราชการเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควรจริง จึงมีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วย จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์) ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าละทิ้งราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และเนื่องจากเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๙๐ หรือมาตรา ๙๑ โดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ หากมีพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับความกระทำความผิดดังกล่าวอย่างครบถ้วนแล้ว เมื่อกรณีตามข้อเท็จจริงมีการสอบพยานจำนวน ๑๓ ปาก ให้การยืนยันตรงกันว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการตามที่ถูกกล่าวหา และได้มีการรับฟังการโต้แย้งพยานหลักฐานจากผู้ถูกกล่าวหาแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงขึ้นทำการสอบสวนตามข้อ ๓ (๒) ของ กฎ ก.ตร. ดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ **อบ.๒๐/๒๕๖๑**)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ สังกัดกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔๑ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔ ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ถูกกล่าวหา

ว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร สืบเนื่องจากผู้กำกับกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ ๒๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้สั่งการให้ผู้ฟ้องคดีเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนเตรียมงานพิธีเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ระหว่างวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งและไม่มาปฏิบัติราชการที่หน่วยงานต้นสังกัด กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔๑ ได้บันทึกประจำวันขาดราชการไปจนถึงวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๑ แต่จากบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการพบว่าในวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ มีชื่อผู้ฟ้องคดีลงเวลาปฏิบัติราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีขาดราชการ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ได้แจ้งเรื่องที่ถูกล่ามทาหรือถูกร้องเรียน (สส.๒) ให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหา และรายงานผลการสืบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นเวลา ๒๓ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เห็นควรตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเสนอสำนวนการสืบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณา ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วเห็นว่าพยานหลักฐานปรากฏชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัย ฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และมีมติให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาเห็นว่ายังมีประเด็นที่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ดำเนินการเพิ่มเติม คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงได้สืบสวนพยานเพิ่มเติมและแจ้งเรื่องกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติมให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียน อีกทั้ง ยังแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าหากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ก็ให้มีหนังสือชี้แจงหรือไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วแต่ไม่มีหนังสือชี้แจงหรือไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการเกินกว่าสิบห้าวันเป็นความผิดฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงหรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามข้อ ๓ (๒) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้บังคับบัญชาจึงมีอำนาจดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๘๐ หรือมาตรา ๘๑ โดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๗๗/๒๕๕๙)

แม้การดำเนินการสอบสวนในครั้งแรกคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ดำเนินการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาทราบพอที่จะเข้าใจและไม่หลงต่อสู้อและดำเนินการสอบสวนไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายว่าด้วยการสอบสวน พิจารณากำหนดไว้ก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน

และผู้มีอำนาจในการมีคำสั่งลงโทษได้ให้คณะกรรมการสอบสวนแก้ไขข้อบกพร่องในขั้นตอนกระบวนการสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาแล้ว โดยข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้มีโอกาสต่อสู้ รวมทั้งนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และคณะกรรมการสอบสวนได้สอบปากคำพยานบุคคลตามที่ผู้ถูกกล่าวหาอ้าง โดยผู้ถูกกล่าวหายอมรับว่ามีได้มาปฏิบัติราชการจริง กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้หลงต่อสู้แต่อย่างใด การมีได้ดำเนินการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาทราบพอที่จะเข้าใจและไม่หลงต่อสู้ในครั้งแรกจึงมิได้มีผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการทางวินัยแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งาน ๔ กองกำกับการ ฝ่ายปฏิบัติการพิเศษ การจราจร กองบังคับการตำรวจจราจร ถูกกล่าวหาว่าละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควรและมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจจราจร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวน มีพันตำรวจโท ธ. ซึ่งเป็นผู้ลงบันทึกประจำวันว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการโดยไม่ทราบสาเหตุเป็นประธานคณะกรรมการสอบสวน ผลการสอบสวนปรากฏว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ หมวด ๒ มาตรา ๕ อนุมาตรา ๑ อนุมาตรา ๓ อนุมาตรา ๕ และอนุมาตรา ๑๒ แต่เนื่องจากการกระทำผิดดังกล่าวเกิดขึ้นเพราะการประสานงานผิดพลาดและความเข้าใจผิดทั้งสองฝ่าย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมีความรู้น้อยขาดประสบการณ์ เชื่อโดยสุจริตว่าประพฤติโดยถูกต้องแล้ว จึงเป็นเหตุให้บรรเทาโทษแก่ผู้ฟ้องคดี จึงมีมติให้ลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนใหม่ โดยได้มีคำสั่งแต่งตั้งว่าที่พันตำรวจตรี ภ. เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนแทนพันตำรวจโท ธ. ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และเป็นกรณีความผิดอันปรากฏชัดแจ้ง สมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ต่อมา อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทำการแทนคณะกรรมการข้าราชการตำรวจมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า พันตำรวจโท ธ. เป็นผู้ลงบันทึกประจำวันว่า ผู้ฟ้องคดีขาดราชการโดยไม่ทราบสาเหตุจึงอยู่ในฐานะเป็นผู้กล่าวหา ผู้ฟ้องคดีจึงถือเป็นคู่กรณีซึ่งสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง การดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ต่อมา ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้มีการดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติมโดยได้มีคำสั่งแต่งตั้ง ว่าที่พันตำรวจตรี ภ. เป็นประธานคณะกรรมการสอบสวนแทนพันตำรวจโท ธ. เหตุแห่งความไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวจึงหมดสิ้นไปแล้ว และแม้การดำเนินการสอบสวนในครั้งแรกคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ดำเนินการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบพอที่จะเข้าใจและไม่หลงต่อสู้ และดำเนินการสอบสวนไม่ครบถ้วนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่กฎหมายว่าด้วยการสอบสวนพิจารณากำหนดไว้ก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนและผู้มีอำนาจในการมีคำสั่งลงโทษได้ให้คณะกรรมการสอบสวนแก้ไขข้อบกพร่องในขั้นตอนกระบวนการสอบสวนให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาแล้ว โดยผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาและได้มีโอกาสต่อสู้ รวมทั้งนำพยานหลักฐานเข้าสืบเพื่อพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของตน และคณะกรรมการสอบสวนได้สอบปากคำพยานบุคคลตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง โดยผู้ฟ้องคดียอมรับว่าได้มาปฏิบัติ

ราชการจริง แต่ไปช่วยงานนาย อ. รองเลขาธิการนายกรัฐมนตรีฝ่ายการเมือง กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้หลงต่อสู้อย่างไรก็ตาม อีกทั้ง แม้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจะระบุไว้แต่เพียงกว้าง ๆ และไม่ได้ระบุกรณีขาดราชการไว้เกิน ๑๕ วัน ก็ตาม แต่เมื่อผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ปฏิบัติราชการซึ่งถือว่าเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและถือว่าเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งซึ่งผู้บังคับบัญชาสามารถจะดำเนินการทางวินัยโดยไม่ทำการสอบสวนก็ได้ ตามมาตรา ๑๐๒ วรรคแปด แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ดังนั้น การดำเนินการสอบสวนและออกคำสั่งจึงเป็นการดำเนินการที่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ใน กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา^{๕๐} แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๐๓/๒๕๕๙)

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ ฝ่ายอำนวยการ ๑ กองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีกรณีถูกกล่าวหาคดีอาญา โดยผู้ฟ้องคดีได้เข้ารับประทานอาหารในร้านและได้เกิดการโต้เถียงกับพนักงานเกี่ยวกับการคิดค่าอาหารแพงเกินจริง ต่อมา เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าระงับเหตุในระหว่างนั้น ผู้ฟ้องคดีได้พุดดูหมิ่นเจ้าพนักงานและได้ชักอาวุธปืนพกของตนออกมาหันกระบอกปืนไปทางเจ้าหน้าที่ตำรวจ จึงถูกควบคุมตัวนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีอาญา ต่อมา ผู้บังคับการกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยพิจารณาแล้วมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาดังกล่าว และพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี ซึ่งไม่มีมูลความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรยุติการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง ถึงแม้ว่าทางคดีอาญามีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีแล้วก็ตาม แต่ตามพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ได้กล่าวหาหยาบคายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมนั้น เป็นการประพฤติน่าไม่เหมาะสม เป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติน่าไม่สมควรตามมาตรา ๗๘ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรว่ากล่าวตักเตือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบสำนวนการสอบสวนแล้วมีความเห็นตรงกับคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย แต่ไม่เห็นชอบที่ให้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี จึงได้มีคำสั่งกองบังคับการอำนวยการ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ ๒๗/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีไว้มีกำหนด ๗ วัน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ และได้มีการแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดี พร้อมทั้งได้รายงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติทราบ ซึ่งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจก็เห็นชอบในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการเหมาะสมแก่กรณีแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งลงโทษกักขังและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่ากรณีผู้ฟ้องคดีต้องหาคดีอาญา แม้ต่อมาพนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีก็ถือได้ว่ามีมูลเพียงพอที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยไม่จำเป็นต้องสืบสวนข้อเท็จจริงก่อน ตามข้อ ๒ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากการสืบสวนข้อเท็จจริงก็เป็นเพียงขั้นตอนในการแสวงหา

^{๕๐} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

ข้อเท็จจริงในเบื้องต้นว่ากรณีดังกล่าวหาว่ามีมูลการกระทำผิดวินัยหรือไม่เท่านั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสามารถดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้ดำเนินการจัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามแบบ สว.๒ เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๐ และทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ตามแบบ สว.๓ เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ พร้อมทั้งให้ผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๔ เมื่อวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๑ และต่อมาได้ทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติมตามแบบ สว.๓ เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบโดยมิได้โต้แย้ง อีกทั้ง ยังให้การแก้ข้อกล่าวหาแล้วโดยมิได้หลงต่อสู้การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานดังกล่าว กรณีจึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเป็นธรรมในชั้นสอบสวนทางวินัยแล้ว จากนั้นเมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้รวบรวมพยานหลักฐานเสร็จก็ได้มีมติว่า คดีอาญาพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี จึงเห็นควรยุติการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง แต่ตามพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ได้กล่าวคำหยาบคายต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้จับกุมนั้น เป็นการประพฤติน่าไม่เหมาะสม เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติน่าไม่สมควรตามมาตรา ๗๘ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรว่ากล่าวตักเตือน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วจึงมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๗ วัน การดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้ได้มีการดำเนินการและปฏิบัติถูกต้องตามกระบวนการและขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับเงื่อนไขการดำเนินการทางวินัย รูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งดังกล่าวแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๑๔/๒๕๕๙)

ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยโดยกล่าวอ้างเหตุที่ถูกต้องเพียงเหตุเดียวก็ได้ แม้เหตุอื่นที่กล่าวอ้างจะไม่ถูกต้องก็ตาม

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยนายเวร (สบ ๓) จเรตำรวจแห่งชาติ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งนายเวร (สบ ๔) จเรตำรวจแห่งชาติ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองถูกกล่าวหาพร้อม ๓ กรณี กล่าวคือ *กรณีแรก* ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ไปรายงานตัวต่อต้นสังกัดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข *กรณีที่สอง* เมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้เดินทางไปรายงานตัวเพื่อช่วยราชการที่สำนักงานเลขาธิการตำรวจแห่งชาติโดยไม่มีหนังสือส่งตัวจากต้นสังกัด *กรณีที่สาม* ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทำหนังสือร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมต่อนายกรัฐมนตรี ในฐานะประธานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ซึ่งมีข้อความที่กล่าวหาพลตำรวจเอก ส. รักษาราชการแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติว่า ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) สถานีตำรวจภูธรอำเภอกระแจะ จังหวัดนราธิวาส และแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไปดำรงตำแหน่งผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี มีสาเหตุมาจากความไม่พอใจ โกรธเคืองมือคดี อาฆาต ขาดความยุติธรรมและเมตตาธรรม และไม่ยึดหลักกฎหมาย ไปแจกจ่ายให้กับสื่อมวลชนโดยหนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ลงข่าวมีเนื้อหาสาระสำคัญตรงกับหนังสือที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นร้องทุกข์ไว้ ต่อประธานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เมื่อพิจารณาเนื้อหาในหนังสือร้องทุกข์แล้วไม่ตรงกับความจริง ทำให้ผู้บังคับบัญชาได้รับความเสียหาย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีทั้งสอง โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงฯ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสำรongsราชการ กองบังคับการอำนวยการตำรวจภูธรภาค ๙ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งต่อมาได้มีมติยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสำรongsราชการ และเพิกถอนมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้การออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง สืบเนื่องจากผลการสืบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งสำนักงานจรตารวจจะได้อ้างเหตุในกรณีหนึ่งที่หนึ่ง กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ไปรายงานตัวต่อต้นสังกัด และกรณีที่สอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไปรายงานตัวเพื่อช่วยราชการที่สำนักงานเลขานุการตำรวจแห่งชาติ โดยไม่มีหนังสือส่งตัวจากต้นสังกัดฯ ซึ่งเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามผลการสืบสวนข้อเท็จจริงเป็นข้อกล่าวอ้างเพื่อออกคำสั่งดังกล่าวซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เมื่อคำสั่งดังกล่าวได้กล่าวอ้างเอาผลที่สรุปว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีพฤติการณ์ตามข้อกล่าวอ้างในกรณีที่สามด้วย กล่าวคือ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ร้องทุกข์ต่อนายกรัฐมนตรี และหนังสือพิมพ์นำข่าวไปลงว่า ผู้บังคับบัญชาโยกย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งสองโดยมีอคติและไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง เป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นข้อกล่าวอ้างเพื่อออกคำสั่งดังกล่าวด้วย จึงเป็นเหตุให้ผู้บังคับบัญชาสามารถกล่าวอ้างเพื่อออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากพฤติการณ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทั้งสามกรณีนั้น เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นต่างกรรมต่างวาระกันแยกต่างหากจากกัน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีทั้งสองในมูลกรณีที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีที่สามจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๔๐/๒๕๖๑)

ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยอันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาสามารถนำสำนวนการสอบสวนข้อเท็จจริงมาพิจารณาลงโทษทางวินัยข้าราชการตำรวจผู้นั้นได้โดยไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนแต่อย่างใด ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๘๕ ประกอบมาตรา ๘๔ และมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ การไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนจึงไม่ส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของการลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดอย่างร้ายแรงแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งพนักงานสอบสวน (สบ.๒) กลุ่มงานสอบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน (สบ.๒) สถานีตำรวจภูธรอำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิ ถูกกล่าวหาว่าไม่ยอมรับแจ้งความ ยุให้คู่กรณีแจ้งความกลับ และเรียกรับเงินจากนาย ส. เพื่อเป็นค่าดำเนินการในการลงบันทึกประจำวัน ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอจัตุรัสจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้พิจารณาและมีมติว่ายังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา และส่งสำนวนการสืบสวนให้ตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงยังไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะสั่งการให้เป็นที่ยุติ จึงมีหนังสือสั่งการให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการเพิ่มเติม หลังจากคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมแล้ว จึงมีหนังสือรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริงต่อผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอจัตุรัสว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่มีมูลตามที่ถูกกล่าวหา อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรตั้งกรรมการสอบสวนพิจารณาภาคทัณฑ์ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอจัตุรัสได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อรายงานผลการสืบสวนข้อเท็จจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นความผิดวินัย

อย่างไม่ร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรมให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี จรรยาบรรณของตำรวจ และนโยบายของรัฐบาล โดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการตามมาตรา ๗๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับกฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษอัตรโทษ และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงออกคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๓ วัน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษกักขัง ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ เห็นว่าข้อเท็จจริงยังฟังไม่เป็นที่ยุติจึงได้กำหนดประเด็นให้สืบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงจึงได้สอบสวนและบันทึกถ้อยคำพยานเพิ่มเติม หลังจากนั้น ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชัยภูมิมีคำสั่งลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓ วัน เป็นการพิจารณาดำเนินการภายในอำนาจโดยชอบและเหมาะสมแก่กรณีแล้ว จึงวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนถูกลงโทษกักขังจริงรวม ๔ วัน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น จึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีก่อนออกคำสั่ง เนื่องจากกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาและผลการสืบสวนข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมาตรา ๘๕ ประกอบกับ มาตรา ๘๙ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงเห็นได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาย่อมมีอำนาจนำสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงมาพิจารณาออกคำสั่งได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓/๒๕๕๙)

ผู้มีอำนาจลงโทษทางวินัยสามารถออกคำสั่งลงโทษทางวินัยตามความเห็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้ โดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีก หากเป็นกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งรองผู้กำกับการป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจนครบาลบางกอกใหญ่ ถูกกล่าวหาต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ว่า ผู้ฟ้องคดีอาศัยอำนาจในตำแหน่งกลั่นแกล้งตรวจค้นร้านอาหารและจับกุมบุคคลในสถานประกอบการค้าประเภทบริการอาหาร และเรียกรับเงินจากบุคคลที่อ้างว่าหุ้นส่วนร้านอาหารดังกล่าว จำนวน ๔,๐๐๐ บาท คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการไต่สวนเพื่อทำการไต่สวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว คณะอนุกรรมการไต่สวนได้มีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาและเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และนำสืบแก้ข้อกล่าวหา เมื่อคณะอนุกรรมการไต่สวนพิจารณาจากพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจากร้านอาหารจำนวน ๔,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นเงินสนับสนุนการจัดทำหนังสือรุ่นของบุตรของผู้ฟ้องคดีจริง จึงมีมติว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลความผิดทางอาญาดังกล่าวเป็นเจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ ข่มขืนใจหรือจู่ใจเพื่อให้บุคคลใดมอบให้หรือหามาให้ซึ่งทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดแก่ตนเองหรือผู้อื่น หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๘ และมาตรา ๑๕๗ และมีมูลความผิดทางวินัยฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๔๕ และ มาตรา ๖๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พ.ศ. ๒๕๓๗^{๕๑} มาตรา ๕ (๑๒) ประกอบพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๒๓ และได้ทำสำนวนการไต่สวนและสรุปความเห็นเพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะอนุกรรมการ ไต่สวน และส่งรายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้บังคับการ กองบังคับการ ตำรวจนครบาล ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อพิจารณาโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติโดยไม่ต้องแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอีก และให้ถือว่ารายงานเอกสารและความเห็น ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนวินัย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณารายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีดังกล่าวแล้ว จึงมีคำสั่งลงโทษ ไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยมีข้ออุทธรณ์ข้อหนึ่งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่จำเป็นต้องผูกพันให้ต้องพิจารณาโทษตามฐานความผิดที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ชี้มูล เนื่องจาก ตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เมื่อกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงตลอดจนการรับฟังพยานหลักฐานของคณะอนุกรรมการไต่สวนไม่ถูกต้อง สมบูรณ์ตามกฎหมาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับรับฟังตามข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริง เกี่ยวกับกระบวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของคณะอนุกรรมการไต่สวน ที่เริ่มต้นตั้งแต่การแจ้งข้อกล่าวหาและเรียกให้ ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อกล่าวหาและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาพร้อมชี้แจง แก่ข้อกล่าวหาแล้ว และได้ดำเนินการไต่สวนผู้ฟ้องคดีรวมทั้งพยานที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่จะสรุปสำนวนและ ทำความเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีมีมูลเป็นความผิดทางอาญาและความผิดทางวินัยเพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะอนุกรรมการไต่สวน และส่งรายงานเอกสารและความเห็นของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนถึงขั้นตอนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ออกจากราชการ เห็นว่าการกระทำของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ตามมาตรา ๙๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ อีกทั้งขั้นตอนและวิธีการสอบสวนของคณะอนุกรรมการไต่สวนได้ดำเนินการตามบทบัญญัติ มาตรา ๘๘ และมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน จึงเป็นการกระทำที่เป็นไปตาม รูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๑๗/๒๕๖๑)

หากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมิได้ออกโดยผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการ สอบสวนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย คำสั่งที่ออกมานั้นก็เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ขาม จังหวัดจันทบุรี ถูกผู้ขับขี่ รถยนต์และรถจักรยานยนต์รับจ้างกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกข่มขู่เรียกเก็บเงินเป็นค่าคิวรายวัน อันเป็น พฤติการณ์กระทำตนเป็นผู้มีอิทธิพลโดยเรียกผลประโยชน์จากคิวรถยนต์และรถจักรยานยนต์รับจ้าง ผู้บังคับการ ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีหนังสือสั่งให้สถานีตำรวจภูธรอำเภอแม่ขามดำเนินการ

^{๕๑} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

สอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอมะขามจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาจากข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการตามที่ถูกล่ามหลอกจริง ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อนโยบายของรัฐบาลที่ต้องดำเนินการปราบปรามผู้มีอิทธิพลให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็วที่สุด การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดกฎ ก.ตร. และระเบียบต่าง ๆ ที่จะใช้ลงโทษ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบัญญัติว่า ให้ใช้กฎ ระเบียบ กฎหมาย หรือข้อบังคับที่ใช้ อยู่เดิมมาบังคับใช้โดยอนุโลม ซึ่งในขณะนั้นคือพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และมีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา คณะกรรมการพิจารณากลับรองการพิจารณาสั่งลงโทษ ตำรวจภูธรจังหวัดจันทบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการขัดนโยบาย ปราบปรามผู้มีอิทธิพลของรัฐบาลและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติ ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงมีมติเป็นเอกฉันท์ให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์) ดำเนินการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว เห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ถูกต้องเหมาะสมแล้ว จึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว โดยให้มีผลนับแต่ วันที่มีคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา แล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ผู้กำกับการหัวหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอมะขาม เป็นผู้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕^{๕๒} บัญญัติให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุข้าราชการเป็นผู้มีอำนาจ สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจยศจ่าสิบตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอมะขาม ผู้มีอำนาจแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบมาตรา ๒๒ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๓๘ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๔ และตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๘๖๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการและกำหนด แนวทางปฏิบัติ จึงต้องเป็นผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือรองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ช่วย ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บัญชาการซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้กำกับการสถานี ตำรวจภูธรอำเภอมะขามซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ฟ้องคดีและมิได้รับมอบอำนาจจากผู้บัญชาการตำรวจ

^{๕๒} การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่เนื่องจากยังไม่มีข้อกำหนดกฎ ก.ตร. และระเบียบต่าง ๆ ที่จะใช้ลงโทษ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒๗ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งบัญญัติว่า ให้ใช้กฎ ระเบียบ กฎหมาย หรือข้อบังคับที่ใช้ อยู่เดิมมาบังคับใช้โดยอนุโลม ซึ่งในขณะนั้นคือพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

แห่งชาติในการดำเนินการทางวินัยดังกล่าวจึงมิใช่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้ไม่มีอำนาจออกคำสั่ง ซึ่งเป็นเหตุให้คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่ชอบด้วยขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ส่งผลให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ตามผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๙)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับบัญชา ๒ ฝ่าย ๓ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ ถูกกล่าวหาว่ามีพฤติการณ์เจตนาที่จะช่วยเหลือให้บุคคลต่างด้าวเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรโดยผิดกฎหมาย อันมีมูลเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ผู้กำกับการฝ่าย ๑ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ต่อมาคณะกรรมการสอบสวนรายงานผลการสอบสวนต่อผู้กำกับการฝ่าย ๑ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ เห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดฐานลึนเล่อต่อหน้าที่ราชการ เห็นควรให้กักขังมีกำหนด ๗ วัน หลังจากนั้นคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษของกองตรวจคนเข้าเมือง ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้บังคับการกองตรวจคนเข้าเมือง ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และรายงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะอนุกรรมการก.ตร. เกี่ยวกับวินัย ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ความร้ายแรงแห่งการกระทำควรลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้บังคับการกองบังคับการตรวจคนเข้าเมือง ท่าอากาศยานแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้ยกเลิกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากมาตรา ๑๐๒ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑^{๕๓}

^{๕๓} เนื่องจากในขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ประกอบกับประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๑ ตอน ๑ ประเภทบุคคล ลักษณะที่ ๑ ความประพฤติและระเบียบวินัย บทที่ ๒ การลงทัณฑ์ ข้อ ๒ กำหนดว่า โดยหลักให้พิจารณาดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจก่อน เว้นแต่เห็นว่าเป็นความผิดถึงขนาดควรให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก และไม่อาจดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจได้ก็ให้ดำเนินการ

ผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี คือ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้บังคับบัญชาในฐานะผู้รับมอบอำนาจให้ดำเนินการทางวินัยจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๘๖๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๔ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการและกำหนดแนวทางปฏิบัติ จากข้อเท็จจริง ผู้กำกับการฝ่าย ๑ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้กำกับการฝ่าย ๑ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ ไม่ใช่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ดังนั้น คำสั่งของผู้กำกับการฝ่าย ๑ กองตรวจคนเข้าเมือง ๒ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้การดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยอาศัยการสอบสวนของ คณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปในขณะเดียวกัน ซึ่งทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์โดยอาศัยการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๕๙/๒๕๕๘)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสมุทรปราการ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีผู้ที่อยู่ระหว่าง คมขงนั้นหลุดพ้นจากการควบคุมไป รองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) ปฏิบัติราชการแทนผู้กำกับการ สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสมุทรปราการจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน เพื่อรอฟัง ผลการสอบสวนพิจารณาผลคดีอาญา พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี ส่วนการดำเนินการ ทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ มีความเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดจริงตามที่ถูกกล่าวหา เห็นควรลงโทษผู้ฟ้องคดีด้วยการไล่ออกจากราชการ หลังจากนั้น คณะกรรมการกลั่นกรองฯ เห็นว่าผู้ฟ้องคดี ไม่ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงและไม่มีการผิดวินัยที่จะต้องออกจากราชการ แต่รับฟังได้ว่า กระทำผิดวินัย ฐานไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจและประพฤติตนไม่สมควร เห็นควรลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๖๐ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และลงทัณฑ์กักขังไว้มีกำหนด ๖๐ วัน และได้มีหนังสือเสนอเรื่องดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อพิจารณา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษ ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการ ตำรวจเกี่ยวกับอุทธรณ์ได้พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคำสั่ง ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ รวมทั้งมติที่ไต่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา ยกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ รองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) ปฏิบัติราชการแทนผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสมุทรปราการ ไม่ใช่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย

ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ซึ่งขณะนั้น กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนที่มีผลใช้บังคับคือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

ดังนั้น จึงถือว่าไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดีโดยผู้มีอำนาจตามกฎหมาย มาดำเนินการสอบสวน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแต่เพียงข้อเท็จจริงที่ได้ ตามรายงานการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนฯ ที่รองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) ปฏิบัติราชการแทน ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสมุทรปราการแต่งตั้งขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้ดำเนินการตามขั้นตอน ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕^{๕๔} กำหนด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นำผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวมาพิจารณาแล้วมีมติให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออก จากราชการ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ได้ดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามขั้นตอนอันเป็น สาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมีผลทำให้มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เห็นควรลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน แต่ทั้งนี้ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่จะดำเนินการในเรื่องทางวินัยกับ ผู้ฟ้องคดีเสียใหม่ให้ถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๐/๒๕๕๘)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานป้องกันและปราบปราม สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองนครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ถูกกล่าวหาว่าร่วมกันกับพวกปล้นทรัพย์นาย พ. และนาง ก. สืบเนื่องจาก ผู้เสียหายได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนว่า เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เวลาประมาณ ๔ นาฬิกา ได้มีคนร้าย ใช้อาวุธปืนทำการปล้นทรัพย์และได้ทรัพย์สินไปจำนวนหนึ่ง เจ้าหน้าที่ตำรวจได้จับกุมตัวนาย ป. ได้ นาย ป. รับประทานอาหาร ได้ร่วมกับสืบตำรวจเอก ก. สืบตำรวจตรี ณ. ผู้ฟ้องคดี นาย ก. และนาย ผ. ร่วมกันปล้นทรัพย์ดังกล่าว เจ้าหน้าที่ตำรวจจึงได้จับกุมผู้ฟ้องคดีกับพวกเพื่อดำเนินคดีอาญา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีกับพวก และผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๖ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการไว้ก่อน คณะกรรมการสอบสวน ได้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและสอบสวนผู้ฟ้องคดีในวันเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดี ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนในวันเดียวกัน คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า สืบตำรวจตรี ณ. ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พฤติการณ์และการกระทำเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควร ไล่ออกสืบตำรวจตรี ณ. ออกจากราชการ ส่วนสืบตำรวจเอก ก. และผู้ฟ้องคดีไม่มีพยานหลักฐานยืนยันรับฟังได้ว่าร่วมกับพวก กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา เห็นควรยุติกรณีที่ถูกสอบสวนดังกล่าว แต่จากหลักฐานในการมอบหมาย งานให้สืบตำรวจเอก ก. และผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ราชการตามวันเวลาที่เกิดเหตุ ไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้ รับมอบหมาย พฤติการณ์และการกระทำเป็นความผิดฐานเกียจคร้าน ละทิ้งหน้าที่ราชการ เห็นควรลงโทษกักขังสืบ ตำรวจเอก ก. และผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๕ วัน อย่างไรก็ตาม ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์พิจารณาสำนวน การสอบสวนดังกล่าวแล้วเห็นว่าไม่มีพยานหลักฐานยืนยันอย่างชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกร่วมกันกระทำความผิดวินัย อย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหา เห็นควรลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้ว เห็นว่า แม้ในคดีอาญา พนักงานอัยการจะมีคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีในคดีอาญา แต่จาก มีหลักฐานเพียงพอ

^{๕๔} เนื่องจากในขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัย ตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัย ของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลมโดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

เชื่อว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา พฤติกรรมและการกระทำได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์) ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจมียศสิบตำรวจตรีและถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีตามกฎหมายได้แก่อธิบดีกรมตำรวจหรือผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจ แต่เมื่อปรากฏว่า ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์มิได้เป็นผู้บังคับบัญชาซึ่งได้รับมอบอำนาจจากอธิบดีกรมตำรวจให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์เป็นผู้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้ไม่มีอำนาจอันมีลักษณะเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ออกโดยผู้ที่ไม่อำนาจออกคำสั่งอันถือได้ว่าเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมส่งผลให้การดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนที่ได้รับการแต่งตั้งตามคำสั่งดังกล่าว รวมทั้งการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีที่ได้ดำเนินการต่อเนื่องมาโดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย^{๕๕} (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๓/๒๕๕๘)

มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ “คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ ด้วยเหตุนี้ คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนซึ่งยังไม่ส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง ตามความหมายของมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว หากข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหาได้นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน จึงถือว่ามีใช้ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนเสียหายอันจะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

^{๕๕} คดีนี้ ขณะที่ยุติการตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาตรา ๖๑ ได้กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับการดำเนินการทางวินัยข้าราชการตำรวจ ซึ่งขณะนั้นพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับอยู่ ดังนั้น กรณีจึงต้องนำพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม เนื่องจากภายใต้กฎหมายที่มีผลใช้บังคับในขณะเกิดเหตุ การสอบสวนและการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจนำกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจมาใช้บังคับได้

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งรองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) สถานีตำรวจภูธรอำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีผู้ฟ้องคดีไปเบิกความต่อศาลอาญาในฐานะพยานโจทก์ ในคดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๖๔/๒๕๔๙ ระหว่าง นาย พ. โจทก์ กับพลตำรวจเอก ส. จำเลยกับพวก โดยเบิกความต่อศาลในลักษณะให้ผู้บังคับบัญชาได้รับความเสียหายและมีพฤติการณ์สร้างพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนคำฟ้องของนาย พ. อันมีลักษณะเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนนาย พ. ซึ่งเป็นผู้ต้องหาในคดีอาญา ให้ฟ้องร้องดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและผู้บังคับบัญชาผู้กระทำตามหน้าที่โดยถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย ประกอบกับเมื่อผู้ฟ้องคดีถูกอ้างเป็นพยานในคดีดังกล่าว ก็ไม่ได้รายงานตนต่อผู้บังคับบัญชาให้ถูกต้องตามประมวลระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี เล่ม ๒ ประเภทบริหาร ลักษณะที่ ๕๗ หน้าที่ ๑๓ ข้อ ๓ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสิงห์บุรีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้สั่งการให้พันตำรวจเอก ร. ตรวจสอบข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว ต่อมา ผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้รายงานผลการตรวจสอบและมีความเห็นว่าพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ และเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยพลตำรวจเอก ป. จเรตำรวจแห่งชาติ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๑๕๖/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๐ จึงได้ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) กรณีไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา ต่อมา ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการตำรวจประจำสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือส่วนราชการใด หรือสำรองราชการในส่วนราชการใด พ.ศ. ๒๕๔๘ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีสำรองราชการกองบังคับการอำนวยการ ตำรวจภูธรภาค ๙ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ กรณีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีสำรองราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์) พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งกรณีที่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี และกรณีมีคำสั่งสำรองราชการผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีสำรองราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่มีมติให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อกล่าวหา ซึ่งต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ฟ้องคดีทราบพร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของผู้ฟ้องคดี เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการเสร็จ ต้องรายงานผลการสอบสวนและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยหรือไม่ ดังนั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนจึงยังไม่ได้ส่งผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ได้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้

ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีผู้มีสิทธิฟ้องขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในผลแห่งละเมิดที่เกิดจากคำสั่งที่พิพาทดังกล่าวได้เช่นกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔๓-๒๑๔๔/๒๕๕๙)

๔.๒.๒ การแจ้งผู้ถูกกล่าวหา

การดำเนินการทางวินัยเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการภายใต้ “หลักการค้นหาความจริง” กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัย รวมไปถึงคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องค้นหาความจริงว่ามีการกระทำความผิดทางวินัยจริงหรือไม่ ด้วยการรวบรวมทั้งพยานหลักฐานที่ช่วยในการพิสูจน์ความผิดและความบริสุทธิ์ของข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัย^{๕๖} ถึงแม้หลักการดังกล่าวจะมีได้ถูกบัญญัติไว้โดยเฉพาะในพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ ก็ตาม แต่ก็ยังเป็นหลักการที่ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๒ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งกำหนดให้การดำเนินการทางวินัยต้องดำเนินไปด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติ และมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องดำเนินการทางวินัยโดยเร็ว ด้วยความยุติธรรมและปราศจากอคติ รวมไปถึง ข้อ ๒๙ ของกฎ ก.พ. ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๙ ที่ได้กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานทั้งปวงที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่การสอบสวน โดยไม่รับฟังแต่เพียงข้ออ้างหรือพยานหลักฐานของผู้กล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาเท่านั้น หลักการเหล่านี้ล้วนสัมพันธ์กับหลักการค้นหาความจริงซึ่งสามารถนำมาใช้กับข้าราชการตำรวจได้เช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการรวบรวมพยานหลักฐานที่ช่วยในการพิสูจน์ความผิดและความบริสุทธิ์ของข้าราชการที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัย ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจในการดำเนินการทางวินัย รวมไปถึงคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จะต้องเคารพ “สิทธิที่จะได้รับการรับฟัง”^{๕๗} ของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัย ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๗ จึงได้กำหนดให้ในการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยนั้น คณะกรรมการสอบสวนจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนพยานหลักฐานเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา นอกจากนี้ ข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ยังได้กำหนดให้ คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ทราบให้ผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และให้แจ้งด้วยว่าผู้ถูกกล่าวหาสิทธิได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และจะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานและนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาได้

ในคำพิพากษาของศาลปกครองหลายคดีได้มีการกล่าวถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานว่าเป็นไปเพื่อให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหา ยื่นคำชี้แจงภายในเวลาอันสมควร แต่อย่างไรก็ตามไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำเพิ่มเติม รวมทั้งนำสืบ

^{๕๖} รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ “หลักการดำเนินการตามกฎหมาย” (Legalitätsprinzip) ที่นำมาใช้ในกฎหมายวินัยราชการ โปรดดู นิติกร ชัยวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยราชการ, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๔๘ - ๔๙.

^{๕๗} รายละเอียดของ “สิทธิที่จะได้รับการรับฟัง” โปรดดู, พัฒนพงษ์ อมรวัฒน์, หลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๗๕ - ๘๑ และ นิติกร ชัยวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยราชการ, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๕๐ - ๕๒.

แก้ข้อกล่าวหาด้วย ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวได้ว่า การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนพยานหลักฐานเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ เป็นกระบวนการที่เป็นสาระสำคัญแก่การดำเนินการทางวินัยของข้าราชการผู้ถูกกล่าวหา การดำเนินการทางวินัยที่ได้มีการดำเนินการเช่นว่านี้อย่างถูกต้อง ก็ย่อมเป็นกรณีที่มีได้ดำเนินการตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และอาจส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของการดำเนินการทางวินัยทั้งหมดอีกด้วย

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ยศตบตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอสอง จังหวัดแพร่ มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย สืบเนื่องมาจากมีหนังสือร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เสพยาเสพติดให้โทษ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ สอบสวนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีมีสิทธิชี้แจงโต้แย้งข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการสอบสวนได้สรุปรายงานการสอบสวนพร้อมเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า พยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหาและไม่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกละเลยแต่อย่างใด เห็นควรยุติเรื่อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงมีคำสั่งให้ยุติเรื่องทางวินัย ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยให้คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณา อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) เป็นประจำ การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต้องมีการสอบสวนเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม โดยมีขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญ คือ ต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยต้องให้ผู้ถูกกล่าวหามีโอกาสชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕^{๕๔} ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาฐานเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (เมทแอมเฟตามีน) โดยผิดกฎหมาย คณะกรรมการสอบสวนได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหาตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว.๒) และมีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) รวมทั้งได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา ซึ่งผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา โดยนำสืบและแสดงพยานหลักฐาน

^{๕๔} เนื่องจากในขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

ว่าตนมิได้กระทำความผิด จากนั้นคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานและสอบปากคำพยานที่เกี่ยวข้องแล้ว จึงรายงานผลการสอบสวนประกอบกับผลคดีอาญาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า พยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา และไม่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนแต่อย่างใด เห็นควรยุติเรื่อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีคำสั่งให้ยุติเรื่องทางวินัย และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม แล้วรายงานผลการดำเนินการทางวินัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบกรณีจึงรับฟังได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีตามแนวทางการสอบสวนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๗/๒๕๕๗)

อย่างไรก็ตาม หลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาโดยเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว แม้คณะกรรมการสอบสวนจะมีได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ ตามความที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคสอง และวรรคสาม ของกฎ ก.ตร. ฉบับเดียวกันก็ตาม แต่กฎหมายก็ได้กำหนดวิธีการแก้ไขโดยให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายมีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว หากได้ดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก่อนการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการและได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาใช้สิทธิโต้แย้งคัดค้านพยานเอกสารดังกล่าว ก็เป็นกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ อยู่ที่สถานีตำรวจภูธรบ่อวิน อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยกระทำความผิดอาชญาฐานร่วมกันกระทำความผิดโดยมีอาวุธติดตัวมาขู่เข็ญและร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และให้ผู้อื่นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำหรือบุคคลอื่น โดยผู้ฟ้องคดีเป็นหนึ่งในจำนวนคนร้ายทั้งหมดที่ร่วมกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนฯ เห็นสมควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาลั่นกรອງการสั่งลงโทษพิจารณา คณะกรรมการพิจารณาแล้วจึงได้มีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบตามมติดังกล่าว จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการสอบสวนไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้คืนสิทธิต่าง ๆ แก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ตามมาตรา ๘๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.ตร. พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นว่า กฎหมายได้กำหนดขั้นตอนของการสอบสวนพิจารณาโดยให้คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาในบันทึกตามแบบ สว.๓ ภายหลังจากที่ได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามแบบ สว.๒ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงภายในเวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำเพิ่มเติม รวมทั้งนำสืบด้วย แต่หากคณะกรรมการสอบสวนมิได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓

ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ กฎหมายได้กำหนดวิธีการแก้ไขโดยให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายมีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้องโดยเร็ว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยกระทำความผิดอาญาฐานร่วมกันกรรโชกทรัพย์โดยมีอาวุธติดตัวมาขู่ข่มขู่และร่วมกันหน่วงเหนี่ยวกักขังผู้อื่นให้ปราศจากเสรีภาพในร่างกายและให้ผู้อื่นกระทำการใดให้แก่ผู้กระทำหรือบุคคลอื่น คณะกรรมการสอบสวนได้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบ แต่ไม่ได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ต่อมาในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตรวจสอบสำนวนการสอบสวนแล้วพบข้อบกพร่องดังกล่าว จึงได้แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ และให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแก้ไขให้ผู้ถูกต้อง จึงได้มีการส่งสำนวนการสอบสวนทางวินัยคืนเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ถูกต้อง คณะกรรมการสอบสวนจึงได้จัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยแจ้งสิทธิให้ผู้ฟ้องคดีเข้าให้ถ้อยคำ และนำพยานหลักฐานสืบหักล้างแก้ข้อกล่าวหาได้ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่ กรณีจึงฟังได้ว่า การที่คณะกรรมการสอบสวนมีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบในวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ ตามมติของอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในกฎหมายดังกล่าวแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๒๘/๒๕๕๙)

ในการแจ้งข้อกล่าวหาและพยานหลักฐานเบื้องต้นให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบนั้น ข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาฯ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร โดยมีกำหนดให้ต้องแจ้งฐานความผิดและมาตราที่เป็นที่มาของฐานความผิดเช่นว่านั้นแต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้ หากคณะกรรมการสอบสวนไม่แจ้งฐานความผิดและมาตราที่ลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่มีได้นำข้อเท็จจริงอื่นที่นอกเหนือจากข้อเท็จจริงที่ได้แจ้งและสอบสวนโดยชอบด้วยขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายแล้ว มาพิจารณา ก็เป็นเพียงการปรับฐานมาตราให้ตรงกับกรกระทำผิดที่เกิดขึ้นเท่านั้น การสอบสวนทางวินัยจึงชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานจราจร สถานีตำรวจภูธรภูโนะ จังหวัดนครราชสีมา มีบัตรสนเท่ห์ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า มีการนำอาวุธปืนของทางราชการไปจำหน่าย กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนปรากฏว่า ข้อเท็จจริงมีมูล จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยฯ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เห็นควรให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ คณะกรรมการพิจารณากลับกรองมีความเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ฐานประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร เห็นควรลงโทษกักขังมีกำหนด ๓๐ วัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีและข้าราชการตำรวจอื่นนอกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ข้าราชการตำรวจที่เหลือได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าควรเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจึงอุทธรณ์ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับบันทึกการแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาและได้รับบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาแล้ว ดังนั้น การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาของคณะกรรมการสอบสวนฯ เป็นการปฏิบัติตามกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว เพราะได้แจ้งพฤติการณ์เท่าที่ปรากฏตามเรื่องที่ถูกกล่าวหาและพยานหลักฐานโดยไม่จำเป็นต้องแจ้งฐานและมาตราความผิด ดังนั้น แม้ว่าคณะกรรมการสอบสวนจะมีความเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำอันได้ถือว่าเป็นประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗๙ (๑) โดยมีได้นำข้อเท็จจริงอื่นที่มีได้แจ้งและสอบสวนมาพิจารณา จึงเป็นเพียงการปรับฐานความผิดให้ตรงกับกรกระทำของผู้ฟ้องคดี เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นทั้งความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามฐานแห่งความผิดที่ตรงกับการกระทำได้ กระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนจึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตาม กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๔๒/๒๕๕๙)

นอกจากนี้ ข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณาฯ ได้กำหนดให้การแจ้งข้อกล่าวหาต้องกระทำโดยคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น ด้วยเหตุนี้ หากการแจ้งข้อกล่าวหาได้กระทำโดยบุคคลอื่นที่นอกเหนือไปจากคณะกรรมการสอบสวนแล้ว การสอบสวนเช่นนั้นก็ย่อมเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีผู้ฟ้องคดีร่วมกับพวก ลักพาตัวนาย ว. ผู้ต้องหาตามหมายจับไปเรียกค่าไถ่เพื่อให้พ้นการจับกุม ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนฯ มีความเห็นว่าสมควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่ทั้งนี้เห็นควรรอผลคดีอาญา และคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยดังกล่าวจึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้เป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหา สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ดำเนินการสอบสวน และบันทึกถ้อยคำผู้ฟ้องคดี แต่ได้ให้ดาบตำรวจ ท. เป็นผู้ดำเนินการสอบสวน อีกทั้ง ได้ทำการสอบสวนที่บ้านของดาบตำรวจ ท. โดยไม่มีคณะกรรมการสอบสวนแม้แต่คนเดียว ซึ่งดาบตำรวจ ท. ได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาสอบปากคำ

พร้อมกันครั้งเดียว จึงไม่ชอบด้วยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๘ และข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕^{๕๙} เห็นว่า เมื่อพิจารณาบันทึกถ้อยคำของจำสืบทารวจ ม. จำสืบทารวจ พ. จำสืบทารวจ จ. ที่ผู้ฟ้องคดีส่งต่อศาลดังกล่าว ประกอบกับบันทึกสมุดเยี่ยมผู้ต้องขังของเรือนจำกลางเชียงใหม่ ซึ่งระบุว่า พันตำรวจโท จ. เพียงผู้เดียวได้เข้าพบผู้ฟ้องคดีเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาทางวินัย ทั้งที่การแจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกกล่าวหาดังกล่าวต้องกระทำโดยคณะกรรมการสอบสวนตามข้อ ๑๔ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา อีกทั้ง การพิสูจน์ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหา (สว.๒) แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) และดำเนินการสอบสวนบันทึกถ้อยคำผู้ฟ้องคดีในแบบ สว.๔ เอง หรือให้ดาบตำรวจ ท. เป็นผู้ดำเนินการนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองสามารถพิสูจน์ได้โดยการให้คณะกรรมการสอบสวนซึ่งเป็นผู้ไต่บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำชี้แจงได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็หาได้ดำเนินการไม่ กรณีจึงเชื่อได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้เป็นผู้แจ้งข้อกล่าวหา (สว.๒) และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (สว.๓) ดำเนินการสอบสวนและบันทึกถ้อยคำผู้ฟ้องคดีในแบบ สว.๔ แก่ผู้ถูกกล่าวหาด้วยตนเอง แต่ได้ให้ดาบตำรวจ ท. เป็นผู้ดำเนินการ จึงเป็นกระบวนการสอบสวนทางวินัยที่มีชอบด้วยกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา และไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น ซึ่งมีสภาพร้ายแรงทำให้กระบวนการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายและเสียไปทั้งหมด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๔๔๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๗ ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยนำผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยที่ดำเนินการสอบสวนโดยไม่ชอบด้วยกฎ ก.พ. ดังกล่าวมาพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นเหตุให้มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่ากระบวนการสอบสวนทางวินัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๘๓/๒๕๕๗)

อย่างไรก็ดี หากเป็นกรณีที่ถูกกฎหมายหรือระเบียบไม่ได้ระบุให้ต้องกระทำ ยกตัวอย่างเช่น การระบุข้อหาและฐานความผิดในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น การไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวก็ไม่ได้ทำให้กระบวนการพิจารณาเสียไป

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาลโคกคราม ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมีมูลกรณีมาจาก พันตำรวจโท ท. สังกัดศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กับพวก ร่วมกันจับกุมสืบทารวจตรี จ. ซึ่งเป็นผู้ไต่บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี ดำเนินคดีในข้อหาร่วมกันลักทรัพย์รถยนต์ ในวันเดียวกันขณะที่พันตำรวจโท ท. กับพวก กำลังสอบสวนสืบทารวจตรี จ. ผู้ฟ้องคดีได้เข้าพบและแสดงตนเป็นผู้บังคับบัญชาของสืบทารวจตรี จ. แล้วสอบถามรายละเอียดในการจับกุมสืบทารวจตรี จ. โดยพุดจาส่งเสียงดัง โดยใช้คำพูดหยาบคายไม่สุภาพ

^{๕๙} เนื่องจากในขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

พร้อมกับชักอาวุธปืนพกสั้นออกมา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติกรรมการของผู้ฟ้องคดีเห็นว่าพยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากแต่เป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑๕ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาผลการสอบสวนแล้วเห็นว่าควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พร้อมกับได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรงการพิจารณาสั่งลงโทษพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งคณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์โต้แย้งกระบวนการสอบสวนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ระบุข้อหาและฐานความผิดไว้ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เห็นว่า ข้อ ๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕^{๖๐} ซึ่งใช้บังคับกับการดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจด้วย ไม่ได้กำหนดให้ต้องระบุข้อหาและระบุความผิดแต่อย่างใด เพียงแต่กำหนดให้ระบุเรื่องที่กล่าวหาเท่านั้น และข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้ระบุพฤติการณ์การกระทำผิดของผู้ฟ้องคดีไว้ครบถ้วนแล้ว จึงเป็นการระบุเรื่องที่กล่าวหาตามข้อ ๔ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว ดังนั้น กระบวนการในการออกคำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๑/๒๕๕๗)

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว ถูกประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมากฝ้ายกับพวกรวม ๒๔ คน เข้าชื่อกันทำหนังสือร้องเรียนว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ จับกุมผู้ต้องหาลักลอบจำหน่ายยาเสพติด โดยเรียกรับเงินแล้วปล่อยตัวไปไม่ดำเนินคดี ผู้บังคับบัญชาได้สืบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่าคดีมีมูล ควรตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จึงได้ส่งเรื่องให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ดำเนินการต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยทำการสอบสวนแล้วมีความเห็นให้ยุติเรื่อง แล้วรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้ยุติเรื่องทางวินัยแต่ให้ลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี ๑๕ วัน แล้วรายงานผลไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) คณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย กระทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่ออนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕

^{๖๐} เนื่องจากในขณะเกิดเหตุ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ และพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ มีผลใช้บังคับอยู่ ซึ่งมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้กำหนดให้ในระหว่างที่ยังไม่มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับวินัยของข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดี ต่อมา ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามบันทึกการแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยในเนื้อหาได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาว่า ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยร้ายแรง และได้มีการระบุพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาได้แก่ พยานบุคคลจำนวน ๗ คน และมีพยานเอกสารที่สนับสนุนข้อกล่าวหา โดยมีถ้อยคำในตอนท้ายว่า พยานหลักฐานดังกล่าวมาแล้วข้างต้น เป็นพยานหลักฐานสนับสนุนว่าผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา แม้บันทึกดังกล่าวจะไม่ได้ระบุข้อความชัดเจนว่าเป็นบันทึกการแจ้งตามแบบ สว.๓ แต่ก็มีลักษณะเป็นบันทึกที่มีสาระสำคัญครบถ้วนตามแบบ สว.๓ แล้ว ซึ่งหลังจากผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหา ก็ได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการเมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๔๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทราบว่าตนตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงและมิได้รับสารภาพตามที่ถูกกล่าวหา หลังจากนั้น คณะกรรมการสอบสวนได้สอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๒ แล้วแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติมให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามบันทึกสรุปพยานหลักฐานสนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๔๒ โดยระบุการสอบถ้อยคำพยานเพิ่มเติม ๒ คน สอบถ้อยคำพยานเพิ่มอีก ๗ คน รวม ๙ คน และมีความเห็นว่าพยานหลักฐานที่ได้เป็นการสนับสนุนว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดีรับทราบเอกสารดังกล่าว ก็ได้ให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสอบสวนเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๒ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่าควรระงับและยุติเรื่อง กรณีจึงเป็นการดำเนินการทางวินัยโดยได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงและมาชี้แจงนำสืบแก้ข้อกล่าวหาตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือให้นำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาแล้ว กระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของกฎ กพ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ประกอบมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๑/๒๕๕๓)

แม้จะเป็นการดำเนินการสอบสวนที่ไม่ได้แจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา แต่หากภายหลังได้ดำเนินการที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินการที่ขาดไปบางส่วนแล้ว ถือเป็นการรับฟังคุณธรรมที่สมบูรณ์

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ถูกจับกุมและถูกกล่าวหาว่าร่วมกับนาย ส. กระทำความผิดอาญาฐานร่วมกันจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยผิดกฎหมายในขณะดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจภูธรอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภอประโคนชัย ได้เข้าทำการจับกุมผู้ฟ้องคดีและได้ดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกับพวก ผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา ส่วนนาย ส. ให้การยอมรับตามข้อกล่าวหา ในระหว่างนั้น ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี โดยได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาแล้วได้สรุปข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ แต่ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบ เนื่องจากพยานในคดีอาญาได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นคำให้การที่ตรงกันข้ามกับที่เคยให้การไว้ต่อพนักงานสอบสวนในคดีอาญาดังกล่าว ประกอบกับอัยการจังหวัดบุรีรัมย์ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี แต่คณะกรรมการสอบสวนได้ทำบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีตามแบบ สว.๔ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีอ้างพยานเอกสารและนำสืบพยานบุคคลแล้ว หลังจากนั้น คณะกรรมการสอบสวนได้ส่งรายงานผลต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยเห็นควรให้ยุติเรื่อง เนื่องจากการสอบสวนไม่ได้ความแน่ชัดพอที่จะลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกหรือไล่ผู้ฟ้องคดี

ออกจากราชการได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนพยานเพิ่มเติมแล้วแต่ยังคงมีความเห็นควรยุติเรื่องตามเดิม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยตำรวจภูธรภาค ๓ พิจารณาให้ความเห็น คณะกรรมการพิจารณากลับกรองฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีพยานเอกสารหลายฉบับที่ยืนยันและรับฟังได้อย่างชัดเจนว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนรู้เห็นเป็นใจสนับสนุนบุคคลที่มีพฤติการณ์เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) พฤติการณ์ดังกล่าวจึงเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติก่ออย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) โดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทน ก.ตร. ตรวจสอบแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนยังไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งคณะกรรมการสอบสวนให้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหนังสือสั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการตามข้อสั่งการของ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามข้อสั่งการและผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำยืนยันคำให้การที่ผู้ฟ้องคดีเคยให้ไว้ต่อคณะกรรมการสอบสวนให้ถ้อยคำเพิ่มเติม และได้ยื่นเอกสารเพิ่มเติมแล้ว หลังจากนั้น อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามที่ถูกลงกล่าวหาจริง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติก่ออย่างร้ายแรงจึงมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขคำสั่งลงโทษ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งแก้ไขคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการให้ถูกต้องตามข้อสั่งการของ ก.ตร. ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งได้บันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ แต่ไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ตามข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อย่างไรก็ตาม ในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ของ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทน ก.ตร. ได้สั่งการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจง ให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐาน ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวน และยื่นพยานเอกสารเพิ่มเติมแล้ว กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมก่อนการพิจารณาวินิจฉัยสั่งการและได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิโต้แย้งคัดค้านพยานเอกสารดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อข้อบกพร่องของการดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงได้รับการแก้ไขแล้ว ก็ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการทางวินัยต่อผู้ฟ้องคดีตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๓๑/๒๕๕๙)

๔.๒.๓ การเปิดโอกาสให้แก่ข้อกล่าวหา

ในการดำเนินกระบวนการทางวินัยในแต่ละขั้นตอน จะต้องมี การเปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อแก้ข้อกล่าวหาเสมอ และเมื่อใดก็ตามที่ปรากฏข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานใหม่ ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องได้รับโอกาสในการแก้ข้อกล่าวหาด้วยการชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นใหม่เช่นเดียวกัน^{๖๑} ซึ่งหลักการดังกล่าวเป็นหลักการที่ได้รับการรับรองไว้ในกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ เช่นเดียวกัน โดยข้อ ๓๘ วรรคแรก ของกฎ ก.ตร. ฉบับดังกล่าว ได้กำหนดให้ในการนำสืบแก้ข้อกล่าวหา นั้น ผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานมาเองหรือจะอ้างพยานหลักฐานแล้วขอให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้ และในข้อ ๓๘ วรรคสี่ ยังได้กำหนดไว้อีกว่า ในการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานหรือที่ปรึกษาของตนจำนวนไม่เกินหนึ่งคนเข้าร่วมฟังการสอบสวนก็ได้ แต่พยานหลักฐานหรือที่ปรึกษาที่เข้าร่วมฟังการสอบสวนนั้น จะให้ปากคำแทนผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้ นอกจากนี้ในการแจ้งข้อกล่าวหาเบื้องต้นตามแบบ สว.๒ และการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ นั้น จะต้องมี การแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบถึงสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสืบได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๗ วรรคสอง และข้อ ๑๘ วรรคสี่ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามลำดับ ทั้งนี้ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิปฏิเสธการลงลายมือชื่อในบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหา ก็ได้ ดังนั้น หากผู้ถูกกล่าวหาเห็นว่าการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ถูกกล่าวหาจะต้องปฏิเสธการลงลายมือชื่อในบันทึกรับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้งคัดค้านไว้ แต่เมื่อพิจารณาไม่ปรากฏว่ามีการโต้แย้งหรือคัดค้านว่าการสอบสวนได้ดำเนินการโดยกรรมการสอบสวนวินัยเพียงรายเดียว ผู้ถูกกล่าวหาได้ลงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน จึงฟังได้ว่าการสอบสวนของคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัยชอบด้วยกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว ทั้งนี้ หากกระบวนการสอบสวนทางวินัยที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ถูกกล่าวหาได้แก้ข้อกล่าวหา แต่ต่อมาได้มีการดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องในกระบวนการสอบสวนโดยจัดให้มีการรับฟังและให้โอกาสคู่กรณีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนโดยสมบูรณ์ในภายหลังแล้ว การดำเนินการสอบสวนก็ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเมื่อครั้งเป็นข้าราชการตำรวจดำรงตำแหน่งสารวัตรป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว.๒) ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบและรับบันทึกดังกล่าวไว้และบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบและรับบันทึกดังกล่าวไว้ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยได้จัดทำรายงานการสอบสวนเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานที่รวบรวมมาเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดในครั้งนั้นถือได้ว่าเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็น ผู้ประพฤติชู้้อย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ หลังจากนั้น คณะกรรมการ

^{๖๑} พัฒน์พงศ์ อมรวัฒน์, หลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๗๗ - ๗๘.

สอบสวนทางวินัยได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) (เพิ่มเติม) ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบและรับบันทึกดังกล่าวไว้ ต่อมา พนักงานอัยการ มีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีในคดีอาญาโดยเห็นว่า ยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิด ตามที่ถูกกล่าวหา คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงมีมติยุติเรื่องแล้วเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณียังฟังไม่เป็นที่ยุติ จึงให้สอบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยจึงมีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) (เพิ่มเติม) ผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบและรับบันทึกดังกล่าวไว้ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยเห็นว่า เมื่อพิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดี กรณีมีเหตุอันควรสงสัย เป็นอย่างยิ่งว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา เพียงแต่การสอบสวนไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอ ที่จะรับฟังลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการ พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งหมดจึงถือได้ว่า มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกละเลย หากให้ผู้ฟ้องคดียังอยู่รับราชการต่อไป อาจเกิดความเสียหาย แก่หน้าที่ราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด โดยยกประเด็นหนึ่งว่าประธานกรรมการสอบสวนเพียงผู้เดียวเป็นผู้ทำการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาเพิ่มเติม จึงเป็นกรณีที่มีกรรมการสอบสวนน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสอบสวนทั้งหมดจึงจะสอบสวนได้ การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงฝ่าฝืนข้อ ๒ ข้อ ๘ ข้อ ๒๐ และข้อ ๒๓ วรรคสี่ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีจึงไม่ถือว่าเป็นการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ในการ แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและการสอบปากคำผู้ถูกกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิปฏิเสธการลงลายมือชื่อในบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหาและบันทึกถ้อยคำของผู้ถูกกล่าวหาได้ ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการที่ไม่ถูกต้อง ตามกฎ ก.ตร. ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะต้องปฏิเสธการลงลายมือชื่อในบันทึกการรับทราบข้อกล่าวหาและโต้แย้ง คัดค้านไว้ แต่เมื่อพิจารณาไม่ปรากฏว่ามีการโต้แย้งหรือคัดค้านว่า การสอบสวนได้ดำเนินการโดยกรรมการ สอบสวนวินัยเพียงรายเดียว และผู้ฟ้องคดีได้ฟังบันทึกถ้อยคำที่อ่านให้ฟังแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้ลงลายมือชื่อไว้ ต่อหน้าคณะกรรมการสอบสวน จึงฟังได้ว่าการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยชอบด้วย กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘๗/๒๕๖๑)

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ) กองกำกับการ สืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการอยู่นั้น พันตำรวจโท ว. สารวัตรกองกำกับการ สืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา ได้มีหนังสือรายงานพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีให้ผู้กำกับการ สืบสวน กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เกียจคร้าน กระทำความผิดซ้ำซากไม่หลายจำ โดยละทิ้งหน้าที่และขาดราชการ จำนวนหลายครั้ง และมีพฤติการณ์หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ และได้มีคำสั่งลงโทษแล้วแต่ไม่หลายจำ โดยถูกลงโทษทางวินัยจำนวน ๗ ครั้ง ผู้กำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ผลการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนเห็นควรให้ออกจากราชการ

ซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน และได้เสนอสำนวนการสอบสวนให้คณะกรรมการพิจารณาการสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาการลงโทษทางวินัย มีมติให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวและอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้ตรวจสำนวนการสอบสวนพบว่า คณะกรรมการสอบสวนยังมิได้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามแบบ สว.๓ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ ของ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการดังกล่าว คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตาม แบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ขอให้การ หรือนำพยานหลักฐานมาโต้แย้งข้อกล่าวหาแต่อย่างใด ต่อมา อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับอุทธรณ์ทำการแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ได้กระทำภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทนแล้ว จึงเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ในขั้นตอนการดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวน ได้ทำการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหา โดยรวบรวม พยานเอกสารและสอบสวนบุคคลที่เกี่ยวข้อง และได้ทำรายงานการสอบสวนเสนอผู้กำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดยะลา โดยไม่ได้ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ตามแบบ ส.ว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะมีคำสั่งตำรวจภูธรจังหวัดยะลาที่ ๓๒๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๕ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน กรณีจึงเป็น การดำเนินการที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวน พิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งมีผลให้เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่สมบูรณ์ เนื่องจากการรับฟังคู่กรณีที่จะต้อง กระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏว่าหลังจากผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่ง ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ส่งคณะกรรมการสอบสวน ดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งต่อมาคณะกรรมการสอบสวนก็ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๕ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีนำพยานหลักฐานมาหักล้าง แก้อ้างข้อกล่าวหาแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบโดยไม่ขอให้การหรือนำพยานหลักฐานมาโต้แย้ง ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าได้มีการดำเนินการแก้ไขความบกพร่องในการออกคำสั่งทางปกครอง ดังกล่าวให้สมบูรณ์ โดยจัดให้มีการรับฟังและให้โอกาสคู่กรณีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนโดยสมบูรณ์ ในภายหลังแล้วตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๔๑ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับ มาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การดำเนินการ สอบสวนเพื่อออกคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๒/๒๕๖๐)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๑ จังหวัดสุรินทร์ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมีพฤติการณ์ประพฤติมิชอบในหน้าที่ราชการ นำรถยนต์ที่ถูกโจรกรรมมาข้ามชายแดนไปขายในราชอาณาจักรกัมพูชา โดยผิดกฎหมาย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ผลการสอบสวนปรากฏว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๘๘ วรรคสอง เห็นควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อมา คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้กำกับการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๑ มีคำสั่งแก้ไขเปลี่ยนแปลงการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (แบบ สว.๒) และบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบบันทึก และไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ส่งบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ฟ้องคดี ณ ที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ หรือสถานที่ติดต่อที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งให้ทราบพร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งนัดให้ผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงเพื่อให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาแต่อย่างใด การดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี จึงไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามนัยข้อ ๑๕ วรรคห้า ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา^{๒๒} อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปรากฏว่า เลขานุการอนุกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์) ได้แจ้งให้ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนสั่งการให้คณะกรรมการสอบสวนฯ ดำเนินการแจ้งแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ เพิ่มเติมให้ครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาในแบบ สว.๓ ซึ่งในวันเดียวกันผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบบันทึกดังกล่าว ทั้งยังปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยโดยมีสาระสำคัญเป็นการให้การปฏิเสธข้อกล่าวหา ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้เข้าชี้แจงด้วยวาจาและตอบข้อซักถามต่อ อ.ก.ตร. อุทธรณ์ ในการประชุมด้วย กรณีจึงเป็นการดำเนินการทางวินัยโดยได้มีการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงและมาชี้แจงนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐาน หรือให้นำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาแล้ว กระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ประกอบกับมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๙๗/๒๕๕๙)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจภูธรตำบลประตู่บ้านจุฬาลงกรณ์ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยร้ายแรง จากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ตรวจค้นตัวบุคคลสัญชาติกัมพูชา และบุคคลดังกล่าวกล่าวหาต่อพนักงานสอบสวนว่าผู้ฟ้องคดีได้ลักเอา

^{๒๒} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

เงินสดจำนวน ๙,๐๐๐ บาทไป ต่อมา มีผู้พบเงินอยู่ข้างกระถางต้นไม้หน้าสถานีตำรวจ ผู้ฟ้องคดีได้เข้ามาขอตัวต่อพนักงานสอบสวนและให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา พนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐถูกกล่าวหาว่าทุจริตต่อหน้าที่ จึงได้ส่งสำนวนการสอบสวนไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เพื่อดำเนินการ ในส่วนการดำเนินการทางวินัย ผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ในกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้ทำการสอบสวนและได้มีรายงานการสอบสวนเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดปทุมธานีว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เห็นควรไล่ออกจากราชการ และต่อมาคณะกรรมการพิจารณากลับกรองพิจารณาสั่งลงโทษ ได้มีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ต่อมา กองอุทธรณ์ในฐานะเลขานุการของอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้มีหนังสือแจ้งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการสอบสวนจึงส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ และตามแบบ สว.๓ ถึงผู้ฟ้องคดี โดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ แต่เอกสารถูกส่งกลับเนื่องจากไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่ คณะกรรมการสอบสวนจึงได้รายงานให้ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดปทุมธานีทราบ อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ได้พิจารณาหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี สำนวนการสอบสวน และฟังผู้ฟ้องคดีแถลงด้วยวาจาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาทำการสอบสวนและสั่งสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ ตามลำดับ แต่ไม่ถูกต้อง ประธานคณะกรรมการสอบสวนจึงได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีให้มาแก้ข้อกล่าวหาและนำพยานหลักฐานมาสืบแก้ข้อกล่าวหา โดยการส่งหนังสือแจ้งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังผู้ฟ้องคดี ปรากฏว่ามีผู้ลงชื่อรับหนังสือไว้แทน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปพบคณะกรรมการสอบสวนแต่อย่างใด ต่อมา อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ได้พิจารณาหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามข้ออุทธรณ์แล้วเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ถูกต้อง เหมาะสมแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น มีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษและมติให้ยกอุทธรณ์ดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าคณะกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีให้มาพบคณะกรรมการสอบสวนเพื่อรับทราบบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา และบันทึกการแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งมาให้การต่อคณะกรรมการสอบสวน แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบบันทึกการแจ้งดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร และผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ไปพบคณะกรรมการสอบสวนตามกำหนด แต่คณะกรรมการสอบสวนได้สรุปผล เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงได้มีคำสั่งให้ไล่ออกจากราชการ นั้น เป็นการดำเนินการสอบสวนที่ไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อันถือได้ว่าเป็นการรับฟังคู่กรณีที่เป็นต้องกระทำได้ดำเนินการมาโดยไม่สมบูรณ์ก็ตาม แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ และผู้พิจารณาอุทธรณ์ได้มีคำสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนให้ถูกต้องโดยเร็ว คณะกรรมการสอบสวนจึงได้ส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ และตามแบบ สว.๓ ถึงผู้ฟ้องคดีทางไปรษณีย์ตอบรับ แต่เอกสารถูกส่งกลับเนื่องจากไม่มีผู้รับตามเจ้าหน้าที่ อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ได้พิจารณาหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี สำนวนการสอบสวนและฟังผู้ฟ้องคดีแถลงด้วยวาจาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาทำการสอบสวน และสั่งสรุปพยานหลักฐานให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ ตามลำดับ

แต่ไม่ถูกต้องตามข้อ ๑๔ และข้อ ๑๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา^{๖๓} จึงสั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการแจ้งข้อกล่าวหาและแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ ให้ถูกต้อง โดยให้ผู้ฟ้องคดีมาพบคณะกรรมการสอบสวน เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาพร้อมทั้งนำพยานมาสืบแก้ข้อกล่าวหาอีกครั้งหนึ่ง โดยส่งหนังสือแจ้งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ มีผู้รับหนังสือไว้ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไปพบคณะกรรมการสอบสวน กรณีจึงถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนได้รับฟังคู่กรณีโดยได้ดำเนินการที่จำเป็นต้องกระทำตามของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา ที่กำหนดให้ต้องกระทำซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการขาดไปบางส่วนให้เป็นการรับฟังคู่กรณีที่สมบูรณ์ในภายหลังซึ่งได้กระทำก่อนสิ้นสุดกระบวนการพิจารณาอุทธรณ์ จึงไม่เป็นเหตุให้คำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่สมบูรณ์ตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง (๓) และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๙๕/๒๕๕๙)

แจ้งข้อกล่าวหาทางไปรษณีย์ทางสถานีตำรวจที่ผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่ เมื่อพ้นระยะเวลา ๑๕ วันถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบแล้ว

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ สถานีตำรวจนครบาลบางนา ต่อมาผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าไม่ไปปฏิบัติหน้าที่รักษาการประจำจุดตรวจบ้านพักบุคคลสำคัญรวม ๑๗ วัน ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางนา จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้รวบรวมพยานเอกสาร พยานบุคคล และมีความเห็นว่ามีพยานหลักฐานชัดเจนยืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเกิน ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และรายงานให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางนาพิจารณา ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลบางนาพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง และส่งสำนวนพร้อมความเห็นไปให้ผู้บังคับการตำรวจนครบาล ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดี) พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วเห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งซึ่งผู้บังคับบัญชามีอำนาจลงโทษทางวินัยโดยไม่ต้องสอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้ และได้นำเสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาลงโทษ คณะกรรมการกฤษฎีกา มีมติลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงข้อเท็จจริงในเรื่องที่ถูกกล่าวหาต่อคณะกรรมการภายใน ๑๕ วัน โดยส่งหนังสือดังกล่าวไปยังสถานีตำรวจนครบาลบางนาซึ่งเป็นที่ทำงานของผู้ฟ้องคดี และมีตาบตำรวจ. เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจนครบาลบางนาได้รับหนังสือดังกล่าวไว้แทนผู้ฟ้องคดี และคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ส่งบันทึกการแจ้งเรื่องให้ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาตามแบบ สว.๒ ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังบ้านซึ่งเป็นภูมิลำเนาของผู้ฟ้องคดีตามที่ปรากฏอยู่ในข้อมูลทะเบียนราษฎร แต่ไม่มีผู้รับและส่งคืนผู้ฝาก จากข้อเท็จจริงดังกล่าวเห็นว่า คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการ

^{๖๓} กฎหมายที่ใช้บังคับในคดีนี้ ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีเกิดก่อนที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มีผลบังคับใช้

แจ้งข้อกล่าวหาและได้ให้ออกาสผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานแล้ว แม้จะไม่มีผู้รับบันทึกตามแบบ สว.๒ ไว้ แต่เมื่อล่วงพ้นกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ส่งบันทึกดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ก็ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบเรื่องที่ถูกกล่าวหาแล้ว และไม่ประสงค์จะแก้ข้อกล่าวหา ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๔๓/๒๕๖๒)

หลังจากกรรมการสอบสวนหรือผู้สืบสวนได้แจ้งข้อกล่าวหาและพฤติการณ์ที่เป็นความผิดทางวินัยตามแบบ สว.๒ และผู้ถูกกล่าวได้ลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบข้อกล่าวหาไว้เป็นหลักฐานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคสาม ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว กรรมการสอบสวนหรือผู้สืบสวนจะต้องสอบถามผู้ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคสาม ของกฎ ก.ตร. ฉบับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาได้มายังสถานที่ของคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้สอบสวนแล้ว แต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือเรื่องที่ถูกร้องเรียน หรือในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่มารับทราบเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือเรื่องที่ถูกร้องเรียน คณะกรรมการสืบสวนหรือผู้สืบสวนจะต้องส่งบันทึกที่มีสาระสำคัญตามแบบ สว.๒ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาที่ปรากฏตามหลักฐานของราชการหรือสถานที่ติดต่อของผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ทราบ ทั้งนี้ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘ วรรคเจ็ด ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้ว จึงถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา อันเป็นการให้ออกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวครบถ้วนแล้ว

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่งานสืบสวน กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดนครสวรรค์ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจากการเป็นผู้ต้องหาคดีอาญาฐานร่วมกันปล้นทรัพย์โดยมีและใช้อาวุธปืนยิง เป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ โดยใช้อาวุธปืนเพื่อกระทำความผิดหรือเพื่อพาทรัพย์นั้นไปหรือเพื่อให้พ้นจากการจับกุม ร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นและร่วมกันมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืน โดยในชั้นจับกุมและสอบสวน ผู้ต้องหาให้การสอดคล้องกันว่าผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกระทำความผิดในครั้งนี้ด้วย พนักงานอัยการพิจารณาแล้วจึงได้สั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลจังหวัดสิงห์บุรี ส่วนการดำเนินการทางวินัย ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๖ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีให้มาพบคณะกรรมการสอบสวน แต่ผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการหลบหนีการจับกุมจึงไม่ได้ไปพบคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนจึงได้ส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร์ แต่ไม่สามารถนำส่งได้เนื่องจากไม่มีผู้รับภายใน คณะกรรมการสอบสวนได้สรุปรายงานการสอบสวนพร้อมเสนอความเห็นเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นควรให้ลงโทษปลดออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอให้คณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ คณะกรรมการพิจารณากลับกรองฯ มีมติว่าข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานยังไม่เพียงพอที่จะพิจารณาให้เป็นที่ยุติได้ จึงให้คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสอบสวนเพิ่มเติม ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนจึงได้รายงานผลการสอบสวนเพิ่มเติม คณะกรรมการพิจารณากลับกรองฯ มีมติให้เสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นชอบกับมติดังกล่าวจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติยกอุทธรณ์

ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบคณะกรรมการสอบสวนเพื่อรับทราบข้อกล่าวหาและบันทึกถ้อยคำ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการหลบหนีการจับกุม จึงไม่ได้ไปพบคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนจึงได้ส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา (ตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ข้อ ๑๔) (แบบ สว.๒) ให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร์ อันเป็นการดำเนินการแจ้งแบบ สว.๒ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยชอบตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง และวรรคหก ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ คณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนพยานบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกรณีการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยได้ส่งบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๓ เพื่อให้โอกาสผู้ฟ้องคดีมีสิทธิชี้แจงโต้แย้งข้อกล่าวหาโดยส่งหนังสือดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ณ ที่อยู่ตามทะเบียนราษฎร์ แต่ไม่สามารถนำส่งได้เนื่องจากไม่มีผู้รับภายในกำหนด เมื่อล่วงพ้นสัปดาห์วันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา อันเป็นการให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๗๘/๒๕๖๒)

๔.๒.๔ การรวบรวมพยานหลักฐานตามการแก้ข้อกล่าวหาของผู้ถูกกล่าวหา

เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการค้นหาความจริงและเพื่อเป็นการส่งเสริมสิทธิที่จะได้รับการรับฟัง^{๖๔} คณะกรรมการสอบสวนฯ จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบว่า ในการสอบสวน ผู้ถูกกล่าวหา มีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสู้แก้ข้อกล่าวหาได้ เมื่อได้ดำเนินการแจ้งแล้ว แม้ต่อมาคณะกรรมการสอบสวนจะมีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบตามข้อ ๑๘ วรรคสาม ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ในภายหลังก็ตาม กรณีก็ถือได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ให้ผู้ถูกกล่าวหา มีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงที่จะดำเนินการสอบสวน รวมทั้งมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน อันเป็นการดำเนินการที่เป็นไปตามข้อ ๑๗ ของกฎ ก.ตร. ฉบับดังกล่าวแล้ว

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๔๑ ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ถูกกล่าวหาว่า ร่วมกันฉ้อโกงผู้อื่น โดยขายที่ดินให้กับนาย ส. เมื่อนาย ส. ได้ทำการซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวแล้ว ไม่สามารถเข้าไปทำกินได้ เนื่องจากมีบุคคลอื่นเข้าไปทำกินอยู่ก่อนแล้ว จึงให้ผู้ฟ้องคดีทำการไกล่เกลี่ย แต่ไม่สามารถทำการไกล่เกลี่ยได้ นาย ส. จึงขอรับเงินที่ได้ทำการซื้อที่ดินคืน แต่ผู้ฟ้องคดีไม่คืน นาย ส. จึงได้แจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีและพวก ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดน ภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยฯ มีความเห็นว่า

^{๖๔} รายละเอียดของ “สิทธิที่จะได้รับการรับฟัง” โปรดดู, พัฒน์พงษ์ อมรวัฒน์, หลักกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๗๕ - ๘๑ และ นิตกร ชัยวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยราชการ, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๕๐ - ๕๑.

ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ต่อมา คณะกรรมการพิจารณากลับกรอง การพิจารณาสั่งลงโทษได้มีมติเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่ง ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีการตั้งคณะกรรมการสืบสวน ข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนฯ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงเพื่อชี้แจงและ แสดงพยานหลักฐานของตน ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งมีมาตรฐานสูงกว่า จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะที่ใช้ในการพิจารณาสอบสวนของคดีนี้ ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อได้พิจารณา เรื่องที่กล่าวหาและวางแนวทางการสอบสวนตามข้อ ๑๒ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหา มาเพื่อแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ทราบว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และให้แจ้งด้วยว่า ผู้ถูกกล่าวหาจะมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และจะให้ถ้อยคำหรือชี้แจง แก่ข้อกล่าวหา ตลอดจนอ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสู้แก้ข้อกล่าวหาได้ตามที่กำหนดไว้ ในข้อ ๑๘ วรรคสอง กำหนดว่า การแจ้งตามวรรคหนึ่งให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๒ ที่ ก.ตร. กำหนด โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับและ ให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อรับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย การแจ้งและอธิบายข้อกล่าวหา ให้แจ้งเฉพาะ พฤติการณ์เท่าที่ปรากฏตามเรื่องที่กล่าวหา และตามพยานหลักฐานโดยไม่ต้องแจ้งฐานและมาตราความผิด ข้อ ๑๘ วรรคสาม กำหนดว่าการแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามวรรคสอง ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ ที่ ก.ตร. กำหนด โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็น หลักฐานด้วย ดังนั้น จึงถือได้ว่า กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้บัญญัติถึงวิธีการ ในการให้โอกาสคู่กรณีที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐาน ของตนเพื่อต่อสู้คดี ถือเป็นหลักประกันความเป็นธรรมและมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่า หลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวได้มีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหา กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่า กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีผู้เสียหายกับพวกรวม ๔ คน ร้องทุกข์กล่าวหาผู้ฟ้องคดีกับพวกรวม ๕ คน โดยคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า ในการสอบสวนนี้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิที่จะได้รับแจ้งสรุป พยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและมีสิทธิที่จะให้ถ้อยคำหรือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตลอดจน อ้างพยานหลักฐานหรือนำพยานหลักฐานมาสู้แก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย โดยผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อกล่าวหาและ ขอให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา ตามข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ หลังจากนั้น ปรากฏว่า คณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับ ข้อกล่าวหาเสร็จแล้ว จึงมีบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ ผู้ฟ้องคดีทราบ ตามข้อ ๑๘ วรรคสาม ของกฎ ก.ตร. ดังกล่าว จึงถือได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ให้ ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงที่จะดำเนินการสอบสวน รวมทั้งมีโอกาสโต้แย้งและ แสดงพยานหลักฐานของตนแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๔๗/๒๕๖๑)

๔.๒.๕ การประชุมลงมติและจัดทำรายงานการสอบสวน

คำให้การของบุคคลอันมีลักษณะที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อการนำมาพิจารณา โทษทางวินัย ไม่จำเป็นต้องนำมาสรุปในรายงานการสอบสวน

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรอำเภอศรีเมืองใหม่ จังหวัด อุบลราชธานี ถูกกล่าวหาว่ามีเจตนาที่จะช่วยเหลือผู้ต้องหาให้ได้รับโทษน้อยลง ถือเป็นกระทำความผิดวินัย อย่างร้ายแรงในข้อหาเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อจะช่วยเหลือบุคคลหนึ่ง บุคคลใดให้ได้รับโทษน้อยลง ตำรวจภูธรภาค ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้พิจารณาแล้วเห็นว่าควรระงับเรื่องวินัยร้ายแรง แต่มีหลักฐานว่า ผู้ฟ้องคดีประพฤติตนไม่เคร่งครัดต่อมารยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๕ (๓) แห่งพระราชบัญญัติวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ เห็นควรกักขังผู้ฟ้องคดี ๑๕ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วย และได้ส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อพิจารณา อนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้ผู้ฟ้องคดีออกจาก ราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่ง ลงโทษไล่ออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีที่ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์ว่าการกระทำของคณะกรรมการสอบสวนเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและเป็นการลงโทษผู้ฟ้องคดีที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยไม่นำคำให้การของพันตำรวจโท ก. และพันตำรวจโท ส. ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและให้คำปรึกษา ในการแจ้งข้อหาผู้ต้องหาเพียงข้อหาเดียว มาสรุปในรายงานการสอบสวน จึงทำให้รายงานการสอบสวน ขาดข้อเท็จจริงและบิดเบือน และคณะกรรมการสอบสวนวินัยไม่นำประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าถูกใส่ร้าย กลับแก้งจากร้อยตำรวจเอก ส. ซึ่งเป็นนายตำรวจผู้จับกุมผู้เสพและจำหน่ายยาเสพติดไปสรุปในรายงาน การสอบสวนนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า การกล่าวอ้างดังกล่าวไม่เป็นมูลเหตุที่จะมาหักล้างพฤติการณ์ของ ผู้ฟ้องคดีที่ได้กระทำเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ต้องหาได้รับโทษน้อยลง เนื่องจากคำให้การของพันตำรวจโท ส. และ พันตำรวจโท ก. รวมทั้งสาเหตุโกรธเคืองของร้อยตำรวจเอก ส. มิใช่เหตุผลที่จะนำมาพิจารณาโทษทางวินัย ของผู้ฟ้องคดี อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาลงโทษทางวินัยพันตำรวจโท ส. และพันตำรวจโท ก. ไปตามความเหมาะสมแก่ความผิดแล้ว อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๗/๒๕๕๕)

๔.๒.๖ การสั่งให้พักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอผลการสอบสวน

การสั่งให้ข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัย พักราชการหรือ ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอผลการสอบสวนนั้น เป็นมาตรการชั่วคราวระหว่างการสอบสวนทางวินัย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอุปสรรคต่อการดำเนินงานของหน่วยงานราชการในกรณีที่ข้าราชการ ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยยังคงดำรงอยู่ในตำแหน่งต่อไป เช่น หากเป็นผู้บังคับบัญชาที่อาจมี การใช้อำนาจบังคับข่มขู่ผู้ใต้บังคับบัญชาหรืออาศัยอำนาจของตนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอันมีผล เป็นการทำลายหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดทางวินัยได้ และเนื่องจากคำสั่งพักราชการและ คำสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนนั้นเป็นคำสั่งทางปกครองอย่างหนึ่ง เนื่องจากเป็นการกระทำทางปกครอง

ที่กระทบสถานภาพแห่งสิทธิของข้าราชการผู้ถูกสั่งพักราชการหรือให้ออกจากราชการไว้ก่อน กล่าวคือ เป็นคำสั่งที่ส่งผลให้ข้าราชการไม่อาจเข้าปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ และไม่อาจได้รับเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง^{๖๕} ด้วยเหตุนี้ หากในการออกคำสั่งให้พักราชการไว้ก่อนนั้น ไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะกล่าวหาข้าราชการผู้นั้นว่าได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา คำสั่งให้พักราชการจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดน ที่ ๑๑๒ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย และยกยอทรัพย์ของทางราชการ สืบเนื่องจากผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่พลขับประจำตัวผู้กำกับการกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้นำรถยนต์ของทางราชการไปเติมน้ำมันเชื้อเพลิงจากปั้มน้ำมันของทางราชการ จำนวน ๖๐ ลิตรโดยเติมน้ำมันเชื้อเพลิงใส่รถยนต์ประมาณ ๔๐ ลิตร ส่วนที่เหลืออีกประมาณ ๒๐ ลิตร ได้เติมใส่ถังน้ำมันอะไหล่ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาจริง ซึ่งเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) แต่คณะกรรมการ ก.ตร. ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามปฏิบัติต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องตามกฎหมายต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจะอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เคยมีคำสั่งกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๓๗/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๕ เรื่องระเบียบการใช้รถส่วนกลางและการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงและน้ำมันหล่อลื่น ซึ่งในข้อ ๕.๒ กำหนดเป็นข้อห้ามมิให้เติมน้ำมันเชื้อเพลิงใส่ถังอะไหล่ก็ตาม แต่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในหน่วยบังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การเติมน้ำมันเชื้อเพลิงใส่ถังอะไหล่เป็นการปฏิบัติกันตามปกติโดยทั่วไป และที่ผ่านมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ได้ยึดถือปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวอย่างเคร่งครัด การที่ผู้ฟ้องคดีเติมน้ำมันลงในถังอะไหล่ย่อมไม่อาจเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจนถึงขนาดต้องลงโทษในระดับไล่ออกหรือปลดออกจากราชการ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ยกข้อต่อสู้ว่า ผู้ฟ้องคดีทำการเบิกจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิง จำนวน ๖๐ ลิตร แต่การเติมน้ำมันใส่ถังในรถยนต์ของทางราชการสามารถเติมได้เพียง ๔๐ ลิตร ผู้ฟ้องคดีจึงเติมน้ำมันในส่วนที่เหลือใส่ถังอะไหล่ ๒๐ ลิตร เพื่อใช้ในภารกิจวันต่อไป โดยผู้ฟ้องคดีได้นำถังน้ำมันอะไหล่ที่มีน้ำมันเชื้อเพลิงบรรจุอยู่จำนวน ๒๐ ลิตร ไปเก็บไว้ที่ห้องเก็บของในหมวดขนส่ง และมีพยานหลายรายพบเห็นถังน้ำมันอะไหล่ดังกล่าวอยู่ในห้องเก็บของในหมวดขนส่งด้วย ซึ่งไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีนำน้ำมันของทางราชการดังกล่าวไปใช้

^{๖๕} นิติกร ชัยวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยราชการ, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๕๖ - ๖๐.

เพื่อประโยชน์ส่วนตนแต่อย่างใด ส่วนข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่อ้างว่า ผู้ฟ้องคดีนำอ้างอะไหล่มาเก็บไว้ในห้องเก็บในหมวดขนส่งภายหลังจากถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ตนเองพ้นผิดนั้น เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่มีพยานหลักฐานยืนยันหรือสนับสนุนข้อกล่าวอ้างดังกล่าวชัดเจน จึงเป็นข้อกล่าวอ้างที่ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่อาจให้การหักล้างข้อต่อสู้ของผู้ฟ้องคดีได้ และไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเบียดบังน้ำมันของทางราชการไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตนหรือผู้อื่น จึงยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดียกยอกทรัพย์สินของทางราชการ ซึ่งสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติที่ว่า มีพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะกล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่ากระทำความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานยกยอกทรัพย์สินของทางราชการ ข้อกล่าวหาจึงไม่มีมูล การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพิจารณา และมีการสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑๖/๒๕๕๖)

๔.๒.๗ การพิจารณากลับกรอง

ในการพิจารณาทางปกครองเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองจะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีอคติหรือลำเอียงอันขัดต่อ “หลักความเป็นกลาง (Principle of Impartiality)” โดยหลักการเช่นนี้ถือเป็นหลักการที่สำคัญในการพิจารณาทางปกครอง โดยในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ก็ได้มีการบัญญัติหลักการดังกล่าวไว้โดยตรง โดยในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้น ๆ ต้องไม่เป็นผู้กระทำความเสียหายเอง ไม่เป็นคู่หมั้น คู่สมรส หรือเป็นญาติของคู่กรณี และต้องไม่เป็นผู้แทนหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้พิทักษ์ หรือผู้แทนหรือตัวแทนของคู่กรณี รวมทั้งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวต้องไม่เป็นผู้ถือหุ้น หรือเจ้านายของคู่กรณีด้วย ซึ่งถึงแม้โดยหลักการแล้ว ในการดำเนินการทางวินัยจะมีกฎหมายเฉพาะกำหนดรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการเอาไว้แล้วตามแต่ละประเภทของข้าราชการก็ตาม แต่หากกฎหมายเฉพาะไม่ได้กำหนดรายละเอียดในเรื่องความเป็นกลางไว้ หรือมีกำหนดไว้แต่มีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีก็ต้องนำบทบัญญัติตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

ดังที่กล่าวไปแล้วว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองจะต้องไม่เป็นผู้ที่ขัดต่อหลักความเป็นกลางตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดไว้ ๖ กรณีด้วยกัน โดยเหตุเหล่านี้ถือได้ว่าเป็น “เหตุที่ขัดต่อหลักแห่งความเป็นกลางที่เป็นสภาพภายนอก” ที่แสดงออกในลักษณะความสัมพันธ์ที่มีต่อคู่กรณีในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ดี กรณีที่อาจขัดต่อหลักความเป็นกลางยังมีอีกกรณีหนึ่งที่เรียกว่า “เหตุที่ขัดต่อหลักแห่งความเป็นกลางที่เป็นสภาพภายใน” ซึ่งอาจมีลักษณะสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง สภาพร้ายแรงเช่นว่านี้ แม้ถูกบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่บทบัญญัติดังกล่าวก็มิได้กำหนดลักษณะว่ากรณีใดจะถือว่าเป็นสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง การจะพิจารณาว่ากรณีใดจะเป็นสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้เกิดการพิจารณาทางปกครองที่ไม่เป็นกลาง จึงต้องถูกพิจารณาเป็นรายกรณีไป ซึ่งตามแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองได้ปรากฏทางวินิจฉัยที่แสดงให้เห็นทิศทางดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

การดำเนินการทางวินัยอาจมีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องชั้นหลายชุดตามแต่ละลักษณะขั้นตอนของการลงโทษทางวินัย หรือตามแต่กฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ตามประเภทของข้าราชการต่าง ๆ การเป็นกรรมการในคณะกรรมการมากกว่าหนึ่งชุดโดยคณะกรรมการเช่นว่านี้เป็นเสียงข้างมาก ย่อมเป็นที่เห็นได้ว่า อาจมีการแสดงความเห็นสอดคล้องกับความเห็นเดิมที่ตนได้ให้ไว้ จึงถือได้ว่ามีเหตุซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เป็นเหตุให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในความเป็นกลางในการพิจารณาทางปกครอง อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้พิจารณาโทษทางวินัยได้ถูกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาโทษทางวินัยครั้งเดียวกันซ้ำซ้อนกันหลายชุด แต่หากการแต่งตั้งคณะกรรมการซ้ำซ้อนกันดังกล่าวเป็นกรณีที่กรรมการผู้นั้นมิได้มีบทบาทสำคัญ เช่น ถูกแต่งตั้งเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรองและยังถูกแต่งตั้งเป็นผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริง หรือเคยถูกแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการสอบสวนซ้ำกับการเป็นคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรอง หรือเคยเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและยังมาเป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ เป็นต้น กรณีเช่นว่านี้เห็นได้ว่า บทบาทในการเป็นคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรองมีเพียงหน้าที่ในการเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเท่านั้น ไม่มีผลผูกพันให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษต้องออกคำสั่งลงโทษทางวินัยสถานใดสถานหนึ่งตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษยังคงมีดุลยพินิจสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี กรณีดังกล่าวจึงไม่ปรากฏลักษณะต้องห้ามอันเป็นเหตุให้ทำการพิจารณาทางปกครองมิได้ ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่อย่างไรก็ตาม

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมวดหน่วยปฏิบัติการพิเศษ (นปพ.) สถานีตำรวจภูธรเบตง จังหวัดยะลา ถูกกล่าวหาว่าได้รวมกันกับพวกซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจกลั่นแกล้งจับกุมและเรียกร้อยเงินจากนาย ย. และนาง ศ. เพื่อแลกกับการไม่ถูกดำเนินคดีในข้อหาความผิดเกี่ยวกับพีชไบกระท่อม ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งพลตำรวจตรี ย. ให้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า คดีมีมูลตามข้อกล่าวหาเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า ยังไม่เป็นการแน่ชัดว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดที่จะถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก แต่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวน หากจะให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ จึงเห็นควรให้ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการพิจารณาลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า ซึ่งมีพลตำรวจตรี ย. เป็นคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษโดยตำแหน่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ และกระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิใช่เป็นกรณีที่มีมลทินหรือมัวหมองในเรื่องที่ถูกสอบสวนตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน จึงมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรให้ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยคณะอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่พลตำรวจตรี ย. มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะเป็นผู้สืบสวนข้อเท็จจริงและเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการพิจารณา

กลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษในฐานะกรรมการโดยตำแหน่ง ทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการในครั้งดังกล่าวไม่มีความโปร่งใส เป็นผลให้มติของที่ประชุมดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่พลตำรวจตรี ย. ซึ่งดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ ปฏิบัติหน้าที่รองผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า เป็นคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติส่วนหน้า โดยตำแหน่ง ตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และเป็นคนเดียวกันกับผู้ทำการสืบสวนข้อเท็จจริงนั้นมิใช่กรณีที่พลตำรวจตรี ย. เป็นผู้ที่มีลักษณะต้องห้ามที่จะเป็นเหตุให้ทำการพิจารณาทางปกครองมิได้ ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อีกทั้ง พลตำรวจตรี ย. มิใช่ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี และมติของคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษก็เป็นเพียงการเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเท่านั้น ไม่มีผลผูกพันให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษต้องออกคำสั่งลงโทษทางวินัยสถานใดสถานหนึ่งตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษยังคงมีดุลพินิจสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการตามความร้ายแรงแห่งกรณี เหตุดังกล่าวจึงไม่มีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น กระบวนการดำเนินการทางวินัยเพื่อมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๖/๒๕๖๒)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ ภูคนางสาว น. สัญชาติพม่า (ไทยใหญ่) ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ กล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีข่มขืนกระทำชำเรา เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ผู้กำกับการสถานีตำรวจนครบาลพลับพลาไชย ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนปรากฏว่าคดีมีมูลตามข้อกล่าวหาเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรได้รับโทษไล่ออก ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการสอบสวนวินัยฯ มีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรได้รับโทษไล่ออก และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการลงโทษตามข้อ ๓ (๓) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยคณะกรรมการฯ มีผลการพิจารณาเช่นเดียวกันกับความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษแล้ว ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการข้าราชการตำรวจ ส่วนการดำเนินคดีอาญานั้น พนักงานสอบสวนมีความเห็นควรฟ้องและพนักงานอัยการมีความเห็นสั่งฟ้องผู้ฟ้องคดีฐานเป็นเจ้าพนักงาน เรียกและรับผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองโดยมิชอบและข่มขืนกระทำชำเราผู้อื่นโดยชู้หญิงด้วยประการใด ๆ และศาลอาญากรุงเทพฯ ได้มีคำพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามมาตรา ๑๔๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ต่อมา คณะกรรมการข้าราชการตำรวจโดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงใช้ระยะเวลาเกินกว่า ๖๐ วัน อีกทั้ง ในรายงาน

การสืบสวนฯ ยังระบุเลขมาตราของบทกฎหมายการดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี และเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากยังมีข้าราชการตำรวจอีกหลายรายที่ไม่ถูกดำเนินการทางวินัย ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกับข้าราชการตำรวจเหล่านั้น อีกทั้ง กระบวนการพิจารณาสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดี ยังไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยการสืบสวนข้อเท็จจริง พ.ศ. ๒๕๔๗ เนื่องจากมีกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง เป็นกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษอยู่ด้วย มีผลทำให้คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานดังเดิม พร้อมทั้งให้คืนสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีควรจะได้รับนับตั้งแต่วันที่มีการออกคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าการณ์ที่ร้อยตำรวจโท ธ. ซึ่งเป็นกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงฯ ได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษนั้นเห็นว่า เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษมิได้มีฐานะเป็นกรรมการ และไม่มีสิทธิในการลงมติในที่ประชุม โดยทำหน้าที่เป็นเพียงผู้ดำเนินการจัดให้มีการประชุมและจัดทำรายงานการประชุมเท่านั้น จึงไม่ได้มีเหตุที่จะทำให้การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษในกรณีของผู้ฟ้องคดีต้องเสียไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๘๔/๒๕๖๑)

๔.๓ การรายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชา และ ก.ตร. เพื่อพิจารณาโทษ ในชั้นสุดท้าย

ในการดำเนินการทางวินัยกรณีข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ข้อ ๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและทำความเข้าใจกับผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจเท่านั้น ส่วนอำนาจในการพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดหรือไม่นั้น เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ด้วยเหตุนี้ ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนที่เสนอต่อผู้บังคับบัญชาจึงมิใช่ความเห็นที่เสร็จเด็ดขาดและผูกพันให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษตามที่เสนอแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจนครบาล โศกนคราม ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยมีมูลกรณีมาจาก พันตำรวจโท ท. สังกัดศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถ กองบัญชาการตำรวจนครบาล กับพวก ร่วมกันจับกุมสืบตำรวจตรี จ. ซึ่งเป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี ดำเนินคดีในข้อหาร่วมกันลักทรัพย์รถยนต์ ในวันเดียวกัน ขณะที่ พันตำรวจโท ท. กับพวก กำลังสอบสวนสืบตำรวจตรี จ. ผู้ฟ้องคดีได้เข้าพบและแสดงตนเป็นผู้บังคับบัญชาของสืบตำรวจตรี จ. แล้วสอบถามรายละเอียดในการจับกุมสืบตำรวจตรี จ. โดยพูดจาส่งเสียงดัง โดยใช้คำพูดหยาบคายไม่สุภาพ พร้อมกับชักอาวุธปืนพกสั้นออกมา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย คณะกรรมการสอบสวนฯ พิจารณาจากพยานหลักฐานและพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานยังรับฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง หากแต่เป็นการกระทำความผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรลงทัณฑ์กักยาม ผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๑๕ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาผลการสอบสวนแล้วเห็นว่าควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พร้อมกับได้นำเสนอคณะกรรมการพิจารณากลับกรองการพิจารณาสั่งลงโทษพิจารณา

ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งคณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงโดยการ หนีบข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว มาลงโทษเป็นผลร้ายต่อผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นเห็นว่าการ คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีอำนาจหน้าที่ในการสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานและทำความเข้าใจเห็นชอบ ผู้มีอำนาจพิจารณาเท่านั้น ส่วนอำนาจในการรับฟังพยานหลักฐานและพิจารณาว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิด หรือไม่ เป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณา ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยจึงมิใช่ ความเห็นที่เสร็จเด็ดขาดและผูกพันผู้มีอำนาจสั่งลงโทษแต่อย่างใด ดังนั้น แม้ไว้ในกรณีของผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยตามมาตรา ๕ (๒) (๓) (๗) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ ก็ตามแต่เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ได้รายงานผลการสอบสวนมายังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มีอำนาจในการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดี กระทำความผิดหรือไม่ เป็นการกระทำความผิดฐานใด สมควรถูกลงโทษเพียงใด กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษ ผู้ฟ้องคดีฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงจึงมิใช่การหนีบข้อเท็จจริงที่ยุติแล้ว มาลงโทษให้เป็นผลร้ายต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๑/๒๕๕๗)

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรตำบลหนองหมากฝ้าย อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว มีนาย บ. ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองหมากฝ้ายกับพวกรวม ๒๔ คน เข้าชื่อกันทำหนังสือร้องเรียนถึงผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรจังหวัดสระแก้วว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีชอบ จับกุมผู้ต้องหาลักทรัพย์รายหนึ่งโดยเรียกรับเงินแล้วปล่อยตัวไปไม่ดำเนินคดี ผู้บังคับบัญชา ได้สืบสวนข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า คดีมีมูล เห็นควรตั้งคณะกรรมการสอบสวน แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดี ได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอจันทหาร จังหวัดร้อยเอ็ด จึงได้ส่งเรื่องให้ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ดำเนินการต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา คณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยทำการสอบสวนแล้วมีความเห็นให้ยุติเรื่อง แล้วรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะผู้สั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนพิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้ยุติเรื่องทางวินัยแต่ให้ลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี ๑๕ วัน แล้ว รายงานผลไปยังคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) คณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยพิจารณาแล้วเห็นว่า จากข้อเท็จจริงฟังได้ว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีเจตนา ไม่บริสุทธิ์หวังผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้กระทำความผิด เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่ว อย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาแล้วมีมติเห็นชอบให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและ แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ดำเนินการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์คำสั่ง และอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) มีมติยกอุทธรณ์ แล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุด พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้คณะกรรมการสอบสวนจะลงความเห็นเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา เห็นควรยุติเรื่อง แต่ความเห็นดังกล่าวก็เป็นเพียงในชั้นคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น การดำเนินการทางวินัย มิได้สิ้นสุดลงที่ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย เพราะผู้บังคับบัญชามีอำนาจพิจารณา

ตามที่เห็นสมควร โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยฐานเกียจคร้านหรือเลินเล่อ ต่อหน้าที่ราชการ ดำเนินคดีล่าช้าและประพฤติไม่สมควร จึงให้ลงทัณฑ์กักขัง ๑๕ วัน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาไม่บริสุทธิ์หรือหวังผลประโยชน์ตอบแทนจากผู้กระทำผิด เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ดังนั้น การดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดีเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๑/๒๕๕๗)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งสารวัตรงาน ๒ กองกำกับการวิทยาการ เขต ๑ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้ทำการตรวจพิสูจน์ของกลางยาแอมเฟตามีน (ยาบ้า) จำนวน ๘๐๕ เม็ด ซึ่งยึดได้จากผู้ต้องหาขณะจับกุมผิดหลักการและวิธีในการตรวจ โดยนำของกลางทั้งหมดมาบดรวมกันทำให้เปลี่ยนแปลงและน้ำหนักของเนื้อยาเสพติด และรายงานเท็จว่าของกลางได้หมดไปในการตรวจพิสูจน์ เป็นผลให้ผู้ต้องหาหลุดพ้นจากการกระทำผิด ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบและทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยฯ มีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหา จึงส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีมลทินหรือมีหม่อมในกรณีที่ถูกลสอบสวน หากให้อยู่รับราชการต่อไปอาจเกิดความเสียหายแก่ราชการ เห็นควรให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงส่งเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา อนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๑ มีมติว่าผู้ฟ้องคดี ไม่ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และไม่มีมลทินหรือมีหม่อมตามที่ถูกกล่าวหา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นด้วย และมีมติให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะเหตุมีมลทินหรือมีหม่อมในกรณีถูกลสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุขาดแทน ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์คำสั่งให้ออกจากราชการแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากกระบวนการสอบสวนทางวินัยและการพิจารณาของอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๑ เป็นไปอย่างถูกต้อง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับไม่ยอมรับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพราะเหตุมีมลทินหรือมีหม่อมในกรณีที่ถูกลสอบสวนจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุขาดแทนตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ เป็นกระบวนการต่อเนื่องมาจากการตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ในข้อกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยการที่ได้มีการสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจแล้ว ผลการสอบสวนไม่ได้ความว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยที่จะถูกลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก แต่ผลการสอบสวนนั้นผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจเห็นว่าเป็นกรณีมีเหตุอันควรสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้ถูกกล่าวหา ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงอันถือได้ว่าเป็นผู้มีมลทินหรือมีหม่อมในกรณีที่ถูกลสอบสวน ซึ่งหากจะให้อยู่รับราชการต่อไปอาจจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ กฎหมายจึงให้อำนาจผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการ เพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุขาดแทนตามมาตรา ๕๒ การสั่งให้ข้าราชการออกจากราชการ ตามมาตรานี้จึงเป็นการพิจารณาจากพฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาในเรื่องที่ถูกลสอบสวนตามที่ปรากฏ ในสำนวนการสอบสวนเป็นสำคัญ ดังนั้น เมื่อได้มีการสอบสวนทางวินัยโดยชอบแล้ว ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจย่อมพิจารณาพฤติการณ์การกระทำของผู้ถูกกล่าวหาตามที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนแล้วใช้ดุลพินิจสั่งให้

ผู้ถูกกล่าวหาออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุสุดหนทางได้ โดยไม่จำเป็นต้องมีการแจ้งข้อกล่าวหาใหม่และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา รวมทั้งต้องให้ออกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหาอีก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๔/๒๕๕๗)

มาตรา ๙๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจผู้ใดแล้ว ให้รายงานการดำเนินการทางวินัยต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยและผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ และมาตรา ๙๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น ลดโทษลงเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือน หรือยกโทษให้ถูกต้องหรือเหมาะสมตามควรแก่กรณี ตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้ถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย ด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ผู้บังคับบัญชาในระดับต้นจะไม่มีอำนาจลงโทษข้าราชการตำรวจผู้กระทำความผิดเนื่องจากโทษที่จะลงแก่ข้าราชการผู้นั้นเป็นอัตราโทษเกินกว่าอำนาจของตนที่จะสั่งลงโทษได้และได้ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาในลำดับชั้นที่สูงกว่าลงโทษ ผู้บังคับบัญชาในลำดับชั้นที่สูงกว่าก็มีอำนาจพิจารณาลงโทษให้แตกต่างจากผู้บังคับบัญชาในระดับต้นได้ โดยมีได้ส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการดำเนินการทางวินัยครั้งดังกล่าวแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นอดีตข้าราชการตำรวจโดยเมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (หน่วยปฏิบัติการพิเศษ) กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ดำรงตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (ทำหน้าที่ปฏิบัติการป้องกันปราบปราม) สถานีตำรวจภูธรจะนะ จังหวัดนครราชสีมา มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สืบเนื่องมาจากมีบัตรสนเท่ห์ร้องเรียนว่ามีการนำอาวุธปืนของทางราชการไปจำหน่าย ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจึงให้เจ้าพนักงานตำรวจสังกัดกลุ่มงานสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา สืบสวนทราบว่าการนำอาวุธปืนไปจำหน่ายกับนาง ท. เป็นผู้มีอาชีพปล่อยเงินกู้และรับจำหน่ายอาวุธปืน ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าว ผลการสืบสวนมีมูลว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ต่อมา ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงเพื่อทำการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดีทั้งสองและร้อยตำรวจโท ว. คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและร้อยตำรวจโท ว. ได้นำอาวุธปืนของทางราชการไปจำหน่ายกับนางท. ศนี้จริงตามข้อกล่าวหา เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษปลดออกจากราชการ ต่อมา ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาก่อนการพิจารณาสั่งลงโทษ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาก่อนการพิจารณาสั่งลงโทษ มีความเห็นว่า พฤติการณ์เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงสมควรลงโทษกักขังมีกำหนดคนละ ๑๕ วัน ซึ่งผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาเห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาก่อนการพิจารณาสั่งลงโทษ แต่เนื่องจาก กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษอัตราโทษ และการลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้มีตำแหน่งผู้บังคับการมีอำนาจลงโทษกักขังผู้มีตำแหน่งรองสารวัตรได้ไม่เกิน ๗ วัน การลงโทษกักขังดังกล่าวในส่วนของร้อยตำรวจโท ว. จึงเกินอำนาจของผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมา ตำรวจภูธรจังหวัดนครราชสีมาจึงได้มีหนังสือเสนอสำนวนการสอบสวนให้ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองและร้อยตำรวจโท ว. เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๘ (๑) และ (๙) และมาตรา ๗๙ (๕) และ (๖) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

และร้อยตำรวจโท ว. ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาอุทธรณ์ และมีมติให้ยกอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการและมติให้ยกอุทธรณ์ดังกล่าว จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๓๖/๒๕๔๘ เรื่องมอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการ และการกำหนดแนวทางปฏิบัติลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาตำแหน่งผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่า มีอำนาจดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ข้าราชการตำรวจผู้ได้บังคับบัญชาในสังกัดตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยนัยของคำสั่งดังกล่าวย่อมหมายความว่า ผู้บังคับบัญชาตำแหน่งผู้บังคับการหรือตำแหน่งเทียบเท่า มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง กรณีพบว่า มีมูลตามข้อกล่าวหา ก็มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงดำเนินการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ถูกกล่าวหาต่อไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง แต่ถ้าเป็นกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๘๖ ไว้แล้ว ก็ให้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันต่อไปได้เลย โดยไม่ต้องรายงานต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๙๑ วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และเมื่อผู้บัญชาการหรือตำแหน่งเทียบเท่าที่รับรายงานได้มีคำสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณีตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันไปแล้ว ต้องรายงาน ก.ตร. และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติทราบต่อไป จากข้อเท็จจริงดังกล่าว กระบวนการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองและร้อยตำรวจโท ว. ชอบด้วยรูปแบบขั้นตอนและวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๓๖/๒๕๔๘ เรื่อง มอบอำนาจการดำเนินการทางวินัย การสั่งให้ข้าราชการตำรวจออกจากราชการ และการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ลงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๔๘ กำหนดไว้แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๘๘/๒๕๕๙)

ถึงแม้มาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จะได้กำหนดให้ในการพิจารณาสั่งลงโทษข้าราชการที่กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษจะต้องตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับรองก็ตาม แต่อำนาจในการกำหนดโทษที่แท้จริงยังคงเป็นของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจในการสั่งลงโทษตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งสามารถถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้โดยผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจสั่งลงโทษ มาตรา ๙๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ หากผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยมีคำสั่งให้เพิ่มโทษข้าราชการผู้กระทำความผิดอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษทางวินัยเดิมก็ย่อมสิ้นผลลงด้วยเหตุที่ได้มีคำสั่งใหม่เข้าแทนที่แล้ว แม้ไม่มีข้อความระบุให้ยกเลิกคำสั่งเดิมโดยชัดแจ้งก็ตาม ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๓ ของกฎ ก.ตร.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ และย่อมส่งผลต่อไปให้ผู้ถูกลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. ฉบับเดียวกัน

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ สถานีตำรวจภูธรปากน้ำหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีใช้กำลังทำร้ายผู้อื่นไม่ถึงกับเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ทำให้ผู้อื่นเกิดความกลัวหรือตกใจโดยการชกเข้าที่ศีรษะ พกพาอาวุธปืนไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต โดยไม่มีเหตุอันควร และยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช้เหตุในเมือง หมู่บ้าน

หรือชุมชน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง โดยคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยฯ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามข้อกล่าวหาเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง โดยมีมติควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ หลังจากนั้น คณะกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษทางวินัยตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรมีมติว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง เห็นควรลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๔๕ วัน แต่เกินอำนาจผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรที่จะดำเนินการ จึงให้กักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน และเสนอผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรจึงได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการและลงโทษกักขังไว้มีกำหนด ๓๐ วัน ผู้ฟ้องคดีได้รับการลงโทษกักขังครบถ้วนแล้ว ต่อมาคณะกรรมการพิจารณากลั่นกรองการพิจารณาสั่งลงโทษตำรวจภูธรภาค ๘ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงจึงควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๓๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการและลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน ไปแล้ว ยังไม่เหมาะสมกับลักษณะของความผิด จึงเพิ่มโทษเป็นให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเพิ่มโทษโดยลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่าการที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชุมพรให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการและลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓๐ วัน ไปแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่ายังไม่เหมาะสมกับลักษณะของความผิดจึงมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการนั้น เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานการดำเนินการทางวินัยแล้ว หากเห็นว่ายังไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็สามารถสั่งเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องหรือเหมาะสมตามที่เห็นควร และอาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้ถูกต้องหรือเหมาะสมได้ด้วย นอกจากนี้ มาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นปลดออกจากราชการ แม้ไม่มีข้อความระบุให้ยกเลิกคำสั่งเดิมที่ให้ผู้ฟ้องคดีกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการและลงโทษกักขังมีกำหนด ๓๐ วัน ก็ตาม คำสั่งเดิมนั้นก็ได้สิ้นผลลงด้วยเหตุที่ได้มีคำสั่งใหม่เข้าแทนที่แล้ว ประกอบกับข้อ ๓ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่า การเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น หรือการลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรืองดโทษ หรือยกโทษ คำสั่งลงโทษเดิมเป็นอันพับไป ทั้งนี้ ให้ผู้ถูกสั่งลงโทษกลับคืนสู่ฐานะเดิมตามข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๕๔/๒๕๖๑)

สิทธิของข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในการเข้าชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานนำสืบโต้แย้งข้อกล่าวหาเป็นสิทธิที่ข้าราชการได้รับการคุ้มครองในชั้นการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นและการสอบสวนพิจารณา ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจจึงมีหน้าที่พิจารณาเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนเป็นประการสำคัญ และมีดุลพินิจที่จะพิจารณาว่า พยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงของการสอบสวน

ที่ปรากฏในสำนวนทางวินัยเพียงพอต่อการวินิจฉัยเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีข้อเท็จจริงที่เพียงพอแก่การพิจารณา ก็ไม่จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ข้าราชการตำรวจผู้ถูกกล่าวหา ว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงเข้าชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานนำสืบโต้แย้งอีกครั้ง ทั้งนี้ เนื่องจาก ได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีแสดงพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งไปแล้วในชั้นคณะกรรมการสอบสวน ความผิดทางวินัย ด้วยเหตุนี้ การที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจพิจารณาเรื่องทางวินัยของข้าราชการ ตำรวจโดยไม่ได้เปิดโอกาสให้ข้าราชการผู้นั้นชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อนำสืบโต้แย้งเพิ่มเติม จึงมิได้ส่งผลต่อความชอบด้วยกฎหมายของกระบวนการสอบสวนทางวินัยแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ยศดาบตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาข้อหา เสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย ผลการตรวจร่างกายพบสารเมทแอมเฟตามีน (ยาบ้า) ในปัสสาวะของผู้ฟ้องคดี ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยแจ้งข้อกล่าวหา สอบสวนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และได้แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ รวมทั้งให้โอกาสผู้ฟ้องคดีมีสิทธิชี้แจงโต้แย้งข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการสอบสวนได้สรุปรายงาน การสอบสวนพร้อมเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า พยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความ ผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหาและไม่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนแต่อย่างใด เห็นควร ยุติเรื่อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงมีคำสั่งให้ยุติเรื่องทางวินัย และให้ผู้ฟ้องคดี กลับเข้ารับราชการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยให้คณะกรรมการข้าราชการ ตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณา อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณา มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เขต ๙ พิษณุโลก แล้วเห็นว่า พยานหลักฐานฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเสพยาเสพติด ให้โทษ (ยาบ้า) เป็นประจำ การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามข้อกล่าวหา ความร้ายแรงแห่งกรณีควรได้รับโทษถึงไล่ออกจากราชการ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งยุติเรื่องนั้น ยังไม่ถูกต้องเหมาะสม จึงมีมติเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาและสั่งการโดยเห็นควรให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการเพิ่มโทษเป็นลงโทษไล่ออกจากราชการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า พฤติการณ์ของ ผู้ฟ้องคดีเสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) จริง เป็นผู้ประพฤตชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ควรได้รับโทษถึงไล่ออกจากราชการ จึงมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทน คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้พิจารณาในการประชุมมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งให้ คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เขต ๙ พิษณุโลก เพิ่มเติม ในประเด็นที่กำหนด เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้ว จึงส่งผล การสอบสวนไปยัง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา จึงเห็นได้ว่า เมื่อสำนวนการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีขึ้นสู่การพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องทางวินัยของ ผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนทางวินัยเป็นประการสำคัญ

และเป็นดุลพินิจของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะพิจารณาว่าพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงของการสอบสวนที่ปรากฏในสำนวนทางวินัยเพียงพอต่อการวินิจฉัยเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า มีข้อเท็จจริงที่เพียงพอแก่การพิจารณาแล้ว ก็หาจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานนำสืบโต้แย้งอีกแต่อย่างใด เนื่องจากได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีแสดงพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งไปแล้วในชั้นคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย การที่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อนำสืบโต้แย้งเพิ่มเติม จึงไม่มีผลทำให้หมัดของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กระบวนการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๗/๒๕๕๗)

๔.๔ การอุทธรณ์

คำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการเป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพของข้าราชการผู้ถูกลงโทษดังกล่าว คำสั่งลงโทษทางวินัยจึงต้องอยู่ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายและอาจเป็นวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายตามกลไกที่กฎหมายกำหนดได้ นอกจากการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายโดยองค์กรภายในฝ่ายปกครองโดยตรง (โดยผู้บังคับบัญชาและองค์กรบังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป) และองค์กรตุลาการแล้ว กฎหมายยังได้กำหนดให้มีองค์กรพิจารณาอุทธรณ์ (ซึ่งถือได้ว่าเป็นองค์กรตรวจสอบภายในฝ่ายปกครองเช่นกัน) เข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและความเหมาะสมของคำสั่งลงโทษทางวินัยอีกด้วย^{๖๖} ในกรณีของข้าราชการตำรวจนั้น มาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้กำหนดให้ข้าราชการตำรวจที่ถูกลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กักขัง กักขัง หรือตัดเงินเดือน อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้บังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษ ส่วนในกรณีที่ถูกลงโทษปลดออก ไล่ออก หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการให้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อ ก.ตร. โดยข้าราชการตำรวจที่ถูกลงโทษทางวินัยต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบคำสั่ง อย่างไรก็ตาม เพื่อประโยชน์ในการนับระยะเวลาอุทธรณ์ ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้ถือว่าวันที่ผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการได้รับแจ้งคำสั่งเป็นวันทราบคำสั่งด้วยเหตุนี้ หากได้มีการแจ้งคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อหน้าผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการและข้าราชการผู้นั้นได้ลงลายมือชื่อเพื่อรับทราบคำสั่งนั้นแล้ว หรือแม้จะมีได้มีการลงลายมือชื่อผู้แจ้งคำสั่งและไม่ได้ลงวันที่รับทราบคำสั่งก็ตาม กรณีก็ไม่ถือเป็นสาระสำคัญที่จะมีผลให้ถือว่าผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการยังมิได้รับทราบคำสั่ง ดังนั้น ระยะเวลาในการใช้สิทธิอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงต้องเริ่มนับตั้งแต่วันดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นตำรวจ สังกัดสถานีตำรวจภูธรศรีสะเกษ จังหวัดสุโขทัย ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง กรณีผู้ฟ้องคดีต้องคดีอาญาข้อหาฆ่าผู้อื่นตายโดยเจตนา ซ่อนเร้น ย้ายศพเพื่อปิดบังการตายหรือสาเหตุแห่งการตาย และลักทรัพย์ผู้อื่น ต่อมาผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสุโขทัย (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ระหว่างที่

^{๖๖} รายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์ในฐานะที่เป็นหนึ่งในกลไกการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งลงโทษทางวินัย โปรดดู นิตินกร ชัยวิเศษ, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายวินัยราชการ, (กรุงเทพฯ : วิญญูชน, ๒๕๖๔), หน้า ๖๗ - ๗๓.

ผู้ฟ้องคดีถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำอำเภอสวรรคโลกเพื่อรอการพิจารณาของศาลในคดีอาญานั้น ตามตำรวจ ป. เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย ได้นำคำสั่งดังกล่าวจำนวน ๒ ชุด ที่มีข้อความเหมือนกันให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่ง โดยให้เจ้าพนักงานเรือนจำนำไปให้และให้ผู้ฟ้องคดีลงลายมือชื่อในบันทึกในช่องผู้รับทราบคำสั่งที่ตามตำรวจ ป. ทำเครื่องหมายกากบาทไว้ แต่บันทึกทั้งสองฉบับกลับไม่ได้มีการลงวันที่และในช่องผู้แจ้งคำสั่งก็ไม่ปรากฏลายมือชื่อของพันตำรวจเอก ส. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีปรากฏเพียงลายมือชื่อของตามตำรวจ ป. ในช่องพยาน ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งแล้วจึงลงลายมือชื่อในเอกสารชุดหนึ่ง แล้วให้เจ้าหน้าที่เรือนจำนำออกไปให้ตามตำรวจ ป. ส่วนบันทึกอีกฉบับที่มีได้ลงลายมือชื่อได้มอบให้ผู้ฟ้องคดีเก็บไว้เป็นหลักฐาน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่ออนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากได้มีการแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓ อันเป็นการยื่นอุทธรณ์เกินกำหนดระยะเวลา ๓๐ วัน ที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การแจ้งคำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากในบันทึกรับทราบคำสั่งไม่มีลายมือชื่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และไม่ได้ลงวันที่ที่รับทราบคำสั่ง อีกทั้ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการตำรวจได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการล้างมลทินเหมือนไม่เคยกระทำผิดวินัยมาก่อนตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้คำสั่งใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการขัดกับพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ ระหว่างที่ถูกคุมขังเพื่อรอการพิจารณาของศาลในคดีอาญาที่เรือนจำอำเภอสวรรคโลก ผู้ฟ้องคดีได้รับเอกสารจำนวน ๒ ฉบับ ที่มีข้อความเหมือนกันจากเจ้าหน้าที่เรือนจำ และได้รับแจ้งว่าเป็นเอกสารที่ตามตำรวจ ป. เจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรศรีสำโรง จังหวัดสุโขทัย เป็นผู้ส่งมาให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่ง และผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อในบันทึกรับทราบคำสั่งแล้วให้เจ้าหน้าที่เรือนจำนำออกไปให้ตามตำรวจ ป. ที่รอเอกสารอยู่ข้างนอก ส่วนเอกสารอีกชุดหนึ่งนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เก็บไว้เป็นหลักฐาน ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวด้วยตนเองตั้งแต่วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ และถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งตามนัยข้อ ๑๐ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า บันทึกการแจ้งคำสั่งใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่มีการลงลายมือชื่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เป็นผู้แจ้งคำสั่งและไม่ได้ลงวันที่ ทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ไปแจ้งด้วยตนเองนั้น เห็นว่า กฎ ก.ตร. ได้กำหนดสาระสำคัญสำหรับกรณีที่คุณคคลเป็นผู้แจ้งไว้ว่าให้แจ้งที่ทำงานหรือตามที่อยู่ที่ใดให้ไว้กับเจ้าหน้าที่หรือภูมิลำเนาของผู้นั้น โดยให้ผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานและให้มอบสำเนาคำสั่งแก่ผู้นั้นไว้ ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่าผู้ถูกสั่งลงโทษหรือผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการได้รับคำสั่งแล้วและได้รับตั้งแต่เมื่อใด อันถือได้ว่าวันที่ได้รับทราบคำสั่งเป็นวันเริ่มนับระยะเวลาการอุทธรณ์ตามกฎหมาย ซึ่งในคดีนี้ ขณะที่มีการแจ้งคำสั่งลงโทษใส่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำอำเภอสวรรคโลก ผู้แจ้งคำสั่งย่อมไม่อาจส่งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้โดยตรง แต่ต้องให้เจ้าพนักงานเรือนจำตรวจสอบเอกสารและนำไปส่งให้ผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีก็ได้รับคำสั่งจากเจ้าพนักงานเรือนจำแล้วเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างถึงความไม่สมบูรณ์ของบันทึกดังกล่าว จึงมิใช่สาระสำคัญที่จะมีผลทำให้ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดียังมิได้รับทราบคำสั่งแต่อย่างใด ซึ่งตามข้อ ๑๐ วรรคสอง (๑) ของกฎดังกล่าว ได้กำหนดไว้แต่เพียงว่าให้ผู้ถูกสั่งลงโทษหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานเท่านั้น

โดยหลักเกณฑ์ข้อดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้ผู้แจ้งหรือพยานจะต้องลงลายมือชื่อก่อนที่จะทำการแจ้งคำสั่งให้ผู้รับคำสั่งทราบแต่อย่างใด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการด้วยตนเอง โดยในคำสั่งมีการระบุว่า หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะอุทธรณ์คำสั่งให้ยื่นอุทธรณ์ต่อ ก.ตร. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันรับทราบคำสั่ง อันเป็นการแจ้งสิทธิการอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา ๓๐ วันตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในการฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในส่วนนี้ไว้พิจารณาได้ เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๓๗/๒๕๕๘)

มาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ในกรณีที่ข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจตามมาตรา ๗๒ สั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกจากราชการตามความร้ายแรงแห่งกรณี และมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ยังได้กำหนดให้ในกรณีที่ผู้สั่งลงโทษมิใช่ นายกรัฐมนตรี ให้ผู้มีอำนาจตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองด้วย การพิจารณากลับกรองตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง จึงเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญในกรณีที่ผู้มีอำนาจต้องการสั่งลงโทษข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง อย่างไรก็ตาม การพิจารณาอุทธรณ์เป็นเพียงการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายหรือความเหมาะสมของการสั่งลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มิใช่การสั่งลงโทษซ้ำอีกครั้ง ด้วยเหตุนี้ การพิจารณาอุทธรณ์จึงมิใช่การสั่งลงโทษตามมาตรา ๙๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเมื่อมิใช่การสั่งลงโทษ การพิจารณาอุทธรณ์จึงไม่อยู่ภายในบังคับที่จะต้องตั้งคณะกรรมการกลับกรองเพื่อพิจารณาโทษก่อนออกคำสั่งลงโทษตามมาตรา ๙๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่อย่างใด

ขณะเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปรามสถานีตำรวจภูธรบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ถูกกล่าวหาว่าร่วมกันบุกรุกอาคารพักอาศัย อ. โดยไม่แสดงหมายค้น อ้างว่าเข้ามาจับกุมคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ร่วมกันทำร้ายร่างกายนาย ม. กับนาง ช. เรียกเก็บเงินจากผู้ถูกจับกุมเพื่อแลกกับการไม่ถูกดำเนินคดี และได้ยึดเอาทรัพย์สินและเงินสดไป ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดชลบุรีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เนื่องจากปฏิบัติหน้าที่นอกเขตรับผิดชอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา เห็นควรลงโทษกักยาม ๕ วัน ต่อมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการเนื่องจากมีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกลสอบสวน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ก.ตร.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยคณะกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกกระทำผิดตามที่ถูกลกล่าวหา และกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีมติ

ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เปลี่ยนแปลงคำสั่งจากที่ให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกออกจากราชการ เป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษ ไล่ออกจากราชการ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยมีข้ออุทธรณ์ข้อหนึ่งคือ มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ไล่ออกจากราชการ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากก่อนที่จะมีคำสั่งไล่ออกจากราชการ จะต้องมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองเสนอตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ก่อน ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ลงโทษ ไล่ออกจากราชการเกิดขึ้นในชั้นพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๑๐๕ ประกอบกับ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณา อุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒๓ มิใช่กรณีการสั่งลงโทษตามมาตรา ๙๐ จึงไม่อยู่ภายในบังคับที่จะต้องตั้ง คณะกรรมการกลับกรองเพื่อพิจารณาโทษก่อนออกคำสั่งลงโทษ ข้ออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ โดยไม่ได้ตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณากลับกรองก่อนออกคำสั่งลงโทษ หาเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙๐ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่อย่างใดไม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๗/๒๕๖๑)

ผู้วินิจฉัยอุทธรณ์มีอำนาจเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์เดิมนั้นได้ ไม่ว่าจะพ้นชั้นตอน อุทธรณ์ตามกฎหมายแล้วหรือไม่ หากปรากฏว่าในขณะที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ในครั้งแรกนั้น ผู้วินิจฉัยอุทธรณ์ได้รับข้อเท็จจริงยังไม่ครบถ้วน

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ยศร้อยตำรวจโท ตำแหน่งพนักงานสอบสวน (สบ ๑) สถานีตำรวจภูธรธารโต จังหวัดยะลา ได้รับตัวผู้ต้องหาไปฝากขังต่อศาล และยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ ออกหมายขังผู้ต้องหาโดยไม่ได้ยื่นคำร้องขอออกหมายขังผู้ต้องหาเป็นครั้งที่ ๔ เป็นเหตุให้ศาลปล่อยตัว ผู้ต้องหาไปจากในระหว่างการสอบสวน ผู้ฟ้องคดีให้การรับสารภาพว่าได้หลงลืมฝากขังผู้ต้องหา ต่อมา ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นคำร้องขอหมายจับผู้ต้องหาและได้จับกุมผู้ต้องหาได้ ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรธารโตพิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย และเป็น กรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ผู้ฟ้องคดีให้การรับสารภาพ และมีเหตุอันควรงดโทษเนื่องจากผู้ฟ้องคดี ได้ดำเนินการจับกุมผู้ต้องหากลับมาดำเนินคดีได้จนทำให้ไม่เกิดความเสียหายต่อทางราชการ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดี ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อน จึงให้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี จากนั้นได้รายงานการว่ากล่าวตักเตือนให้ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีเกียจคร้าน และขาดความเอาใจใส่และไม่เคร่งครัด ต่อการปฏิบัติหน้าที่ แม้ว่าจะทำการจับกุมผู้ต้องหาได้ในภายหลัง เป็นเพียงเหตุให้ผู้ถูกกล่าวหาไม่ต้องถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงเท่านั้น ไม่ถือเป็นเหตุที่จะลบเลือน ความผิดที่กระทำลงได้ การกล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่เหมาะสมกับความผิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่ง ลงโทษกักขังผู้ฟ้องคดีไว้มีกำหนด ๓ วัน และส่งสำเนาคำสั่งลงโทษไปยังผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทราบ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์แล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังขึ้น จึงได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่ง ยกเลิกคำสั่งกักขังและแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือถึง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า การลงโทษมีความเหมาะสมกับความผิดและเป็นไปตามมาตรฐานการลงโทษ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประสงค์จะให้ดำเนินการว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี ก็ขอให้แจ้งยืนยันมาอีกครั้งหนึ่ง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ส่งสำเนาการสอบสวนคดีอาญาและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งการ หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่า ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งเป็นการลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงภายในอำนาจ ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามระดับโทษที่ กฎ ก.ตร. ว่าด้วยอำนาจการลงโทษ อัตรโทษ และการลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง หรือ ตัด เงินเดือน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดแล้ว ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าการที่ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ทั้งที่ก่อนหน้านี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ฟังขึ้น เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า มาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่ คดีนี้สาเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าการลงโทษกักขังเป็นการดำเนินการทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรงภายในอำนาจที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปตามระดับโทษที่กำหนดไว้แล้วก็เนื่องจากภายหลังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับสำนวนคดีอาญา จึงมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ใหม่ เมื่อผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งยืนยันคำวินิจฉัยอุทธรณ์ กรณีถือได้ว่าหนังสือขอให้อันยันคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวเป็นการขอให้ทบทวนคำสั่งทางปกครองตามนัยมาตรา ๗๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ อีกทั้ง คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวยังเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาข้อเท็จจริงในสำนวนคดีอาญานี้อีกครั้งหนึ่งแล้วเห็นว่า การวินิจฉัยอุทธรณ์โดยให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษกักขังและให้ว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดียังไม่เหมาะสมเนื่องจากในขณะที่พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับข้อเท็จจริงยังไม่ครบถ้วน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ชอบที่จะพิจารณาทบทวนคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยมีอำนาจเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์เดิมนั้นได้ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์ตามกฎหมายแล้วหรือไม่ ตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แม้การพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวเสร็จสิ้นแล้ว แต่ก็หาได้ตัดอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอีกครั้งหนึ่ง และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาข้อเท็จจริงในสำนวนคดีอาญาที่พิพาทแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงโทษกักขังนั้นเหมาะสมกับความผิดแล้ว ย่อมมีอำนาจสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๘๙ วรรคสี่ และมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบข้อ ๑๘ (๑) ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ข้อ ๑๙ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่า เมื่อได้มีการวินิจฉัยอุทธรณ์โดยผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์แล้ว ต้องถือว่าการพิจารณาอุทธรณ์ได้สิ้นสุดลง เห็นว่าเมื่อพิจารณาข้อ ๑๙ ของกฎ ก.ตร. ดังกล่าวเห็นได้ว่าเป็นข้อกำหนดสิทธิในการอุทธรณ์ของผู้อุทธรณ์หาใช่ข้อกำหนดเพื่อจำกัดอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามหนังสือ ที่ ๐๐๒๕.๑๙/๙๙๔๙ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๕ จึงมิได้เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๒๓/๒๕๖๐)

การรับฟังข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาอุทธรณ์นั้น เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ที่จะพิจารณาว่า กรณีมีความจำเป็นและเห็นสมควรที่จะขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม หรือให้บุคคลมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า มีข้อเท็จจริงที่เพียงพอแก่การพิจารณาแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกลงโทษเข้าชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานนำสืบโต้แย้งอีกแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๔ ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงกรณีต้องหาคดีอาญาข้อหาร่วมกันกับดาบตำรวจ ภ. มียาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยผิดกฎหมาย และมีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พาอาวุธปืนเข้าไปในเมือง หมู่บ้าน หรือทางสาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต ให้มีอาวุธปืนติดตัว และโดยไม่มีเหตุจำเป็นและเร่งด่วนตามสมควรแก่พฤติการณ์ โดยมีร้อยตำรวจเอก ส. เป็นรองหัวหน้าชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา หัวหน้าชุดจับกุมผู้ฟ้องคดี และร้อยตำรวจโท ๖. เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญาซึ่งเป็นสำนวนคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหา ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๔ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนแล้วมีความเห็นว่า ดาบตำรวจ ภ. มีพฤติการณ์กระทำผิดตามข้อกล่าวหาและน่าจะเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ร่วมในการกระทำผิดตามข้อกล่าวหา ซึ่งเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาลั่นกรອງการพิจารณาสั่งลงโทษพิจารณาผลการสอบสวนแล้วมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) คณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ (อ.ก.ตร. อุทธรณ์) ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ และมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า ในการรับฟังข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาอุทธรณ์นั้น เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ที่จะพิจารณาว่า กรณีมีความจำเป็นและเห็นสมควรที่จะขอเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม หรือให้บุคคลมาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริงหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น เมื่ออนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาพยานหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในสำนวนการสอบสวนทางวินัยประกอบคำอุทธรณ์ที่ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงโต้แย้งว่าไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหาแล้วเห็นว่า ร้อยตำรวจโท ๖. เป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวนการสอบสวนคดีอาญาที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหา ส่วนร้อยตำรวจเอก ส. เป็นรองหัวหน้าชุดปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดสงขลา หัวหน้าชุดจับกุมผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีจำเป็นและสมควร เพื่อให้เกิดความละเอียดรอบคอบและเป็นธรรมในการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี อ.ก.ตร. อุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๖ วรรคหนึ่ง ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยเชิญร้อยตำรวจโท ๖. และร้อยตำรวจเอก ส. ซึ่งเป็นข้าราชการที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาได้ อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิยื่นหนังสือขอแถลงการณ์ด้วยวาจาต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ หรือแสดงความประสงค์ดังกล่าวไว้ในหนังสืออุทธรณ์หรือยื่นเอกสารหลักฐานเพิ่มเติมต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ตามข้อ ๕ วรรคสอง และข้อ ๑๑ วรรคหก ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ใช้สิทธิ

ดังกล่าว ดังนั้น การพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ แล้ว และเป็นการให้โอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอโดยมีโอกาสดำเนินการโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันถือได้ว่าได้ให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการสอบสวนเฉพาะพยานฝ่ายผู้กล่าวหา โดยไม่ดำเนินการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเป็นธรรมนั้น ฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙๓/๒๕๖๐)

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ยศดาบตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ งานป้องกันปราบปราม สถานีตำรวจภูธรอำเภอสอง จังหวัดแพร่ มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาข้อหาเสพยาเสพติดให้โทษประเภท ๑ (ยาบ้า) โดยผิดกฎหมาย สืบเนื่องมาจากมีหนังสือร้องเรียนกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เสพยาเสพติดให้โทษ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนโดยแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ สอบสวนพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แจ้งสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาและให้โอกาสผู้ฟ้องคดีมีสิทธิชี้แจงโต้แย้งข้อกล่าวหาแล้ว คณะกรรมการสอบสวนจึงได้สรุปรายงานการสอบสวนพร้อมเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าพยานหลักฐานยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหาและไม่มีมลทินหรือมัวหมองในกรณีที่ถูกสอบสวนแต่อย่างใด เห็นควรยุติเรื่อง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วเห็นชอบด้วย จึงมีคำสั่งให้ยุติเรื่องทางวินัย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รายงานผลการดำเนินการทางวินัยให้คณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณา อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเสพยาเสพติดให้โทษ (ยาบ้า) เป็นประจำ การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งอนุกรรมการคณะกรรมการข้าราชการตำรวจเกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาในการประชุมมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สั่งให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเจ้าหน้าที่ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ เขต ๙ พิษณุโลกเพิ่มเติมในประเด็นที่กำหนด เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนเจ้าหน้าที่ดังกล่าวแล้ว จึงส่งผลการสอบสวนไปยัง อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา จึงเห็นได้ว่า เมื่อสำนวนการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีขึ้นสู่การพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำหน้าที่พิจารณาเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงที่ปรากฏในสำนวนการสอบสวนทางวินัยเป็นประการสำคัญ และเป็นดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะพิจารณาว่าพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริงของการสอบสวนที่ปรากฏในสำนวนทางวินัยเพียงพอต่อการวินิจฉัยเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ หากพิจารณาแล้วเห็นว่า มีข้อเท็จจริงที่เพียงพอแก่การพิจารณาแล้ว ก็หาจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานนำสืบโต้แย้งอีกแต่อย่างใด เนื่องจากได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีแสดงพยานหลักฐานเพื่อโต้แย้งไปแล้วในชั้นคณะกรรมการสอบสวนความผิดทางวินัย การที่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย คณะที่ ๒ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาเรื่องทางวินัยของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพื่อนำสืบโต้แย้งเพิ่มเติม จึงไม่มีผลทำให้ผิดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กระบวนการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว
(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๗/๒๕๕๗)

ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ สังกัดกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔๑ กองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๔ ตำบลหนองบัว อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีขาดราชการ คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ได้แจ้งเรื่องที่ถูกล่ามหรือถูกร้องเรียน (สส.๒) ให้ผู้ฟ้องคดีรับทราบข้อกล่าวหา และรายงานผลการสืบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีขาดราชการ ตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๕๑ เป็นเวลา ๒๓ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร เห็นควรตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเสนอสำนวนการสืบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อพิจารณา ผู้บังคับการกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานปรากฏชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยฐานละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามมาตรา ๗๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่ต้องตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และมีมติให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาเห็นว่ายังมีประเด็นที่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ดำเนินการเพิ่มเติม คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง จึงได้สืบสวนพยานเพิ่มเติมและแจ้งเรื่องกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติมให้ผู้ฟ้องคดีทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียน อีกทั้ง ยังแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าหากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ก็ให้มีหนังสือชี้แจงหรือไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วแต่ไม่มีหนังสือชี้แจงหรือไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการอุทธรณ์ ทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาเห็นว่ายังมีประเด็นที่ต้องสืบสวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จึงแจ้งให้คณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงได้ดำเนินการสืบสวนเพิ่มเติม และมีหนังสือแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานไปยังผู้ฟ้องคดีทางไปรษณีย์ลงทะเบียนและปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแล้ว อีกทั้ง ยังมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าหากประสงค์จะมีหนังสือชี้แจงหรือไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงภายในวันเวลาที่กำหนด โดยปรากฏหลักฐานว่ามารดาของผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือไปให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงภายในกำหนดแต่อย่างไรก็ตาม หลังจากรับแจ้งคณะกรรมการข้าราชการตำรวจจึงพิจารณาและมีมติต่อไป ดังนั้น ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยในชั้นพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับข้อ ๑๖ และข้อ ๑๘ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๗ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๗๗/๒๕๕๙)

แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดีตามแนวคำวินิจฉัยศาลปกครอง
เกี่ยวกับกระบวนการดำเนินการทางวินัยกรณีข้าราชการตำรวจ

เจ้าของลิขสิทธิ์

สำนักงานศาลปกครอง

คณะที่ปรึกษา


- | | | |
|------------------|------------|---------------------------------|
| ๑. นางสมฤดี | ธัญญศิริ | รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง |
| ๒. นายปิยะศาสตร์ | ไขว้พันธุ์ | ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ |

ผู้จัดทำ

- | | | |
|-----------------|---------------|---------------------------------------|
| ๑. นายอนันต์ | คงเครือพันธุ์ | ผู้อำนวยการกลุ่มศึกษากฎหมายมหาชน ๓ |
| ๒. นายวิริยะ | วัฒน์สุชาติ | ผู้อำนวยการกลุ่มวิเคราะห์งานคดีปกครอง |
| ๓. นายไชยรัตน์ | แขวงโสภา | พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ |
| ๔. น.ส.นพรัตน์ | อุดมโชคมงคล | พนักงานคดีปกครองชำนาญการ |
| ๕. นายโรม | ทีปะपाल | พนักงานคดีปกครองชำนาญการ |
| ๖. นายวิศรุต | คิตดี | พนักงานคดีปกครองชำนาญการ |
| ๗. นายวิชา | เนตรหัสสัยน์ | พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ |
| ๘. นายวันรัฐ | งามนิยม | พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ |
| ๙. น.ส.นุศณา | แก้วมา | พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ |
| ๑๐. นายชวิศ | เหล่าปิยะสกุล | พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ |
| ๑๑. น.ส.พัลภา | นุ่มน้อย | พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ |
| ๑๒. น.ส.ทิพวรรณ | เมธานิมิตพงศ์ | เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน |
| ๑๓. น.ส.ชาคริยา | สวตมนต์ | พนักงานธุรการ |

ผู้จัดทำร่วม

๑.	นางสาวณัฐธาดา	สมศรี	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๒.	นางสาวฉัตรชนก	นิลทะรักษ์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๓.	นางสาวเรณูภา	ทองไพรวรรณ	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๔.	นางสาวธวัลยา	บุรานันท์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๕.	นางสาวนภสร	สวัสดีวอ	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๖.	นางสาวปิยะรัตน์	รัตนมังคละ	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๗.	นางสาวพิมพ์มาตา	บุญเพลิง	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๘.	นางสาวดุจเดือน	แก่นทองเจริญ	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๙.	นางสาวณพัชร	ครุฑนุ้ย	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๑๐.	นายสมพนธ์	บุตรเลิศวิเศษฐิติฐะ	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๑๑.	นางสาววิณา	อ่องดา	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
๑๒.	นายอนุชา	พงษ์ใหม่	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ



🚩 แนวทางการปฏิบัติราชการที่ดี ตามแนวคำวินิจฉัยศาลปกครองเกี่ยวกับกระบวนการ
ดำเนินการทางวินัย : กรณีข้าราชการตำรวจ

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง (พฤษภาคม 2565)